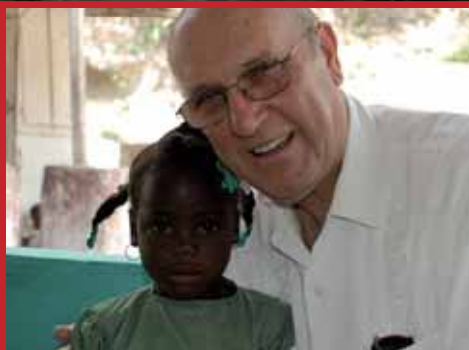

MATICA

Pretan Uskrs!

VLAHO BUKOVAC hrvatski kozmopolit

VIČ. Belanich iz New Jerseya
pomaže Haitiju

HMI: Predstavljen Hrvatski
iseljenički zbornik

Kulturni turizam: Otvoren Muzej
krapinskih neandertalaca u Krapini

MATIČA

Mjesečna revija
HRVATSKE MATICE ISELJENIKA /
Monthly magazine of the
Croatian Heritage Foundation

Godište / Volume LX
Broj / No. 3/2010

Nakladnik / Publisher
Hrvatska matica iseljenika /
Croatian Heritage Foundation

Za nakladnika / For Publisher
Katarina Fuček

Glavni urednik / Chief Editor
Hrvoje Salopek

Uredništvo / Editorial Staff
Željka Lešić, Vesna Kukavica

Tajnica / Secretary
Snježana Radoš

Dizajn i priprema / Layout & Design
Krunoslav Vilček

Tisak / Print:
Kerschoffset, Zagreb

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
www.matis.hr

Naslovnica:

Vlaho Bukovac: Gundulić zamišlja
Osmana, 1894.

File Edit View Favorites Tools Help

www.matis.hr

Posjetite stranice web portala Hrvatske matice iseljenika!

Web stranice
HMI čitaju se
diljem
svijeta,
dostupne su na
tri jezika
(hrvatski,
engleski,
španjolski)
i bilježe
stalan porast
posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim
iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim
Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

■ BANERI ■ SPONZORIRANI ČLANAK ■ SPONZORIRANE RUBRIKE

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora
tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522
mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matris.hr

22 Dani hrvatskog pučkog teatra u Hercegovcu

- 5 Inauguracija predsjednika Josipovića
- 6 Predstavljen Hrvatski iseljenički zbornik
- 8 Mostar: Nagrada za premijerku Kosor
- 9 HGK: Dodijeljene "Zlatne kune" za 2009.
- 10 Hrvatska škola u Bostonu
- 14 Ponovno uspostavljena Sisačka biskupija
- 17 Otvoren Muzej krapinskog pračovjeka
- 21 Kardinal Josip Bozanić u Kanadi i SAD-u
- 25 Cleveland: "Prelo" kordunskih Hrvata
- 26 Vlč. Belanich iz New Yerseyja pomaže Haitiju

- 28 Mađarska: Poklade mohačkih Hrvata
- 29 Veliko prelo u Subotici
- 30 Povratnik iz iseljeničtva Tomislav Nürnbergger
- 33 Izložba "Vlaho Bukovac – hrvatski kozmopolit"
- 36 Memoari fra Nikole Dugandžića
- 41 Knjiga "Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti"
- 45 Dr. Zoran Roca, profesor Fakulteta Lusofona u Lisabonu
- 48 HMI - Rijeka: Književni natječaj S. S. Kranjčević
- 50 Knjiga Željke Lovrenčić "Tragovi iseljenih Hrvata"
- 58 Nagrađeni radovi natječaja "Zlatna ribica"

37 Razgovor s Brankom Horvatom predsjednikom HNV-a

KOLUMNJE

13
Globalna Hrvatska
(Vesna Kukavica)

42
Hrvatske županije
(Zvonko Ranogajec)

52
Povijesne obljetnice
(Željko Holjevac)

60
Govorimo hrvatski
(Sanja Vulić)

56

Legende o rođjaku Čipi
(Petar Miloš)

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA
Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiss.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION
(zračnom poštom / airmail)
SAD / USA 60 USD, Kanada / Canada 65 CAD,
Australija / Australia 80 AUD,
Novi Zeland / New Zealand 60 USD,
Južna Afrika / South Africa 60 USD,
Južna Amerika / South America 60 USD
(običnom poštom / regular mail)
Europa / Europe 25 EUR, Hrvatska / Croatia 100 kn

DEVIZNI RAČUN BROJ /
FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:
Acc. No. 702000-VAL-9100000-132344-273
IBAN HRO6 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Račkog 6

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA /
DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):
Acc. No. 2390001-1100021305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju MATICU jer MATICA je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

HRVATSKA SE UKLJUČUJE U JUŽNI TOK

MOSKVA - Potpisivanjem Ugovora između vlada Hrvatske i Ruske Federacije o suradnji u izgradnji i eksploataciji plinovoda na teritoriju Hrvatske - u nazočnosti Jadranke Kosor i Vladimira Putina u Moskvi - Hrvatska se uključila u projekt Južni tok. Jadranka Kosor, kao prva hrvatska premijerka koja je službeno posjetila Rusku Federaciju, u nazočnosti svog domaćina, premijera Vladimira Putina, nazočila je potpisivanju još dvaju važnih sporazuma, o gospodarskoj i znanstveno-tehničkoj suradnji te o uzajamnom putovanju državljana Hrvatske i Ruske Federacije.

Jadranka Kosor ocijenila je kako je razgovorima u Moskvi otvorena nova stranica u hrvatsko-ruskim odnosima. "Pogotovo zbog činjenice, koju je premijer Putin dobro primio, da Hrvatska ove godine završava pregovore s EU-om i da će postati članica te da će ubuduće zagovarati suradnju Ruske Federacije i EU-a", rekla je premijerka Kosor.

PREMINUO SLIKAR MLADEN VEŽA

ZAGREB - Hrvatski slikar Mladen Veža preminuo je 18. veljače u Zagrebu, u 95. godini života. Veža je rođen 1916. u Bristu. Diplomirao je 1937. na Umjetničkoj akademiji u Zagrebu u slikarskoj klasi profesora Vladimira Becića, a već je 1938. imao prvu samostalnu izložbu u renomiranoj zagrebačkoj galeriji. Potkraj 1938. Veža je uvršten u povijesnu izložbu hrvatske likovne umjetnosti - Pola vijeka hrvatske umjetnosti 1878. - 1938. Od 1950. živi i stvara u Parizu, gdje je stvorio svoj Pariški ciklus ili Ciklus pariških motiva. Godine 1981. otišao je u mirovinu kao redoviti profesor Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu te nastavio dalje stvarati. Veža je dobitnik mnogobrojnih nagrada, priznanja i odličja.

OBNOVA BOLNICE U VUKOVARU DO 2012.

VUKOVAR - Potpredsjednik Vlade i ministar zdravlja i socijalne skrbi Darko Milinović obišao je Opću bolnicu Vukovar, koja se obnavlja, te najavio završetak projekta obnove bolnice do 2012. godine. "Za građevinski dio radova potrebno je još šezdesetak milijuna kuna, dok se nabava medicinske opreme treba definirati", rekao je Milinović, izrazivši zadovoljstvo tijekom obnove, iako je ona nešto usporjena jer se usporedno s radovima i bolnički odjeli sele. "Često je lakše sagraditi novu, nego obnoviti staru bolnicu", rekao je Milinović te izrazio zadovoljstvo i financijskim poslovanjem bolnice koje je stabilno, a od početka reforme zdravstva bolnički je dug prepolovljen. Milinović je izrazio uvjerenje da će nakon završetka obnove vukovarska bolnica imati novi, bolji standard u liječenju pacijenata.

NAPOKON SVIMA JEDNAKA ŠANSA ZA UPIS NA FAKULTET

ZAGREB - Najveći projekt hrvatskoga školstva vrijedan 30 milijuna kuna krenuo je u primjenu. Državna matura, koncipirana od obveznog dijela koji čine hrvatski, matematika i strani jezik te izbornog dijela koji učenici sami biraju ovisno o studiju koji su odabrali, održavat će se do 2. lipnja, a trebala bi obuhvatiti oko 40.000 učenika koji su ukupno prijavili čak 168.370 ispita. U jednome danu učenici će pisati najviše dva izborna predmeta, odnosno samo jedan obvezni. Budući da uspjeh na maturi u velikoj mjeri utječe na upis na fakultet jer zamjenjuje dosadašnje klasifikacijske ispite, ovogodišnji naraštaj maturanata pod velikim je pritiskom.

HRVATSKA I TURSKA NAJBOLJA ODREDIŠTA ZA KRUZERE

MADRID - Cruises News Media Group iz Španjolske proglasila je Hrvatsku i Tursku najboljim odredištima za kruzere u 2009., te su dobile i nagrade te grupe "Excellence Cruise Awards", izvijestili su iz Glavnog ureda Hrvatske turističke zajednice (HTZ). Iz HTZ-a napominju da navedena nagrada pokazuje ne samo da je Hrvatska važno odredište za kruzere, nego i da je taj segment turizma rastući. To pokazuju i podaci Državnog zavoda za statistiku po kojima se broj putnika koji su krizerima posjetili Hrvatsku udvostručio u posljednje četiri godine dostigavši brojku od gotovo milijun putnika u 2009.

RAZMINIRANJE HRVATSKE TRAJAT ĆE DO 2019.

ZAGREB - Hrvatski centar za razminiranje (HCR) obilježio je 12. obljetnicu rada te prvu godinu rada internetskog portala Minsko-informacijskog sustava HCR-a. Rezultat rada HCR-a jest znakovito smanjen minski sumnjivi prostor, pad broja minskih nesreća i žrtava mina, a cjelokupan minski sumnjivi prostor obilježen je oznakama minske opasnosti, ističe se u priopćenju u povodu obljetnice. Od 1998. do danas razminirano je ukupno 318 četvornih kilometara, u što je uloženo 3,1 milijarda kuna. S obzirom na to da je u Hrvatskoj ukupno 887 četvornih kilometara minski sumnjivog prostora u 12 županija i 104 grada i općine, HCR čeka još velik i odgovoran posao, kaže se u priopćenju. Također podsjećaju da je Hrvatski sabor u rujnu prošle godine donio Nacionalni program protuminskog djelovanja, po kojem se razminiranje planira završiti 2019.

“Želim biti predsjednik svih hrvatskih građana”

Svečanosti inauguracije nazočilo je deset šefova država - Albanije, Bugarske, Crne Gore, Kosova, Mađarske, Makedonije, Poljske, Slovačke, Slovenije i Bosne i Hercegovine

Prisega novog predsjednika Ive Josipovića

Tekst: Uredništvo Snimke: Hina

Ivo Josipović položio je u četvrtak, 18. veljače, svečanu prisegu kao treći predsjednik Republike Hrvatske pred više od tisuću domaćih i stranih uzvanika i građana na Trgu svetoga Marka u Zagrebu, čime su zadovoljene ustavne i zakonske pretpostavke da i službeno započne njegov petogodišnji mandat.

Prema Ustavu, Josipović je pred članovima Ustavnog suda prisegnuo da će predsjedničku dužnost obavljati savjesno i odgovorno na dobrobit hrvatskog naroda i svih hrvatskih državljana, da će se držati Ustava i zakona, brinuti se za poštovanje ustavnopravnog poretka Hrvatske, bdjeti nad urednim i pravednim djelovanjem svih tijela državne vlasti i čuvati nezavisnost, opstojnost i jedinstvenost Hrvatske. Tekst prisege Josipović je ponavljao za predsjednicom Ustavnog suda Jasnom Omejec, držeći lijevu ruku na tekstu Ustava, dok su pokraj njega stajali njegova supruga Tatjana i kći Lana, a prisegu je zaključio rečenicom:

“Tako mi Bog pomogao!”

Nakon što je potpisao tekst prisege, Josipović se obratio nazočnima nastupnim govorom u kojemu je rekao da osjeća iznimnu obvezu i odgovornost prema dužnosti koju su mu na izborima povjerili hrvatski građani. “Osjećam zahvalnost i veliku čast. Prisegnuo sam da ću savjesno i marljivo obavljati dužnost koja mi je povjerena. Uložiti ću svu svoju snagu, znanje i sposobnost da moj rad potpuno opravda povjerenje koje mi je iskazano. Kvalitetna suradnja s Vladom Republike Hrvatske nužna je za uspješnost i mog i Vladina mandata. Svoju novu dužnost obavljat ću savjesno i odgovorno na dobrobit Hrvatske i svih njezinih građana. Služit ću Hrvatskoj, služit ću našoj prelijepoj domovini. Želim biti predsjednik svih hrvatskih građana, ali i beskompromisno afirmirati vrijednosti demokratskoga društva, pravednosti i društvene solidarnosti”, rekao je Josipović te izrazio zahvalnost svim časnim ljudima koji su se borili i poginuli za slobodnu i pravednu Hrvatsku. Zahvalio je i svojim prethodnicima,

Stjepanu Mesiću, za kojeg je rekao da je tijekom deset godina mandata dao izniman doprinos razvoju hrvatske demokracije i jačanju položaja Hrvatske u međunarodnoj zajednici, te prvome hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu, pod čijim je vodstvom Hrvatska izborila nezavisnost.

Svečanosti inauguracije trećega hrvatskog predsjednika nazočilo je deset šefova država - predsjednik Albanije Bamir Topi, Bugarske Georgi Prvanov, Crne Gore Filip Vujanović, Kosova Fatmir Sejdiu, Mađarske László Sólyom, Makedonije Đorđi Ivanov, Poljske Lech Kaczyński, Slovačke Ivan Gašparovič, Slovenije Danilo Türk i predsjedavajući Predsjedništva BiH Željko Komšić. Tu je bilo i sedamdesetak državnih izaslanstava, te izaslanstva devet međunarodnih organizacija. Inauguraciji je nazočila i premijerka Jadranka Kosor s članovima Vlade, izaslanstvo Hrvatskoga sabora na čelu s predsjednikom Lukom Bebićem, te predstavnici vjerskog, kulturnog i političkog života Hrvatske i mnogobrojni građani. ■

Inauguraciji je nazočilo deset predsjednika država iz regije

ENG On February 18th Ivo Josipović swore the oath of office before over a thousand Croatian and foreign dignitaries gathered at St Mark's Square in Zagreb to become the third President of the Republic of Croatia.

Sklad različitosti iseljeničkih zajednica

Novi broj Matičina ljetopisa na izvoran način tumači dominantne suvremene migrantske fenomene našega raseljenoga naroda iz pera 38 uglednih publicista i znanstvenika iz Hrvatske i inozemstva, pretežno mlađega naraštaja

Naslovnica Zbornika J. Kljaković:
Bičevanje Krista

Napisala: **Željka Lešić** Snimila: **Snježana Radoš**

Naša je domovina suočena s činjenicom da godišnje odlazi oko 8.500 ljudi na globalno tržište rada u najboljoj životnoj dobi, prema nedavnoj procjeni bečkog Instituta za migracije. Željela bih da čitatelji Matičina Zbornika prepoznaju te aktualne migrantske izazove te pomognu, iz svog djelokruga rada, uspješnijoj integraciji iseljeničstva i matične zemlje – kako bi reforme u RH napredovale i kako bi se iseljavanje zaustavilo. Izgradnja institucija koje odgovaraju potrebama čovjeka 21. stoljeća naš je zajednički zadatak – institucija koje će se uspješno suočavati s daljnjim izazovima tranzicije i globalizacije, te povezivati naš raseljeni narod na novim osnovama. Uz to,

željela bih da tekstovi koji se odnose na osamnaestu godišnjicu osamostaljenja RH i kulturno-povijesne znamenitosti Lijepa Naše budu poticajni iseljeničkim naraštajima za dolazak u Hrvatsku, domovinu njihovih predaka, jer je kulturni turizam jedan od privlačnijih društvenih i gospodarskih fenomena koji i te kako može pridonijeti zbližavanju Hrvata izvan Hrvatske s matičnom zemljom – u tom je ozračju ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček govorila o novome broju Matičina ljetopisa, koji je javnosti predstavljen u Zagrebu 3. ožujka 2010.

NAŠA ZNANSTVENICA S MIGRANTSKIM ISKUSTVOM

U nazočnosti mnogobrojnih uglednika iz javnog života, ravnateljica Fuček čestitala je svim autorima Zbornika iz domovine, dok je onima iz svijeta poručila da ustraju u njegovanju izričaja na materinskome jeziku te im je odala posebno priznanje radi kreativnog pristupa iseljeničkim temama novoga doba poput autora iz Njemačke, Austrije, Švicarske, Francuske, Danske, Poljske, Srbije, Mađarske, Argentine, SAD-a, Kanade i

Čilea, s čijim građanima najdublje suosjećamo u patnjama koje je izazvao razorni potres.

Nakon uvodne riječi Matičine ravnateljice, nazočnima se obratila antropologinja mr. sc. Ljubica Zorica-Matin (doktorandica Sveučilišta u Beču) kao izvorni svjedok aktualne migracije iz RH, koja je školovanje završila u Austriji iz roditeljskog doma u Linzu, a govorila je o svome istraživanju koje je objavljeno u Zborniku. Zapažanja mlade znanstvenice o identitetskim značajkama naše mladeži u Gornjoj Austriji temeljena su na objektivnoj analizi i pokazuju da je naša mladež ondje uspjela konstruirati svoj moderni identitet, pronaći mjesto i prostor za izgradnju osobne slike o domovini, vlastite priče o domu – zahvaljujući snažnoj obiteljskoj tradiciji, a unatoč nedovoljnoj potpori institucija, kako austrijskih tako i hrvatskih. Više od 24.000 ljudi, koji su u Gornju Austriju izbjegli iz RH te BiH 90-ih godina prošloga stoljeća zbog ratnih prilika, u svakidašnjoj komunikaciji govori hrvatskim jezikom pa je iz perspektive prenesenih transnacionalnih okolina, u životu njihove djece, iznimno važna nedavno pokrenuta Hrvatska dopunska nastava u Linzu.

Promotori Zbornika: Katarina Fuček, Vesna Kukavica,
dr. Željko Holjevac i mr. Ljubica Zorica - Matin

Cjeloviti prikaz ovogodišnjeg sveska Matičina godišnjaka iznio je povjesničar i plodni istraživač naših manjinskih etničkih zajednica iz europskih zemalja doc. dr. sc. Željko Holjevac s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

INTEGRACIJSKE PERSPEKTIVE I SVJETSKO OKRUŽJE

Hrvatski iseljenički zbornik 2010. sa sažecima na engleskom i španjolskom jeziku ima osam tematskih cjelina, koje se sastoje od 38 samostalnih autorskih priloga raspoređenih na 392 stranice, a povezuje s više ili manje informacija 30-ak zemalja svijeta. Tematske cjeline: Znaci vremena, Baština, Kroatistički obzori, Mostovi, Povjesnica, Duhovnost, Znanost, te Nove knjige bogate su raznorodnim tekstovima s područja politologije, sociologije, povijesti, ali i kulturne i umjetničke produkcije iseljeničkih zajednica te gospodarske tematike.

Tematska cjelina Znaci vremena sadrži članke koji se referiraju na Hrvatsku i hrvatsko iseljeničtvo u kontekstu europskih integracija. Iz članaka se može iščitati da hrvatska budućnost u Europskoj uniji nije zamišljena kao koncept kakav prakticira SAD, niti kao onaj koji smo iskusili u Austro-Ugarskoj, nego kao sklad različitosti. Drugim riječima, Hrvatska, Hrvati i hrvatsko iseljeničtvo u kontekstu približavanja EU ne podrazumijevaju asimilaciju niti getoiziranje, nego integraciju prema obrascima modernosti.

Druga tematska cjelina Baština posvećena je Hrvatima u Europi sa stajališta hrvatske uloge u europskoj uljudbi, a treća Mostovi obiluje podacima o gospodarskim dosezima poduzetnika našega podrijetla u svijetu. U tim cjelinama treba upozoriti posebno na Vinkovce kao najstariji grad u Europi, te na gospodarski uspjeh hrvatske obitelji Luksic u svijetu. Uspjeh Luksicevih iz Čilea temeljen je na radu kao vrijednosti, koja Hrvate najupečatljivije pozicionira u susretu s drugima i drukčijima u trajnoj integraciji s planetarnim okruženjem. Tematska cjelina Kroatistički obzori tematiziraju hrvatski jezik i književnost u Europi, ističu inovativnost na primjeru novih tendencija u gradišćansko-hrvatskoj literaturi. Tematska cjelina Povjesnica naglašava korijene hrvatske individualnosti, izborne počet-

Promociju zbornika pratila je mnogobrojna publika

kom 1990-ih godina, kao pretpostavke za emancipiranu budućnost naše nacije u globalnome svijetu. Tematska cjelina Znanost približava nas hrvatskoj pameti u svijetu u kojemu treba participirati, ali na način da se ostane prepoznatljivim subjektom i relevantnim sugovornikom, primjerice poput Davora Pavune i Paška Rakića. Tematska cjelina Duhovnost podsjeća nas na kršćansku/katoličku ekumenu kao jedan od biljega našeg identiteta u europskom i američkom društvu. Tematska cjelina Nove knjige na kraju Zbornika sadrži osvrt na recentna izdanja u Hrvatskoj i izvan nje, koja pridonose mjestu suvremene Hrvatske u današnjoj Europi i svijetu.

NOVI POGLEDI MATIČINA ALMANAHA

Zaključno, koje bi bile pouke i poruke ovogodišnjega Hrvatskoga iseljeničkog zbornika? Prvo, naglasak na radu kao mjerilu i vrijednosti položaja Hrvata u svijetu. Drugo, kompatibilnost s drugima u prizmi vlastite individualnosti, pri čemu je internalizacija istine, mudrosti i strpljivog rada formula budućnosti. Ili, kako bi rekao Ante Starčević: "Nije-dan narod bez drugih naroda ne može obstati, pa itako svako selo može kao ne-

odvisna država biti." Treće, prepoznaje se nužnost da se završe prošli procesi, dobiveni ili izgubljeni, te da se uđe u novo poglavlje hrvatske povijesti u svjetskom kontekstu, poglavlje koje će se baviti budućim zadaćama, a čemu Hrvati u svijetu sa svojim priznatim uspjesima mogu biti samo uzor i poticaj svima u domovini, zaključio je dr. sc. Ž. Holjevac.

Ovogodišnji Matičin ljetopis, uz ostalo, s posebnom pozornošću obrađuje iseljeničtvo slavonsko-baranjske regije. Domovina također ulaže znatna sredstva u višejezičnost iseljenih Hrvata, sudeći prema studiji M. Bošnjaka iz koje saznajemo o djelovanju Centra hrvatske nastave u Baden-Württembergu, koji je lani otvoren u Stuttgartu i najljepši je među našim nastavnim centrima u 24 zemlje svijeta u kojima MZOŠ godišnje školuje oko 7.000 učenika i 2.000 studenata. Na kraju svečanog predstavljanja urednica Vesna Kukavica, čiji rad je ocijenjen iznimno poticajnim, pozvala je autore iz iseljeničtva da još intenzivnije suraduju u Matičinoj serijskoj publikaciji koja izlazi punih 55 godina. Prigodni glazbeni program izvela je operna pjevačica Dragana Ištvančić uz klavirsku pratnju Tonija Koteka, a prezentaciju je vodila profesorica Ljerka Galic. ■

ENG Among the 38 independent contributions in the Croatian Emigrant Almanac 2010, linking emigrant communities in thirty countries around the world with the old country, are articles dealing with the departure of Croats from the Slavonia region to the New World, on the representative Slavonia, Baranja & Srijem – A Wellspring of European Civilisation exhibition, which this year portrayed our greatest flatland region in a new light, in particular by its major contribution through prehistoric cultures like that of Vučedol.

Hrvatska premijerka – regionalni lider

"Reći ću samo jednu rečenicu. Imajte vjere u nas, nećemo vas iznevjeriti!" rekla je Hrvatima iz BiH premijerka Jadranka Kosor prigodom uručjenja nagrada Večernjeg lista

Tekst: **Večernji list** Snimke: Hina

Predsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor sudjelovala je na svečanosti dodjele nagrada "Večernjakov pečat" koja je potkraj veljače održana u Mostaru, u organizaciji Večernjeg lista BiH. Tom prigodom hrvatskoj premijerki uručena je nagrada za regionalnog lidera 2009. godine.

S obzirom na to da se u Hrvatskoj vodi rasprava o izmjenama Zakona o prebivalištu i promjenama Ustava, J. Kosor poručila je bosanskohercegovačkim Hrvatima da Vlada RH snažno poštuje ustavnu obvezu o potpori i brizi za hrvatski narod izvan domovine, pa i u BiH. – Reći ću samo jednu rečenicu. Imajte vjere u nas, nećemo vas iznevjeriti! Inače, premijerku je ovo priznanje iznimno razveselilo budući da je upravo u Večernjem listu sa 16 godina počela svoju novinarsku karijeru.

Odlukom čitatelja Večernjeg lista BiH, 'osobom 2009. godine' proglašen je legendarni bosanskohercegovački pjevač Ha-

lid Bešlić. Statuu "Večernjakov pečat", rad akademske kiparice Marine Stoponje, uručio mu je predstavnik Styrije International Ivan Tolj. – Ovo mi je jedno od važnijih priznanja jer su prepoznane i moje druge kvalitete. Posebno mi je drago što sam priznanje dobio od tiskovine koja ima takav ugled kakav ima Večernji list - komentirao je Bešlić, nakon čega je publiku u prepunome Hrvatskom domu hercega Stjepana Kosače počastio svojom uspješnicom "U meni jesen je" koju je samo za ovu prigodu otpjevao uz pratnju Dubrovačkoga simfonijskog orkestra.

"Večernjakov pečat" ponovno je na kratko pretvorio Mostar u središte BiH, pa i šire, jer su na dodjeli nagrada bili svi najviši dužnosnici iz Federacije BiH, Republike Srpske, zajedničkih državnih institucija BiH, Republike Hrvatske i Vatikana. U svojoj videoporuci iz sjedišta Svete Stolica šef vatikanske diplomacije Dominique Mamberti pozvao je sve konfesije u BiH, osobito katolike, "da se ne obeshrabre pred teškoćama koje katkad svakodnevni život čine mučnim dovodeći ih u napast da napuste zemlju". Procjenjuje se da je glazbeno-scenski spektakl iz središta Hercegovine u izravnom

prijenosu na Federalnoj televiziji pratilo više od dva milijuna gledatelja u BiH i susjednim državama.

U kategoriji 'gospodarstvenika godine' nagradu je dobio Tomislav Antunović, prvi privatni poduzetnik u naftnoj branši prije rata. Za 'humanista godine' proglašena je Anamarija Gagro, koja je nakon tragične pogibije roditelja u prometnoj nesreći odlučila donirati organe svoje majke kojima je spašeno pet života.

Prema izboru novinara Večernjeg lista, nagrada u kategoriji 'umjetnika godine' otišla je Mustafi Nadareviću. Za 'športski uspjeh godine' nagrađen je drugi strijelac Bundeslige Edin Džeko. U kategoriji 'naše gore list laureat' je poduzetnik Ivan Miloloža, a priznanjem 'uspjeh godine' okitio se dr. Nevenko Herceg, federalni ministar turizma i okoliša. Nagradu 'media press' ove je godine odnio Igor Radojičić, odmjereni političar koji ipak kaže sve što misli.

Dobitnik priznanja u kategoriji 'regionalnoga gospodarskog lidera' je Emil Tedeschi. Poseban doprinos za integracije u EU zaslužio je Valentin Inzko, a u kategoriji 'regionalnog lidera' priznanje je dobila Jadranka Kosor. ■

Dobitnici Večernjakove nagrade

ENG Croatian Prime Minister Jadranka Kosor was on hand for the gala presentation of the Večernji list daily newspaper's Pečat Award, held in Mostar in late February. At the event the Croatian Prime Minister was presented with the 2009 Regional Leader Award.

Geopolitički položaj – hrvatski gospodarski adut

Zagrebački Končar-energetski transformatori najbolja je velika tvrtka, Geofoto je najbolja srednja tvrtka, a Nexus je najbolja mala tvrtka

Tekst: **Uredništvo** Snimke: **HINA**

Hrvatska gospodarska komora dodijelila je 1. veljače nagrade "Zlatna kuna" za 2009. godinu. Prema izboru HGK među tvrtkama su najbolje Končar-energetski transformatori iz Zagreba kao velika tvrtka, Geofoto iz Zagreba kao srednja tvrtka i Nexus iz Cerne kao mala tvrtka. Najbolja banka je Privredna banka Zagreb, a Uniqa je najbolje osiguravajuće društvo.

"Zlatnu kunu" za životno djelo dobio je profesor Romano Božac, redoviti profesor na Agronomskom fakultetu u Zagrebu, za značajan doprinos znanstvenom razvoju područja gljiviarstva i tehnologije mesa, dok su nagrade za inovaciju osvojili Branimir Ružojčić, osnivač i vlasnik tvrtke Tema d.o.o., te Vjekoslav Majetić, osnivač i vlasnik tvrtke Dok-Ing d.o.o. Dodijeljeni su i znakovi "Hrvatska kvaliteta" i "Izvorno hrvatsko".

"Zlatnu kunu" za velike tvrtke uručio

Dobitnici Nagrada Alen Magdić, Zvonko Biljecki, Saša Krbavac, Ivan Milčić i Božo Prka

je predsjednik Hrvatskog sabora Luka Bebić, koji je ocijenio kako nagrađeni gospodarstvenici i tvrtke svjedoče o tome da u Hrvatskoj nije sve crno. "Križa jest, ali joj se ne smijemo prepustiti", rekao je Bebić te dodao da je zadaća Vlade i Sabora donositi takve zakone koji će omogućiti zamah kreativnim i sposobnim ljudima.

"Vlada je u potpunosti svjesna teškoća i želim da zajedno kreiramo gospodarsku politiku. Jedino tako, vjerujem, možemo izvući Hrvatsku iz krize", poručio je okupljenim gospodarstvenicima potpredsjednik Vlade i ministar regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva Božidar Pankretić.

Pankretić je istaknuo niz Vladinih mjera te rekao kako Vlada u teškim vremenima za gospodarstvo nastoji stvoriti što bolje uvjete. "Pred nama su bolne reforme za koje moramo imati opći politički konsenzus. Nema više skrivanja pod tepih, ovo je godina pune isti-

ne", poručio je Pankretić.

Predsjednik HGK Nadan Vidošević u svom je obraćanju istaknuo da Hrvatska mora shvatiti kako put prema EU nije put prema luci spasa i da ulazak u tu asocijaciju neće sam po sebi riješiti sve hrvatske probleme. Hrvatska će od EU imati onoliko koristi koliko ih sama izbori, smatra Vidošević te poziva na otvaranje prema cijelom svijetu, a ne samo prema EU. Hrvatska, prema njegovim riječima, ima takav geopolitički položaj koji mora biti njezin gospodarski adut.

Na svečanosti dodjele zlatnih kuna, dodijeljeno je i 13 potpora zaklade "Izvorno hrvatsko" koju je HGK osnovala 1997. za potporu projektima čiji je cilj stvaranje kvalitetnih hrvatskih proizvoda te njihova dobrog imidža na domaćem i inozemnom tržištu.

HGK je dodijelila i novih pet znakova "Izvorno hrvatsko" te 25 znakova "Hrvatska kvaliteta". ■

ENG On February 1st the Croatian Chamber of Economy presented its 2009 Golden Kuna Awards. Winner in the large company category was Končar Power Transformers Ltd of Zagreb, while digital cartographer Geofoto of Zagreb took top prize in the mid-sized business category and Nexus of Cerna among small businesses.

Prožimanje nacionalnog i interkulturalnog identiteta

Hrvatska škola Boston izrasla je iz uspješnog pilot-programa početkom 2007. godine kao dio organizacije New England Friends of Croatia (Prijatelji Hrvatske iz Nove Engleske)

Najmlađi sa svojom učiteljicom Marijanom Gojak-Hukić

Božićna priredba

Napisale: Irena Stanić Rašin i Irena Matulić

Iako relativno malobrojna, zajednica Hrvata u Novoj Engleskoj može se pohvaliti postojanjem Hrvatske škole Boston, ne samo kao mjesta za učenje i održavanje hrvatskog jezika, kulture i tradicije, već i kao okupljališta svih koji u Hrvatskoj školi Boston traže svoj osobni interkulturalni identitet.

Hrvatska škola Boston izrasla je iz uspješnog pilot-programa početkom 2007. godine kao dio organizacije New England Friends of Croatia (NEFC – Prijatelji Hrvatske iz Nove Engleske), i uz njezinu svesrdnu potporu. Djelovala je pod imenom Hrvatski program za jezik i kulturu, prateći u svojoj prvoj punoj školskoj godini Kurikulum hrvatske nastave u inozemstvu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. I dalje usko povezana s organizacijom NEFC, Hrvatska škola Boston od ove godine djeluje kao neovisna neprofitna organizacija.

Satovi jezika (ukupno 60 sati godišnje) održavaju se subotom poslijepodne tijekom 30 tjedana. U ponudi ove škol-

ske godine su početni i srednji tečaj za odrasle te jezična nastava za djecu 3 - 12 godina. Djeci su također namijenjene i dvije radionice/igraonice u proljeće i jesen. Trenutno nastavu pohađa 32 polaznika, a podučavaju ih četiri nastavnice koje su školovani predavači ili imaju iskustvo u nastavi. Odgajateljici najmlađe skupine pomaže i nekoliko starijih bivših učenika škole.

Naslovnica dvojezičnog kalendara za 2010. godinu, koji su oslikala djeca polaznici škole

ZA DJECU I ODRASLE

Školu vode: Irena Stanić Rašin, ravnatelj i predavač početnog tečaja za odrasle (magistar talijanistike, diplomirani anglist); Irena Matulić, administrativni direktor (magistar arhitekture); Biserka Ralić, pomoćni direktor nastave za odrasle (diplomirani lingvist); Svjetlana (Lana) Ducharme, učiteljica starije dječje skupine (grafički dizajner) i Marijana Gojak-Hukić, odgajateljica mlađe dječje skupine (diplomirani odgajatelj).

U nastavi jezika koriste se knjige za učenje hrvatskog jezika u izdanju Školske knjige, kao i knjige koje je škola dobila od Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Škola posjeduje i malu multimedijalnu knjižnicu u kojoj su uglavnom knjige koje su darovali članovi škole, Hrvatska matica iseljenika i nakladne kuće Profil i Školska knjiga, a posuditi se mogu slikovnice, udžbenici, zbirke pjesama, beletristika, audiokasete i DVD-ovi.

DRUŽENJA UZ VEČERE

Dodatna komponenta škole, dostupna široj zajednici Hrvata na ovom području, su druženja uz večere koje se u su-

Biserka Ralić sa svojim
odraslim učenicima

Prigodna radionica
pokladnih maska u
veljači 2009.

radnji s NEFC-om organiziraju jedanput mjesečno. Zamišljene su kao “potluck dinners”, što znači da svaki sudionik pridonosi kulinarскоj ponudi koja se dijeli s ostalima. To je iznimna prilika za druženje, zabavu i kušanje tradicionalnih specijaliteta.

Također, organiziran je i niz gostovanja i predavanja. Tako se, vrlo brzo nakon svog osnutka, dok je još djelovala pod okriljem NEFC-a, škola “umrežila” u projekt Hrvatske matice iseljenika pod nazivom Hrvatski dani za djecu, mlade, učitelje i roditelje te nas je u veljači 2008. posjetilo četvero profesora koji su s djecom i učiteljima održali nekoliko jezičnih i kreativnih radionica.

Gostovanja i predavanja su se nastavila i prošle godine - prva gošća bila je profesorica hrvatskog jezika, televizijska i radiovoditeljica Karmela Vukov-Colić koja je održala radionicu za najmlađu skupinu. Ujesen ove školske godine gošća je bila poznata dječja spisateljica Jadranka Klepac, dobitnica nagrade “Mato Lovrak” za najbolji dječji roman u 2008. godini, čije su knjige dio obvezatne lektire za osnovnoškolce u domovini. Ljubaznošću autorice, škola posjeduje po jedan primjerak svih triju knjiga, a Naklada Ljevak je, prilikom njezina posjeta, darovala školi po još jedan primjerak autoričinih do sada izdanih knjiga.

Krajem prošle školske godine u lipnju članovi škole imali su priliku otići na izlet u obližnju zračnu luku, gdje su mogli razgledati manje zrakoplove, a otac jedne polaznice, inače pilot i instruktor letenja, koji je i organizirao izlet, poveo ih je malim zrakoplovom u razgledavanje okolice iz zraka.

DVOJEZIČNI KALENDAR

Kao zanimljivost možemo spomenuti i izradu multikulturalnih dvojezičnih kalendara za 2010. godinu koje su oslikala djeca polaznici škole, a prodajom kalendara škola je nastojala skupiti dio novčanih sredstava potrebnih za njezino održavanje. Škola se najvećim dijelom financira od školarina, koje su vrlo pristupačne, i uz pomoć donacija do sada najvećim dijelom od NEFC-a. Zainteresirane donatore zanimat će informacija da se sve donacije mogu odbiti od poreza. Troškovi škole uključuju iznajmljiva-

nje prostora, nabavu potrošnog materijala i naknadu nastavnicama za vrijeme utrošeno u pripremu i izvođenje nastave, te za troškove putovanja.

Ciljevi Hrvatske škole Boston u novoj godini su okupljanje još većeg broja obitelji u sklopu jezične nastave ili na druženjima na večerama ili gostovanjima predavača. Svim zainteresiranim vrata škole su širom otvorena.

Kontaktirajte nas na:

info@croatianschoolofboston.org.

Dobro nam došli! ■

Učiteljica Svjetlana (Lana) Ducharme
sa svojom skupinom (starija dječja)

ENG Although relatively small in size, the Croatian community of New England, USA can congratulate itself on the Boston Croatian School, not only as a venue for instruction in and the preservation of the Croatian language, culture and tradition, but also as a gathering place for all those seeking their personal intercultural identity.

Premijerka Kosor s Hrvatima u Crnoj Gori

CRNA GORA - U sklopu svoga službenog posjeta Crnoj Gori 22. veljače predsjednica Vlade Republike Hrvatske Jadranka Kosor sastala se u Podgorici s predstavnicima hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori. O aktualnoj situaciji i problemima na koje nailaze s premijerkom su razgovarali predstavnik

Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore dr. Mihailo Kuliš, predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Crne Gore Miroslav Franović, predsjednica Hrvatske građanske inicijative (HGI) Marija Vučinović, predsjednik Hrvatske krovne udruge Zvonimir Deković i zastupnica HGI-ja u crnogorskom parlamentu

Ljerka Dragičević. Razgovoru je nazočila i predsjednica Hrvatske matice iseljenika Katarina Fuček.

“Razgovarala sam s predstavnicima Hrvata Crne Gore oko mogućnosti da Hrvatska podupre neke projekte. U razgovoru s crnogorskim kolegama istaknula sam kako mi želimo da Hrvati u Crnoj Gori, kao i crnogorska manjina u Hrvatskoj, budu uistinu oni mostovi koji čine vezu s matičnim državama, mostovi koje moramo podržavati”, izjavila je nakon ovog susreta hrvatska premijerka. *(Tamara Popović)*

XII. godišnja skupština Zajednice Hrvata u Makedoniji

MAKEDONIJA - Okupljene na XII. godišnjoj skupštini Zajednice Hrvata u Makedoniji, održanoj 28. veljače u Skopju, pozdravila je predsjednica mr. sc. Snježana Trojačanec. Sudionike su pozdravili i mnogobrojni gosti koji su u svojim govorima isticali dosadašnji uspješni rad Zajednice. Među njima spomenimo goste iz Hrvatske, Ivanku Roksandić, zastupnicu Hrvatskog sabora, članicu Odbora za Hrvate izvan Hrvatske, Petra Barišića, načelnika Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija i Milana Bošnjaka, predstavnik Ministarstva znanosti obrazovanja i športa iz Uprave za međunarodnu suradnju i europske integracije.

Skupu se obratila i Blagorodna Dulić, zastupnica Saboranja RM i predsjednica zastupničke grupe za suradnju s Hrvatskim saborom. Govorili su i Miroljub Orlandić, predsjednik Udruge Crnogoraca u RM i predsjednik Mreže za multikulturalizam Makedonije, Mišo Hepp, predsjednik ureda Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj i Branko Horvat, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji. Prisutnim skupštinarima i gostima obratili su se i hrvatski veleposlanik Ivan Kujundžić, mons. Antun Cirimotić, predstavnik Katoličke crkve i Vesna Babić Petrovski, direktorica Agencije za zaštitu prava manjina.

Potom je odlukom Predsjedništva bivši predsjednik Zajed-

nice, maestro Ljubomir Brangjolica proglašen počasnim predsjednikom, a tvrtkama donatorima dodijeljene su zahvalnice.

U radnome dijelu skupštine predsjednica Trojačanec istakla je više od 100 aktivnosti u proteklih 12 mjeseci intenzivnoga rada. Spomenula je napredak projekta baze podataka članstva u Skopju, Kumanovu i Štipu. Uslijedilo je nabrojavanje planiranih aktivnosti u tekućoj godini i donesena odluka o osnivanju novoga ogranka Zajednice u Velesu. *(Ljerka Totch Naumova)*

GRANICE IZMEĐU BOGATIH I SIROMAŠNIH

Piše: Vesna Kukavica

U tijeku je Europska godina borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti pod sloganom Stop siromaštvu, kojoj se pridružio Hrvatski Caritas nizom projekata na nacionalnoj razini te, uobičajeno, naše iseljeničtvo

Gotovo 80 milijuna Europljana živi na granici siromaštva, što znači da svaki šesti građanin EU jedva sastavlja kraj s krajem, dok podaci za Hrvatsku pokazuju kako u nas na rubu siromaštva živi svaki peti građanin. Istraživači na razne načine pristupaju procjeni kvalitete života i rizika od siromaštva, od jednostavnog izračuna količine zarađenog novca i konzumirane hrane, pa do subjektivnijih procjena. Iz brojnih studija proizlazi da borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti najizravnije ovisi o dobrom zdravlju, relativnom blagostanju zemalja i mogućnosti obrazovanja. No, pokazuje se kako je jedan trend dominantan u svijetu prema većini mjerenja: sve je dublji jaz između bogatih i siromašnih. Najbogatijih 20 posto stanovnika SAD-a od 60-ih je godina prošloga stoljeća postalo 50 posto imućnije pa ih globalna financijska kriza nije ni značajno okrnula. Nadalje, s rastom gospodarstava u Aziji na početku ovoga stoljeća milijuni postaju imućniji, dok istodobno stotine milijuna nema ni za koru kruha. Širom svijeta postoje različite vrste nejednakosti: između zemalja, pojedinaca, skupina, rodova, pa čak i između naraštaja unutar tih zemalja. Jedno mjerilo tog raslojavanja zvuči kao vic: godine 2008. dva najbogatija čovjeka svijeta imala su više novca nego što iznosi ukupni BDP 45 najsiromašnijih zemalja. Jurnjava za profitom dovela je do neslučenih fenomena socijalne isključenosti. Granice između bogatih i siromašnih jasno su povučene u mnogim segmentima društva širom Europe i svijeta. Jedna od posljedica jest međunarodna migracija, jer radnici traže posao u bogatijim zemljama. Nadbiskup Silvano Tomasi, stalni promatrač Svete Stolice pri Ujedinjenim narodima u Ženevi, na zadnjoj konferenciji Svjetske trgovinske organizacije isticao je načelo socijalne pravde na globalnome tržištu. Sadašnja kriza u svijetu je najsnažnije pogodila siromašne i to je dramatična stvarnost današnjice naročito zbog visoke nezaposlenosti, s kakvom se suočava i RH. Svaka država ima pravo izabrati vlastiti gospodarski put, ali u okviru uključujuće i pravične globalizacije u kojoj su solidarnost, ulaganja, prijenos tehnologije, sposobnost stjecanja i dijeljenja spoznaja u službi razvoja, priznajući da je svako ljudsko biće obdareno dostojanstvom, slobodom i pravom na ispunjenje njegovih osnovnih težnji u svim ekonomskim procesima, izričit je nadbiskup Tomasi.

- Potpuno podržavam kampanju protiv siromaštva i socijalne isključenosti koju provodi naš Caritas i kao predsjednik Hrvatske ću pridonositi toj akciji koliko budem mogao, rekao nam je pred-

sjednik RH Ivo Josipović nakon susreta s predsjednikom Hrvatskog Caritasa mons. Josipom Mrzljakom te ravnateljem Caritasa Ivanom Milovčićem ovih dana. Povod za susret bio je uključivanje Hrvatskog Caritasa u kampanju Caritasa Europe Nula siromaštva u sklopu Europske godine borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti. Generalno, rizik siromaštva pogađa 17 posto europske, odnosno 17,4 posto populacije Hrvatske. "Želim Caritasu puno uspjeha u radu i siguran sam da ćemo u budućnosti dobro surađivati", poručio je Josipović, rekavši da će kao predsjednik raditi na tome da motivira one koji mogu pomoći, ali i na povezivanju državnih tijela koja se bave socijalnom skrbi sa Caritasom. Hrvatski je Caritas prikupio 2,2 milijuna kuna za nastradale u potresu na Haitiju te 120.000 kuna za pomoć poplavljenim područjima u RH. Mons. Mrzljak je poručio da će se ljudi dobre volje uvijek naći oko humanitarnih akcija, uz projekt Stop siromaštvu, kreće se u najaktualniju inicijativu oko pomoći građanima Čilea, među kojima je gotovo 200.000 naših iseljenika.

S druge strane u domaćoj se javnosti malo ističe kako istraživanja sugeriraju da je priljev doznaka iz iseljeničtva u RH, koji je u prosjeku veći od 3% BDP-a, imao višestrukih korisnih učinaka kada je u pitanju stopa rizika od siromaštva u našoj zemlji. To se može objasniti činjenicom da je tipični hrvatski emigrant 21. stoljeća obrazovaniji, stručniji i imućniji nego prosječno pučanstvo u RH. Naime, istraživanja pokazuju, suprotno općem mišljenju, da je većina doznaka poslana imućnijim obiteljima i one nisu imale potrebu za potrošnjom, nego su uložile u štednju i dugoročne projekte. Prema tome, kad se sve zbroji i oduzme, iseljeničke doznake su imale znatan učinak na životni standard hrvatskih obitelji osobito onih u zoni rizika od siromaštva. Uključivanje iseljeničkih doznaka u prihod kućanstava, koliko god zvučalo apsurdno, pridonijelo je nejednakosti prihoda u Hrvatskoj. Dobrostojeće obitelji primale su većinu novčanog priljeva iz inozemstva što podrazumijeva daljnje produbljivanje jaza između bogatih i siromašnih obitelji u domovini. Dugoročno gledano, migrantske doznake mogu utjecati na povećano raslojavanje u prihodima s obzirom da je nova hrvatska emigracija obrazovanija i imućnija. Na temelju kretanja potrošnje očekuje se da će imućnije obrazovane obitelji i dalje štedjeti i ulagati svoje doznake u dionice, nekretnine i ljudski kapital - radije nego na potrošnju, dok siromašnije obitelji čine suprotno. Kontraargument protiv povećanja jaza između bogatih i siromašnih jest buduće članstvo RH u EU, što treba implicirati slobodno kretanje hrvatske radne snage u ostatku EU. To će pružiti priliku i siromašnim i nekvalificiranim radnicima da lakše emigriraju i time više zarađuju za svoje obitelji. Ovakvo kretanje doznaka bi moglo povećati općeniti gospodarski napredak Hrvatske. Usporedbom s drugim kretanjima kapitala, doznake su najstabilniji izvor domaćem gospodarstvu, koliko god zastupljenost iseljeničtva u hrvatskom parlamentu nekim političkim elitama bila neopravdana. ■

ENG Stop Poverty Now is the slogan under which 2010 is being marked as the European Year for Combating Poverty and Social Exclusion. Almost 80 million people in Europe live at risk of poverty, which means that every sixth citizen of the EU has trouble making ends meet, while the data for Croatia indicates that every fifth citizen lives at risk of poverty.

Obnovljena stara biskupija

Na početku mise pročitana je bula pape Benedikta XVI. o ožvjljenju Sisačke biskupije i imenovanju novoga sisačkog biskupa, nakon čega je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić biskupu Košiću predao pastirski štap te ga tako uveo u službu mjesnog biskupa

Tekst: **Uredništvo** (izvor: *ika/ms, gk*)

Snimke: **HINA**

U sisačkoj katedrali Uzvišenja Svetoga Križa 6. veljače svečanim misnim slavljem je proslavljena ponovna uspostava Sisačke biskupije te je u službu uveden sisački biskup Vlado Košić.

U koncelebraciji su bili kardinali Josip Bozanić i Vinko Puljić, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Mario Roberto Cassari, tajnik Biskupske sinode nadbiskup Nikola Eterović, predsjednik HBK, đakovački i srijemski nadbiskup Marin Srakić, hrvatski nadbiskupi i biskupi, biskupi iz susjednih zemalja, provincijali redovničkih zajednica te oko 150 svećenika pristiglih iz cijele Hrvatske.

MNOŠTVO VJERNIKA IZ SVIH KRAJEVA BISKUPIJE

Uz mnoštvo vjernika iz svih župa novo-uspostavljene biskupije, u Sisak su dočastili i vjernici iz drugih dijelova Hrvatske. Misi su nazočili i predstavnici drugih kršćanskih crkava u Hrvatskoj, kao i Islamske zajednice, te predstavnik

Zajednice iz Taizea na čijim je susretima biskup Vlado Košić redovito sudjelovao. Na misi je sudjelovao i ministar kulture i predsjednik Komisije za odnose s vjerskim zajednicama mr. Božo Biškupić, saborski zastupnici s područja nove biskupije, gradonačelnici i načelnici gradova i općina koji se nalaze na području biskupije.

Na početku mise nuncij Cassari je pročitao bule pape Benedikta XVI. o ožvjljenju Sisačke biskupije i imenovanju novoga sisačkog biskupa, nakon čega

je zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić biskupu Košiću predao pastirski štap te ga tako uveo u službu mjesnog biskupa. Nakon uvodnoga govora kardinala Bozanića u kojem je istaknuo važnost utemeljenja nove biskupije, misno slavlje je nastavio predvoditi biskup Košić.

Na početku propovijedi, vidno dirnut okupljenim mnoštvom vjernika, biskup Košić je pozdravljajući sve, na osobit način pozdravio vjernike Sisačke biskupije. "Zbog vas je uspostavljena ova biskupija. Ja sam vaš i s radošću vam kažem riječi koje je sv. Pavao napisao svojim ljublim Filipljanima: Ja vas nosim u srcu ... jer svi ste i suzajedničari moje milosti... I molim za ovo: da ljubav vaša sve više i više raste u spoznanju i potpunu pronicanju", rekao je sisački biskup.

"BISKUPIJA NIJE RADI SEBE, VEĆ RADI ČOVJEKA"

"Želio bih biti brat vama, dragi mladi, i vama, dragi roditelji, koji se borite za svoju djecu i za njihovu budućnost. Zajedno ćemo biti jači, osobito povezuje li nas i jača Ljubav i Prijateljstvo Krista našega Gospodina", rekao je biskup te podsjetio da je crkva zajednica prijatelja ponajprije na osobnoj razini. "Crkva poštuje auto-

Sisački biskup
Vlado Košić

ritet i službe, ali njezin su prioritet mali ljudi, oni radi kojih ju je Gospodin utemeljio”, rekao je sisački biskup.

“Ona nije radi sebe, već radi čovjeka, osobito radi čovjeka koji trpi, koji podnosi nepravdu, koji je ponižen u svojem dostojanstvu i u svojim pravima, koji ostaje bez posla, koji je u Sisku bez čistoga zraka. Borit ćemo se zajedno, braćo i sestre, za naše obitelji, za djecu i mlade, za prava radnika, za tolike obespravljenosti. U tome će sisački biskup i crkva sisačka biti kritička prema svima u društvu jer crkva nikad nije poznavala preferenciju za moćne i bogate, ali zato je uvijek izabrala preferenciju za si-

Katedralna crkva Uzvišenja svetog križa u Sisku

Središnja proslava ponovne uspostave Sisačke biskupije održana je u katedralnoj crkvi Uzvišenja svetog križa u Sisku

Biskupija ima šest dekanata

Nova Sisačka biskupija ima šest dekanata: Sisački, Glinsko-petrinjski, Dubičko-kostajnički, Ivanićgradski, Kutinski i Pokupsko-vukomerički. U gotovo šezdeset župa djeluje pedesetak svećenika i isto toliko redovnica, a na području biskupije, koja svojim područjem zahvaća dijelove triju županija, živi oko 180.000 vjernika katolika.

romašne”, zaključio je biskup Košić za-pitavši se nisu li upravo ti naši siromasi najveće blago crkve.

“BISKUP VAM DOLAZI”

“Biskup vam dolazi, dragi Sišćani, da vam svima pruži ruku. Nije to samo ruka biskupova, ona je znak da vas ujedno grli i ruka Kristova. Biskup je samo čovjek, ali s njime je sam Gospodin Isus. On vas sve prihvaća, hrabri i poziva da zajedno ostvarimo Zajednicu prijatelja, s Kristom i međusobno”, riječi su kojima je biskup Košić završio propovijed i kojima je pozvao sve vjernike, ali i ljude dobre volje, u Sisačkoj biskupiji na otvorenost i suradnju.

Svoje čestitke biskupu Košiću i Sisačkoj biskupiji izrekli su predsjednik Hrvatske biskupske konferencije đako-

vačko-osječki nadbiskup Marin Srakić te donedavni naslovni sisački nadbiskup Nikola Eterović. Iz Zajednice iz Taizea biskupu Košiću čestitao je brat Ulrich, a u ime klera Sisačke biskupije dekan sisačkog dekanata i župnik župe sv. Kvirina Zdravko Novak, dok je u ime vjernika laika riječi čestitke izrekao Đuka Kovačić. Prigodni dar, sliku Velikog kaptola, budućega sjedišta biskupije, biskupu Košiću uručio je sisački gradonačelnik Dinko Pintarić u ime grada Siska koji je zgradu i darovao, dok su u ime biskupove rodne župe sv. Petra i Pavla u Petrijancu mladi biskupu uručili crvenu misnicu, a župljani su mu poklonili i bijelu misnicu u kojoj je predvodio euharistijsko slavlje. Redovnici i redovnice biskupu su darovali svijeću kao znak posvećenoga života. ■

ENG The reestablishment of the Diocese of Sisak was celebrated on February 6th at Sisak's cathedral of the Exaltation of the Holy Cross with a holy mass that saw the induction of Bishop of Sisak Vlado Košić to his service.

Od ljeta jeftini letovi za Zagreb

Zračna luka Zagreb (ZLZ) ovoga ljeta dobiva nove letove. Naime, iz Zagreba će u ljetnoj sezoni početi letjeti niskotarifne zrakoplovne kompanije Spanair za Barcelonu i Norwegian Air za Kopenhagen i Oslo. Direktor ZLZ-a Tonči Peović rekao je da su trenutačno u pregovorima i s Ryanairom i Easy Jetom.

"Sve je to proizvod nižih cijena i poticaja koje nudimo zrakoplovnim kompanijama. Naime, uštedjeli smo u sklopu tvrtke i uvidjeli da naš cjenik može biti jeftiniji za desetak posto. Osim temeljnog cjenika, nudimo i dodatne poticaje za sve kompanije koje do sada nisu letjele iz Zagreba te za one koje pojačavaju promet prema Zagrebu. Tako smo, primjerice, za postojeće internacionalne letove smanjili cijene i do 50 posto", objasnio je Tonči Peović.

Sve je to, kaže, postiglo odlične rezultate pa su već dogovoreni letovi s low cost kompanijama kao što su Norwegian Air, Spanair i Easy Jet koji bi iz Zagreba trebao letjeti na čak šest odredišta.

"Naime, Easy Jet nam je posebno zanimljiv jer ne leti samo iz jedne destinacije, nego ima 11 baza u Europi", objasnio je Peović. Također, u tijeku su pregovori i s Ryanairom.

"Low cost kompanije u europskim zračnim lukama ostvaruju 35 posto ukupnog prometa, a u Zagrebu tek 18 posto, no mi ćemo to povećati barem na 30 posto. Ove niskobudžetne kompanije su ono što je našoj zračnoj luci bilo potrebno", rekao je Peović.

Dodao je kako imaju veliku konkurenciju u susjednim zračnim lukama te kako ih je to potaknulo da vlastitim uštedama omoguće niže cijene zrakoplovnim kompanijama koje lete u Zagreb. Nada se da će se niskotarifni promet u idućih pet do deset godina i te kako povećati.

Osim niskotarifnih kompanija, iz Zagreba će ove godine Croatia Airlines otvoriti let za Atenu, a u pregovorima su i s Austrian Airlinesom oko uvođenja letova za nova odredišta. Također, ZLZ nastoji dogovoriti i letove iz Zagreba za SAD i Kanadu. (Vjesnik)

STO MILIJUNA KUNA POTICAJA ZA PRODAJU TISUĆU STANOVA

ZAGREB - Nacrtom prijedloga Zakona o poticanju prodaje stanova potaknut ćemo novi ciklus izgradnje stanova u Hrvatskoj te prodaju tisuću od 2.315 neprodanih stanova u Hrvatskoj prema podacima HGK-a, rekla je predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor na sjednici Vlade. Premijerka je dodala da je u hrvatskom graditeljstvu zaposleno 150.000 radnika koji su zbog zastoja u stanogradnji došli u težak položaj, a jedan dio je ostao i bez posla. Naš cilj je, kaže, očuvanje svakoga radnog mjesta, a država će poticanjem prodaje stanova sa sto milijuna kuna u ovoj godini omogućiti kupnju prvoga stana ili kupnju većeg stana. U Vladi očekuju da će poticanjem prodaje stanova prodati više od tisuću stanova do kraja ove godine u iznosu od 664 milijuna kuna.

DVORAC ODESCALCHI U NOVOME RUHU

ILOK - Iznad "lijepoga plavog Dunava", koji je baš kraj Iloka najljepši (kako ponosno tvrde njegovi stanovnici), u slavnome vinorodnom kraju i starome kraljevskom gradu burne povijesti svečano je u utorak predstavljena obnova dvorca Odescalchi - po mnogima najznačajnije građevine srednjovjekovne Slavonije. Riječ je o još jednom u

nizu kapitalnih projekata Ministarstva kulture nakon otvorenja Muzeja suvremene umjetnosti u Zagrebu i Muzeja antičkog stakla prošle godine, čime je Hrvatska dobila dva kapitalna kulturna objekta kojima se upisala na zemljovid Europe.

HRVATSKA OČEKUJE OTVARANJE PREOSTALIH POGLAVLJA

BRUXELLES - Hrvatska je na Međuvladinoj konferenciji o pristupanju otvorila pregovore u dva poglavlja, Okoliš i Ribarstvo, koja su dugo bila blo-

kirana, čime se broj otvorenih poglavlja u pristupnim pregovorima s Europskom unijom popeo na 30. "Vrlo smo zadovoljni otvaranjem ovih dvaju poglavlja. Ovime je još jednom potvrđeno da smo u samoj završnici naših pregovora i ovime se otklanjaju sumnje u uspješnost završetka naših pregovora", izjavio je nakon završetka pristupne konferencije glavni hrvatski pregovarač Vladimir Drobniak. Upitan kada će Hrvatska otvoriti preostala tri poglavlja, Drobniak je rekao kako očekuje da sva poglavlja budu otvorena za vrijeme španjolskog predsjedništva, što znači do polovice ove godine.

Iz ledenog doba u digitalno

Dragulj prirodnoslovne baštine, Muzej krapinskih neandertalaca, smješten je uz nalazište Hušnjakovo gdje je slavni hrvatski prirodoslovac Dragutin Gorjanović Kramberger otkrio ostatke pračovjeka

Krapina na karti svijeta: Muzej evolucije iz olovnih vremena s prašnjavim fotografijama preobrazio se u sofisticirani centar ljudskoga rodoslavlja digitalnog doba

Napisala: **Vesna Kukavica**

Snimke: **Damir Fabijanić, Elisabeth Daynés, Hina**

Zagonetnu priču o postanku vrsta i čovjeka od sada možemo najjednostavnije usvojiti uz modele evolucijskog ciklusa koji su prikazani u novootvorenome najsuvremenijem prirodoslovnom Muzeju krapinskih neandertalaca. Muzej je smješten u Krapini

nedaleko od potočića Krapinčice, između dvaju brežuljaka Josipovca i Hušnjakova, ondje gdje je 23. kolovoza 1899. mjesni učitelj Rehorić pokazao Krambergeru hrpu kostiju na koje je naišao. Autori postava Muzeja su ugledni hrvatski paleontolog Jakov Radovčić i arhitekt Željko Kovačić. Taj jedinstveni prirodoslovni muzej oživotvorio je znanstvene spoznaje uz pomoć novih tehnologija 3 D formata kao lako razumljivu pustolovnu priču

o prvim Europljanima. Na tome složnome prirodoslovnom projektu koji se razvijao tijekom 12 godina radili su prirodoslovci i umjetnici iz Hrvatske i svijeta. Nakon što kročite preko potočića udolinom između živopisnih brežuljaka Hušnjakova i Josipovca, pred vama je staklena stijenka Muzeja poput velikog zrcala u kojemu se zrcale krajolik i ljudi koji prolaze. Prolaskom kroz taj stakleni zaslon ulazimo u nastambu krapinskog

Monumentalno stakleno pročelje Muzeja zrcali krajolik

Premijerka Jadranka Kosor u pratnji kiparice Elisabeth Daynès te ministra kulture Bože Biškupića i autora postava Jakova Radovčića razgleda muzej

pračovjeka, odnosno modernu spiralnu interpretaciju špilje.

VIZUALNO, TAKTILNO, SLUŠNO I MIRISNO

Tako se u Krapini, rodnome gradu oca hrvatskoga narodnog preporoda Ljudevita Gaja, smještenoj 50-ak kilometara zapadno od Zagreba, neugledni Muzej evolucije iz olovnih vremena s prašnjavim fotografijama i crtežima preobrazio u sofisticirani centar ljudskoga rodoslovlja digitalnog doba, u kojemu posjetitelj vizualno, taktilno, slušno i mirisno otkriva artefakte najveće zbirke u svijetu vezane uz neandertalca, otkrivenog na tlu Hrvatske. Planetarna slava Hrvatskog zagorja osvojena Krambergerovim otkrićem prije 111 godina usklađena je sa svjetskim standardima prezentacije evo-

lucije i to fantastičnim spojem umjetnosti, vrhunske tehnologije i znanstvenih argumenata zahvaljujući paleontologu Jakovu Radovčiću i arhitektu Željku Kovačiću, te financijskoj potpori Vlade Republike Hrvatske.

Predsjednica Vlade RH Jadranka Kosor otvorila je u Krapini Muzej u nazočnosti mnogobrojnih uglednika iz javnoga života 27. veljače. "U gradnju Muzeja i opremanje multimedijalnim sadržajima uloženo je 60 milijuna kuna pa se očekuje da će ta kapitalna investicija pridonijeti razvitku kulturnoga turizma Hrvatske", rekao je na otvorenju ministar kulture Božo Biškupić, vidno sretan jer je za njegovih mandata RH uhvatila korak s razvijenim svijetom u digitalizaciji kulturne baštine s naših prostora. Okupljene su pozdravili i ravnateljica Muzeja

Hrvatskog zagorja Goranka Horjan, te autori muzejskog postava, paleontolog Radovčić i arhitekt Kovačić, krapinskozagorski župan Siniša Hajdar i krapinski gradonačelnik Josip Horvat.

VIRTUALNA STVARNOST KRAPINSKOG PRETKA

Ulaz i atrij Muzeja stilizirana su neandertalska nastamba. Moderna interpretacija špilje diluvijalnog doba u spiralnom obliku uvukla je izložbeni prostor između brežuljaka Hušnjakova i Josipovca u utrobu zemlje. Kada prođete kroz "zrcalo", očekuje vas 1.200 četvornih metara koji su podijeljeni na dvije etaže. Svaki obilazak novoga muzeja počinje projekcijom 15-minutnoga filma o životu krapinskog neandertalca. Naši preci koji su živjeli u Krapini prije 125.000 godina

Spiralna staza vodi kroz pustolovnu priču o prvim Europljanima

Neandertalci u pokretu: odlazak u lov, izrada oruđa i dovtljivi načini preživljavanja u prehistorijsko doba

prikazani su u filmu izrazito humanima. Život im je tekao u plemenskoj idili: brinu se o ranjenicima, zadirkuju se pri zajedničkoj večeri... "U filmu je prikazana teza suvremene znanosti i J. Radovčića, koji smatra da su krapinski neandertalci bili brižni", rekao je producent filma M. Vukadin iz Olimp produkcije, koja je okupila vrhunske filmske stvaratelje. Scenarij je zapravo oživljavanje muzejskog postava i prati raspored u muzeju. Snimljena je i priča o neandertalki, čija je anatomija rekonstruirana na temelju poznate lubanje C, najslavnije u krapinskoj zbirci. Oboružani informacijama iz filma, posjetitelji kreću u veliku avanturu.

Razgledavanje Muzeja počinje u prizemlju s desne strane, u prvoj izložbenoj dvorani gdje je prikazana srednjoeuropska Krapina iz Krambergerova doba i tadašnje pučko znanje. Slijedi laboratorij najmarkantnijih figura europskog prirodoslovlja u kojemu posjetitelji uče o poznatim znanstvenicima 18. i 19. stoljeća poput autora prve cjelovite teorije o evoluciji, biologa Jean-Baptista Lamarcka i Charlesa Darwina ili francuskog paleontologa Georges-a Barona de Cuviera, te su im predložena njihova razmišljanja o podrijetlu i razvoju čovjeka. U trećoj dvorani nalazi se vjerna rekonstrukcija nalazišta praljudi na Hušnjakovu: tu su izložene najvažnije kopije nalaza, od lubanja i čeljusti praljudi do kostiju špiljskog medvjeda, nosoroga, dabra i jelena... Uz to, ispričana je cjelovita priča o samom otkriću i prikazana Gorjanović Krambergerova metodologija proučavanja nalaza, kao i odjeci otkrića u svijetu. U sljedećoj dvorani prikazuje se nastanak svijeta, od Velikog praska do pojave neandertalskog čovjeka. Autori su prelazak na prvi kat osmislili kao začudnu virtualnu stvarnost. Ulaskom u svojevrsnu spiralu posjetitelj postaje svjedok kozmičke, kemijske i organske Zemljine evolucije.

NJEŽNI LJUDI KOJI SE BRINU O DJECI

No, za sve nas koji smo ušli u Muzej najdojmljivija je golema diorama sa 17 skulptura koje cjelovito rekonstruiraju život neandertalaca, a koje je izradila francuska kiparica Elisabeth Daynès, svjetska stručnjakinja za hiperrealistične dermoplastične skulpture. Njezin rad je

Ognjište u pećini: 17 hiperrealističnih figura neandertalaca (© 2009 Photo E. Daynès / Reconstruction: Atelier Daynès Paris)

specifičan jer ona kombinira suvremenu tehnologiju, recentna paleontološka dostignuća i vlastito umijeće, a rezultat je fascinantan. Znanstvenici i kiparica pokazuju kako neandertalci nisu bestijalni divljaci s grane, već nježni ljudi koji se brinu o djeci, bolesnima, nemoćnima i razotkriva ih kao humana bića s dušom i bića koja su mogla komunicirati. "No, i dalje ostaje otvoreno pitanje srodstva s današnjim ljudima, o čemu se polemizira već desetljećima", objašnjava nam Jakov Radovčić.

Šetnja muzejom završava u dvorani koja pokazuje kulturnu evoluciju ljudskog roda nakon neandertalaca, a zatim se posjetitelji mogu prošetati stazom

po obronku Hušnjakova brijega prema izvornome nalazištu krapinskog neandertalca. Naime, muzej je samo dio šireg projekta koji podrazumijeva i uređenje Prapovijesnog parka krapinskih neandertalaca i rekonstrukciju Kneippova lječilišta iz 1903., te obnovu samog nalazišta. Ideja ima bezbroj, ali nedostaje još malo novca da se Radovčićev i Kovačičev san pretvori u Neandertalland. Ministar kulture vjeruje kako će projekt oplemeniti i privatni kapital jer je ovaj suvremeni muzej Krapinu ucrtao kao nezaobilaznu točku hrvatskoga kulturnog turizma, ali i svjetskoga, zaključio je Božo Biškupić. ■

Fantastična prehistorijska bića na spiralnom putu - da bi susret s dalekom prošlošću bio što zagonetniji

ENG The new Neanderthal Museum in the northern town of Krapina is a unique centre of natural science in the world in which its creators, J. Radovčić and Ž. Kovačić, have brought to life scientific insight into evolution via new 3D format technologies as a simple adventure story about the first Europeans.

Ivan Đikić dobitnik godišnje nagrade njemačke udruge za tumore

Profesor Ivan Đikić, voditelj laboratorija Molekularne biologije tumora na MeDILS-u, profesor na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Frankfurtu te direktor frankfurtskog Instituta za istraživanje života dobitnik je nagrade Deutscher Krebspreis za 2010. koju dodjeljuje njemačka udruga za tumore.

“Dr. Đikić ovogodišnji je dobitnik zbog značajnog doprinosa u razumijevanju nastanka tumora. U nizu znanstvenih radova u posljednjih pet godina dr. Ivan Đikić opisao je molekularne detalje popravka oštećenja genoma te dokazao kako upalni procesi i autofagije mogu utjecati na proliferaciju i metastaze tumorskih stanica”, stoji u obrazloženju nagrade.

Nagrada njemačke udruge za tumore dodjeljuje se, kako se ističe u priopćenju, jedanput godišnje za dostignuća iz područja istraživanja i liječenja tumora, a dr. Đikić ju je dobio za otkrića u području bazične znanosti. Nagrada se sastoji

od diplome, promotivnog predavanja na godišnjem skupu udruge te novčane nagrade u iznosu od 7.500 eura.

Riječ je o jednoj od uglednijih nagrada koja se dodjeljuje za istraživanje tumora u Njemačkoj. Đikić je prijašnji dobitnik nagrada američkog i europskog udruženja za istraživanje tumora iz 2006. godine, što potvrđuje njegovu lideršku poziciju u istraživanjima tumorskih bolesti.

Dio nagrade u iznosu od 15.000 kuna dr. Ivan Đikić donirat će za programe udruge Krijesnica, koji uključuju psihološko-socijalnu rehabilitaciju oboljele djece i njihovih roditelja te ljetne rehabilitacijske kampove za djecu oboljelu od tumora. Ističe da time želi sen-

zibilizirati javnost u Njemačkoj i Hrvatskoj na značajan doprinos koji civilne udruge poput udruge Krijesnica, Sve za nju i Civitas volonterski čine za djecu oboljelu od tumora, kao i za njihove obitelji. (Hina)

Splićani prvi pomažu unesrećenima u Čileu

SPLIT - Sve nas je potresla žalosna vijest o potresu u Čileu, a posebno građane Splita. Čile je, naime, zemlja koja je prva priznala Republiku Hrvatsku jer u njoj živi veliki broj stanovnika hrvatskog podrijetla, mahom iz okolice Splita i s otoka Brača. Split se ovaj put pokazao kao glavni grad dalmatinskoga iseljništva te je odmah reagirao. Prvoga ožujka u kavani Luxor na Peristilu, na poziv Počasnoga konzulata Republike Čilea u Splitu i Hrvatske matice iseljenika okupili su se povratnici iz Čilea i svi prijatelji Čilea kako bi osmislili najbolji način za pomoć.

Pozivu se odazvao i Grad Split, koji ima dva grada prijatelja u Čileu, Antofagastu i Punta Arenas. Odazvala se i Osnovna škola “Bol” iz Splita koja je uz pomoć HMI-ja povezana s dvije škole u Čileu. Dobrovoljno vatrogasno društvo Split je preko svoga portala pokrenulo akciju na razini Hrvatske za skupljanje opreme za pomoć nastradalima.

Splitaska podružnica HMI-ja u ožujku je trebala započeti turneju po Čileu u po-

vodu 200 godina neovisnosti. Kako nije vrijeme za feštu, nego za pomoć, uputila je prijedlog hrvatskim društvima Čilea koje je trebala posjetiti da organiziraju donatorske koncerte za skupljanje pomoći porušenim gradovima.

Klapa “More-Split” će pjevati, a postaviti

će se i izložba starih fotografija Splita i Dalmacije, autora Gorana Borčića, kustosa Muzeja grada Splita.

Izložba će ostati u Čileu, a fotografije će se prodavati na aukciji kako bi se time pomoglo nastradalima. (B. Bezic Filipović)

Obljetnice u Mississaugi i Clevelandu

Posebno svečano bilo je u Mississaugi gdje je obilježena 30. obljetnica izgradnje i blagoslova crkve Hrvatskih mučenika, te u Clevelandu gdje se proslavila 25. obljetnica Hrvatskoga nacionalnog doma "Kardinal A. Stepinac"

Proslava 25. obljetnice Hrvatskoga nacionalnog doma "Kardinal A. Stepinac" u Clevelandu

Tekst: Uredništvo Snimke: IKA

Zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić pohodio je od 12. veljače do 3. ožujka hrvatske vjernike u Kanadi i Sjedinjenim Američkim Državama. U sklopu pohoda kardinal je posjetio hrvatske vjernike u Torontu, Mississaugi, New Yorku, New Jerseyu, Astoriji i Clevelandu. Posebno svečano bilo je u Mississaugi gdje se obilježavala 30. obljetnica izgradnje i blagoslova crkve Hrvatskih mučenika, te u Clevelandu gdje se proslavila 25. obljetnica Hrvatskoga nacionalnog doma "Kardinal A. Stepinac".

U Mississaugi u dvorani Pearson Convention Centre kardinal je sudjelovao na svečanoj večeri prigodom obilježavanja jubileja crkve. Čestitajući na ovome jubileju u ime biskupa Hrvatske biskupske konferencije i biskupa Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, kardinal Bozanić potaknuo je sve na razmišljanje što bi bilo s vjernicima da ovih trideset godina nije bilo prisutnosti Katoličke crkve koja okuplja sve hrvatske katolike. Sudionicima slavlja obratili su se i dugogodišnji župnik te župe vlč. Ivica Kecerin, zatim u ime svih svećenika koji djeluju u Kanadi vlč. Ivan Vukšić, a nakon toga sestra Anemarie Radan pročitala je pismo vrhovne glavarice Družbe sestara služavki Malog Isusa, sestre Marie-Ane Kusture. Na kraju je svoje čestitke izrekla i veleposlanica Republike Hrvatske u Ottawi Vesela Mrđen-Korać te generalni konzul Republike Hrvatske u Mississaugi Ljubinko Matešić. Na svečanoj večeri na kojoj je bilo okupljeno više od tisuću sudionika gostovao je

i Tamburaški orkestar Hrvatske radiotelevizije pod vodstvom maestra Siniše Leopolda i solist Đani Stipaničev. U nedjelju 14. veljače kardinal je predvodio svečano koncelebrirano misno slavlje u župnoj crkvi Hrvatskih mučenika.

Kardinal Josip Bozanić pohodio je 27. i 28. veljače hrvatske vjernike u župi sv. Pavla u Clevelandu, prigodom proslave 25. obljetnice Hrvatskoga nacionalnog doma "Kardinal A. Stepinac". Vijeće Hrvatskoga nacionalnog doma "Kardinal Alojzije Stepinac" na čelu s predsjednikom Ivom Marušićem, priredili su u čast kardinala Bozanića susret i svečanu večeru u Domu. Na susretu su nazočili uz župnika i predsjednika Doma i veleposlanica RH u SAD-u Kolinda Grabar Kitarović, kongresmen države Ohio Dennis Kucinich i nekadašnja veleposlanica RH u Argentini Neda Rosandić Šarić.

Prije izgradnje Hrvatskoga nacionalnog doma "Kardinal A. Stepinac" Hrvati su imali Hrvatski dom u Clevelandu na St. Avenue i Croatian Liberty Home u Collinwoodu, ali kako je hrvatska zajednica u Clevelandu rasla, pokazala se potreba za većim hrvatskim domom te je nakon tri godine planiranja, 1983. godine započela gradnja sadašnjeg doma, a u rujnu 1984. godine bila je završena prva etapa izgradnje te je 29. i 30. rujna bilo upriličeno svečano otvorenje. Hrvatski nacionalni dom "Kardinal A. Stepinac" blagoslovio je kardinal Kuharić tijekom svog pohoda Hrvatima u Clevelandu 22. i 23. rujna 1990. godine. ■

Zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić u posjetu hrvatskim vjernicima u Mississaugi

ENG Cardinal Josip Bozanić visited the Croatian Catholic faithful in Canada and the USA from February 12th to March 3rd. During the visitation he met with members of the Croatian Catholic communities in Toronto, Mississauga, New York, New Jersey, Astoria and Cleveland.

Hercegovac prepustio kazališnu pozornicu sunarodnjacima

Okupljanjem u Hercegovcu pruža se prilika kazališnim grupama iz susjednih zemalja da se hrvatskoj publici predstave svojim kazališnim predstavama koje izvode na hrvatskom jeziku u dijalektu kojim govore u svojim domicilnim državama

Napisala: **Marija Hećimović**

Tradicija održavanja Dana hrvatskoga pučkog teatra nastavila se i ove godine u Hercegovcu, općinskom središtu Bjelovarsko-bilogorske županije, i to šesnaestu godinu zaredom. Moglo bi se reći da su ove godine pučkoga teatra zapravo bile godine besplatnih škola duha i kreativnosti kojima su autori, redatelji i glumci darivali mnogobrojne gledatelje. Ostvarena je u punoj mjeri moralna pouka pučkoga teatra koja zasigurno djeluje odgojno na gledatelje koji u likovima iz predstava mogu vidjeti sebe kao u zrcalu. Njihova lista poruka upućena društvu u kojem živimo odnosi se na pomalo zapostavljene vrijednosti, na koje nas žele podsjetiti. Predstave su bile dobro osmišljene i izvedene na zavidnoj amaterskoj razini i stoga je doživljaj koji su glumci pružili bio lijep, čaroban i neponovljiv.

U dvorani Hrvatskoga doma prepunoj zahvalne publike različite dobi, Dane su otvorili domaćini Pučka scena Hrvatske čitaonice predstavom Iščašena ideja autora Vjekoslava Dominija. Bila je to tragikomedija smještena u obiteljske odnose gdje se u ostvarivanju materijalnih probitaka ne biraju sredstva sve dok jedan od članova obitelji, kao njihova moralna savjest, sve ne spasi. Predstava je korektno odrađena, a prirodnost nastupa lijepo je ostvarena uz angažman mladih. Slijedio je nastup gostiju HKUD-a Ljutovo iz Vojvodine s predstavom Martinove mengule autora Geze Kopunovića o špekulantskim odnosima u obitelji gdje svako drži 'figu' u džepu u namje-

HAK-a Travnik

Pučka scena Hercegovac

Stručni osvrt na predstave
prof. Stjepana Pepelnjaka

ri da ostvari svoje ljubavne, materijalne i druge planove. Predstava je uspješno doradena i osmišljena s izrazitim emocijama i suodnosima među ljudima. Sve se dobro uklopilo, prolog kao novost u predstavi, dobra komika i tekst po mjeri. Slijedila je predstava HAK Travnik s komedijom Family autora Ante Bilića gdje sam naslov upućuje na obitelj kao okruženje u kojem čovjek najbolje funkcionira. Bila je to vrlo efektivna predstava bez riječi, koja je mimikom i energijom glumaca, scenografijom i glazbom bila više nego rječita i u kojoj su i gledatelji bili dio teatra. Nastup Igrokazačkog društva iz Petrova Sela u komediji Plavi miš autora Carla Laufsa/Curta Kratza potvrdio je njihovo tradicionalno poštovanje prema jeziku i tekstu do kraja. Bio je to cjeloviti kazališni događaj u kojemu je voditeljica vrlo precizno vodila predstavu imajući u vidu svaki detalj prilikom predstavljanja obiteljskih prilika i neprilika.

Dugogodišnja suradnja domaćina s grupom Piccolo teatro iz Staroga grada na Hvaru rezultirala je i njihovim sudjelovanjem na Danima. Svojim predstavama orijentirani su na suvremene uglavnom komične tekstove. Izveli su iskričavu i duhovitu predstavu Francuski krevet autora T. Rogera.

UBLAŽILI ASIMILACIJU MLADIH

Ovakvim okupljanjem kazališnih grupa iz Mađarske, Vojvodine i BiH u Hrvatskoj pruža im se prilika da se hrvatskoj publici predstave svojim kazališnim predstavama koje izvedu na hrvatskom

jeziku u dijalektu kojim govore u svojim domicilnim državama. Takvim nastupima potvrđuju svoju dugogodišnju ustrajnu namjeru očuvanja materinskog jezika u domicilnim državama. To im nije nimalo lako s obzirom na veliki utjecaj mnogobrojnih medija kojima se osobito koriste mladi ljudi koji su zalag budućnosti kulture, jezika i općenito nacionalne svijesti manjinskih zajednica.

Razni su načini kojima se koriste aktivniji članovi manjinskih zajednica kako bi ublažili asimilaciju, a jedan od načina je i okupljanje u amaterskim kazališnim udrugama. Kako to uspijevaju i na koje probleme nailaze u svom radu, rekli su nam njihovi voditelji. U kratkom iskazu

Antun Bajić, voditelj Dramskoga odjela HKUD-a Ljutovo izrazio je veliko zadovoljstvo njihovim petim gostovanjem u Hercegovcu zahvaljujući pozivima ljubavnih organizatora i vrijednom radu petnaestak članova društva. Uvjeti rada i mogućnosti razmjene gostovanja vrlo su skromni i uspijevaju se održati velikim trudom predsjednika društva Jose Mačkovića i voditelja Bajića. Imaju dobrog redatelja Nandora Klinockoga čiji angažman je zapravo upitan zbog financijskih sredstava koja su mala i nesigurna. Unatoč svemu, mogu se pohvaliti mnogobrojnim razmjenama gostovanja s udrugama koje su upoznali u Hercegovcu te drugim nastupima u Hrvat-

HKUD Ljutovo

Ana Škrapić Timar,
voditeljica Igrokazačkog
društva Petrovo Selo

Antun Bajić, voditelj
dramskog odjela HKUD
Ljutovo

Anto Bilić, voditelj
HAK-a Travnik

skoj (Belišće, Retkovac, Županja), kao i nastupima u Mađarskoj u organizaciji tamošnjih hrvatskih udruga. Osobito su ponosni što uspijevaju već godinama održati proljetni Festival amaterskog teatra i Mjesec kulture u jesen, na kojima se okupljaju i nastupaju hrvatske udruge iz Vojvodine i Hrvatske. Velika im je želja i dalje nastaviti s takvim radom.

ZAHVALNI DOMAĆOJ PUBLICI

Gotovo istovjetni broj nastupa i aktivnih članova ima i Igrokazačko društvo iz Petrova Sela koje vodi Ana Škrapić-Timar. Istaknula je veliku želju članova za glumom tako da bira kazališne komade prema glumcima, a ne obrnuto, a ponekad mora malim ulogama nadopuniti postojeći tekst kako bi angažirala još ponekoga glumca koji silno želi kratko, ali ipak nastupiti u predstavi. Osim nastupa po gradišćanskim selima, nastupali su i u Budimpešti. Rado dolaze u Hercegovac, zahvalni su publici koja ih tako lijepo prima i ovaj nastup bio im je prava nagrada i priznanje za njihovu 20-godišnjicu rada. Ove jeseni namjeravaju ugostiti Pučku scenu iz Hercegovca. Zanimljivo je da osim razmjene gostovanja postoji i pomaganje u odabiru teksta za nastup, tako da će od Pučke scene dobiti tekst za svoju sljedeću kazališnu predstavu koju će prevesti na gradišćanskohrvatski jezik i tako je izvoditi.

Osebujni voditelj HAK Travnika Anto Bilić uvijek nas iznenadi svojim vrlo zanimljivim predstavama pa je tako bilo i ovaj put s predstavom bez riječi. Inače, kazalište ima oko 60 članova različite dobi i mogu se pohvaliti mnogobrojnim domaćim nastupima i gostovanjima u Hrvatskoj, Švicarskoj, Austriji i Njemačkoj. Kazališna zgrada im je u završnoj fazi, a izgrađena je mnogobrojnim

donacijama među kojima je i donacija RH. Financiraju se vlastitim programima i donacijama, a u planu im je izvedba sakralne predstave o razapinjanju Krista koja će biti izvedena u crkvi.

ZAVIDNA RAZINA IZVEDBE

Profesor Stjepan Pepelnjak i ovaj put je posljednjeg dana Festivala dao svoj stručni sud o nastupima kazališnih skupina naglasivši da je okupljanje potvrdilo kako se hrvatska riječ svim svojim bićem

želi održati. Istaknuo je zavidnu razinu izvedbe kazališnih predstava, kao i očitu različitost u pristupu redatelja u kojemu se prepoznaje stalno provjeravanje vlastitih ideja i to selekcijom i traženjem novih rješenja. Naglasio je i važnost artikulacije i energije izrečenih riječi za što uvjerljiviji nastup, koji onda može nadomjestiti nepoznavanje pojedinih riječi iz dijalekata sudionika.

Jedan od utemeljitelja Dana profesor Stjepan Banas obogatio je otvaranje i zatvaranje Festivala prikladnim recitacijama hrvatskih autora i uručio knjige kao malo priznanje najboljim glumcima Festivala, prema ocjeni samih sudionika.

Na kraju treba naglasiti da je ovaj vrijedni kazališni događaj organizirala nova predsjednica Hrvatske čitaonice Zrinka Cjetojević sa suradnicima uz financijsku potporu Ministarstva kulture, Bjelovarsko-bilogorske županije, Općine Hercegovac i donatora te uz organizacijsku potporu Hrvatske matice iseljenika. ■

Igrokazačko društvo Petrovo Selo

ENG The tradition of staging the Days of Croatian Folk Theatre continued this year in Hercegovac municipality in Bjelovar-Bilogorje County, now in its sixteenth year running. Appearing at this theatre event were Croats from Hungary, Serbia and from Bosnia & Herzegovina.

"Prelo" u Clevelandu okuplja sve više Hrvata

KUD okuplja više od 50 članova te uz talent, energiju i odlično vodstvo gaji izrazito dobro zajedništvo. Krasi ga spoj mladeži i odraslih članova. Takav sklad naprosto upada u oči i napaja dušu

Voditeljica KUD-a
Kata Stepić

naprosto upada u oči i napaja dušu. Ne-razdvojni su! Voditeljica Kata Stepić puna je pohvala za svakog pojedinca, ali i svi članovi zorno iskazuju poštovanje i zahvale ovoj neumornoj i talentiranoj osobi. Sve se događa pod njezinom 'dirigent-skom palicom'.

"Prelo" je bilo doista originalna kopija vremena i narodnih običaja iz područja Cetingrada i okolice. Događaji koji su ostali u neizbrisivu sjećanju glavnih likova Grge (Miše Paulić) i Mande (Kate Stepić) na rodni kraj i njihovo selo, natjerali su ih na povratak. Grga u Americi, unatoč dobrom životu, nije mogao zaboraviti svoje rodno mjesto te se konačno vratio kući. Zbunjuju ga promje-

ne i narod kojemu pripada. Na vrlo duhovit način hvali se svojim američkim životom i dolarima (u torbi), ali zbog rastave i bračnoga kraha, shvaća da je gubitnik. No i dalje se provodi kako bi uvjerio sebe i suseljene u suprotno.

Gost večeri bilo je Kulturno-umjetničko društvo "Kraljica Katarina" koje okuplja Hrvate iz Bosne i Hercegovine pod stručnim vodstvom Ane Bakule. Nazočne je pozdravio vlč. Mirko Hladni, župnik crkve sv. Pavla u Clevelandu, istaknuvši svoje oduševljenje ovakvim kulturnim skupom koji iz godine u godinu postaje sve veći i popularniji. Za ugodno i veselo raspoloženje brinuo se i domaći sastav "Naši Kordunaši". ■

Napisao i snimio: **Franjo Bertović**

Nedavno je održana još jedna lijepa kulturna priredba pod naslovom "Prelo" u američkome gradu Clevelandu, u državi Ohio. Organizatori i pokrovitelji priredbe, Kulturno-umjetničko društvo "Zvuci domovine Hrvata Korduna" pokazali su umijeće svoje dramske, pjevačke i tamburaške sekcije. Dvorana za tisuću ljudi bila je premalena da primi sve ljubitelje kulturne baštine iz Korduna.

KUD okuplja više od 50 članova te uz talent, energiju i odlično vodstvo gaji izrazito dobro zajedništvo. Krasi ga spoj mladeži i odraslih članova. Takav sklad

Nastup mladih članova KUD-a "Zvuci domovine Hrvata Korduna"

ENG Yet another delightful event, a communal bee, was held recently in the American city of Cleveland, Ohio. The organiser and sponsor, the Sounds of the Homeland of the Croats of Kordun Culture & Arts Society, demonstrated the skill of their drama, vocal and tamburitza sections.

“Haiti će još dugo trebati našu pomoć”

Belanichev Croatian Relief trenutno na Haitiju podijeli 2.000 obroka na dan. U sklopu svog centra Children Center Cardinal Stepinac planira smjestiti oko stotinu djece koja su ostala bez roditelja u potresu

Croatian Relief vlč.
Belanicha brine se za
brojnu haćansku djecu

Tekst: Uredništvo

(izvor *Croatian Chronicle* – H. K., V. M.)

Tragedija golemih razmjera koja je pogodila Haiti ne može se i neće izliječiti brzo. I kad se ugase kamere i splešne interes medija za senzacijom i šokantnim prizorima, još uvijek će Haiti biti zemlja puna patnje i očaja, koja će trebati pomoć cijelog svijeta. To nabolje zna hrvatski svećenik i misionar vlč. Giordano Belanich iz New Jersey, koji glavninu svoga humanitarnog djelovanja već dugi niz godina posvećuje upravo Haitiju.

Odmah nakon vijesti o tragičnom potresu na Haitiju nazvali smo vlč. Belanicha, voditelja humanitarne udruge Croatian Relief Services u New Jer-

seyu, strahujući nije li kojim slučajem tada boravio na potresom pogođenom otoku kamo često odlazi s raznim grupama volontera, liječnika i misionara. Bili smo sretni kad smo začuli njegov glas na telefonu. “Nisam tamo, ali trebao sam biti”, rekao nam je potresenim glasom vlč. Belanich, koji je svoj planirani put na Haiti otkazao samo dan prije potresa, zbog hitnog sastanka s jednom fondacijom, a upravo u svezi s donacijom za njegov projekt sirotišta i bolnice na Haitiju.

Croatian Relief Services, s neumornim vlč. Belanichem na čelu, od prestanka rata u Hrvatskoj većinu svoga humanitarnog rada usmjerili su upravo na Haiti. I gotovo da nema bolje osobe i bolje humanitarne udruge za sve naše hrvatske zajednice i sve naše čitatelje koji

se žele uključiti na bilo koji način kako bi pomogli stanovništvu Haitija.

“LJUDI ME ZOVU I PITAJU KAKO POMOĆI”

Kako kaže Belanich, prvih nekoliko dana nakon potresa nije uspijevaio stupiti u kontakt sa suradnicima Croatian Reli-efa na Haitiju pa je vladala velika neizvjesnost i strepnja što se dogodilo s djecom u sirotištu i bolnicom koja se nalazi u okolici najteže stradaloga grada Port au Princa. No, uskoro su stigle dobre vijesti - zgrada nije teško stradala i sva su djeca preživjela. “Međutim, žrtve su bile posvuda naokolo i situacija je u cijeloj zemlji bila potpuno kaotična”, priča nam Belanich. “Dok je većina napora prvih dana bila usmjerena na spašavanje preživjelih iz ruševina, pomoć izva-

Vlč. Belanich često je upozoravao na silno siromaštvo i glad na Haitiju

Razoran potres poharao je Haiti

na stizala je jako sporo. Najviše je nedostajalo osnovne medicinske opreme i hrane. Za sada je najvažnije ljude izliječiti i nahraniti, to su dva najveća problema. Ljudi me zovu i pitaju što učiniti i kako pomoći. S obzirom na to da je najpotrebnija hrana i medicinski materijal, molio bih sve one koji žele pomoći da pošalju donaciju u novcu. Uspostavili smo odličnu suradnju s nekoliko velikih kompanija hrane te udruga poput Food for Poors, koji su nam dali rižu i konzerve po povoljnoj cijeni, a čiji prijevoz organiziramo izravno iz Miamija. Nema smisla da nam ljudi ovdje donose odjeću i hranu jer kontejnere odavde ne možemo slati", kaže Belanich.

NEUMORNI HUMANITARNI DJELATNIK

Vlč. Giordano Belanich (Belanić) 61-godišnji je hrvatski svećenik podrijetlom s otoka Ilovika. Father Gio, kako ga Amerikanci zovu, rođen je u Malom Lošinj, a u Ameriku je došao s roditeljima kao 12-godišnji dječak. Zaređen je za svećenika 1975. godine, a od 1980. godine je voditelj Hrvatske katoličke misije u Fairviewu, New Jersey, koja već dvije godine nosi ime "Kardinal Alojzije Stepinac". Neprofitnu humanitarnu udrugu Croatian Relief Services pokrenuo je početkom devedesetih kako bi pomogao stradalima tijekom Domovinskog rata u Hrvatskoj i BiH. Kasnije udruga širi svoje djelovanje na Albaniju, Kosovo, Kolumbiju, El Salvador, Peru i Haiti.

„Haiti će još dugo trebati našu pomoć. Svi se sada zgražaju nad sudbinom ovih jadnih ljudi, ali njihov život je i prije ove katastrofe bio velika pat-

nja. Ja sam na Haitiju pokopao mnoge koji su doslovce umrli od gladi. Teško je razumjeti Božje planove i namjere kad se ovakve tragedije i ovoliko ljudske patnje sruči na zemlju, ali volio bih vjerovati da će možda upravo ova tragedija skrenuti napokon pozornost na ovu napaćenu zemlju i da će im se sada za-

ista pomoći da napokon stanu na svoje noge i izgrade zdravo društvo", poručuje vlč. Belanich.

Ako se i sami želite pridružiti naprima vlč. Giordana Belanicha u pomoći stanovnicima Haitija, posjetite stranice www.croatianrelief.org na kojima ćete dobiti sve potrebne informacije. ■

Blagoslov bolesnika

U posljednje vrijeme vlč. Belanich često boravi na Haitiju

U međuvremenu je vlč. Belanich boravio na Haitiju. Kaže da se zemlja ne može prepoznati i da su razmjeri razaranja golemi. Prema njegovim procjenama lako je moguće da je stradalo i do pola milijuna ljudi. Kaže da je vidio cijela naselja i gradove koji su potpuno uništeni, a pomoć im nije do danas stigla. Njegov Croatian Relief trenutno na Haitiju podijeli 2.000 obroka na dan. U sklopu svog centra Children Center Cardinal Stepinac planira smjestiti oko stotinu djece koja su ostala bez roditelja u potresu.

ENG The New Jersey-based Croatian Relief humanitarian organisation led by Croatian priest Giordane Belanich is currently in Haiti handing out 2,000 meals a day. They plan to house some one hundred Haiti orphans at the Cardinal Stepinac Children's Center.

Mohački “Pohod bušara”

Svoje goste gradonačelnik grada Mohača Jősef Szekő i predsjednica Hrvatske samouprave grada Mohača Marija Barac primili su u Gradskoj kući odakle su s balkona pratili dolazak i okupljanje bušarskih povorki

Živopisni pokladni običaji privlače sve više turista u Mohač

Tekst: **Generalni konzulat RH u Pečuhu**

Već tradicionalno u gradu Mohaču u zajedničkoj organizaciji gradske uprave i Hrvatske samouprave pod nazivom “Pohod bušara” obilježava se završetak pokladnih događaja i najavljuje početak korizmenog razdoblja. Tih dana Mohač postaje domaćin već u Europi poznatoga međunarodnoga folklornog festivala s bogatim programom i popratnim manifestacijama i sa sudionicima i gostima iz Hrvatske, Francuske, Njemačke, Poljske, Turske, na kojemu iz godine u godinu sudjeluje oko četiri stotine bušara, kulturno-umjetnička društva iz Mađarske i iz prijateljskih inozemnih gradova.

Ove godine višednevni događaji imali su poseban značaj i pomno su se pripremali jer je, kako se i očekivalo, ova pokladna i kulturna manifestacija od 30. rujna 2009. na uglednoj UNESCO-voj Reprezentativnoj listi nematerijalne kulturne baštine čovječanstva.

Uz mnogobrojne goste iz Mađarske i delegacije iz prijateljskih i bratskih gradova, predstavnike Veleposlanstva RH u Budimpešti, veliki dio ovogodišnjeg programa u ime Generalnog konzulata RH u Pečuhu pratile su Ljiljana Pancirov, generalna konzulica RH u Pečuhu

i mr. sc. Katja Bakija, konzulica za kulturu, znanost i obrazovanje.

Svoje goste gradonačelnik grada Mohača Jősef Szekő i predsjednica Hrvatske samouprave grada Mohača Marija Barac primili su u Gradskoj kući na središnjemu gradskom trgu gdje su im nakon pozdravnih riječi uručeni prigodni pokloni, a zatim je održana konferencija za tisak. Nakon zajedničkog ručka domaćini i gosti s balkona Gradske kuće gledali su dolazak i okupljanje bušarskih povorki, pratili već tradicionalne sadržaje koji su uključivali bušarsku prisegu, prigodni kulturni program i pozdravne riječi gradonačelnika, a zatim pokladnu zabavu i paljenje lomače.

Program je nastavljen u Stručnoj umjetničkoj školi L. Schneidera gdje je priređen Šokački bal s prigodnim kulturnim programom u organizaciji Hrvatske samouprave u Mohaču. U nazočnosti domaćice, predsjednice Hrvatske samouprave Marije Barac, nazočne su pozdravili i bal otvorili generalna konzulica Ljiljana Pancirov i gradonačelnik Mohača Jősef Szekő. U obraćanju gostima generalna konzulica izrazila je zadovoljstvo što Hrvati u Mohaču čuvaju svoju baštinu i poštuju svoje duhovne vrednote u sklopu mnogobrojnih programa i aktivnosti koje se održavaju u suradnji s gradom i ostalim manjinskim udrugama i organizacijama...

Gradonačelnik J. Szekő istaknuo je kako su buše stari običaj Hrvata Šokaca koji su ih donijeli na ovo područje i očuvali tri stoljeća, a postale su dio tradicije svih koji tu žive i po njima je Mohač poznat u Europi kao domaćin vrijedne kulturne manifestacije. Ove godine, na što su posebno ponosni, UNESCO je pokrovitelj manifestacije. ■

ENG The carnival traditions of the Croats of Mohács in Hungary have as of this year been inscribed into the UNESCO list of intangible cultural heritage. The end of carnival events and the start of the period of Lent are traditionally marked in the town of Mohács by the coming of the masked Busó, jointly organised by the city government and the local Croatian self-administration.

Praznik zajedništva bačkih Hrvata

Okupljene je pozdravio u ime organizatora predsjednik HKC-a "Bunjevačko kolo" Ivan Stipić, istaknuvši kako prelo osim što je prigoda za druženje i razgovor, ima još jedan razlog: podsjetiti se onoga što su nam naši stari htjeli reći na jednome ovakvom okupljanju

Tekst: D. B. P.

U organizaciji Hrvatskoga kulturnog centra "Bunjevačko kolo" 30. siječnja u Dvorani sportova u Subotici održano je Veliko prelo, najveća pokladna manifestacija u bačkih Hrvata. Prelo je započelo uz zvučne manifestacijske "himne" "Kolo igra, tamburica svira", premijerno izvedene na prvome Velikome bunjevačkom prelu još davne 1879. godine, koju je ovom prigodom otpjevao Antonija Piuković u pratnji ansambla "Hajo".

Okupljene je pozdravio predsjednik HKC-a "Bunjevačko kolo" Ivan Stipić, istaknuvši kako prelo osim što je prigoda za druženje i razgovor, ima još jedan razlog: podsjetiti se onoga što su nam naši stari htjeli reći na jednome ovakvom okupljanju. "A govore nam: samo kad smo skupa, kada dijelimo sreću i tugu, kad darujemo sebe jedno drugom, može nam biti lijepo. Siguran sam da ćemo i za stotinu godina biti tu, naravno u nekoj drugoj dvorani, s nekim drugim prelja-ma i pjesmama, ali s istom vjerom i namjerom", rekao je Ivan Stipić.

Prelo je službeno otvorio gradonačelnik Subotice Saša Vučinić, poželjevši nazočnima dobrodošlicu na "još jedan praznik zajedništva i čuvanja lijepe tradicije".

"Veliko prelo je posebno po tome što nastavlja tradiciju okupljanja i običaja te daje značajnu poruku zajedništva. Prelo je nekad bila prilika da se ljudi okupe i vide, da dođu izdaleka, iz drugih krajeva kako bi se družili, međusobno pomagali i dobro zabavili. S vremenom je taj element rada nestao, ali uza zabavu i druženje čuva se tradicija i jedan lijepi običaj", rekao je gradonačelnik.

Titulu najljepše prelje među 17 kandidatkinja ponijela je Kristina Ivković (1991.), učenica Srednje ekonomske škole

Tradicionalno, održan je i izbor za najljepšu prelju te proglašena najbolja preljaska pjesma.

Prema izboru publike, titulu najljepše prelje među 17 kandidatkinja ponijela je Kristina Ivković (1991.), učenica Srednje ekonomske škole, smjer turistički tehničar. Za prvu pratilju odabrana je Amalija Sabanov, dok je druga pratilja Vedrana Cvijin. S druge strane, za najbolju preljsku pjesmu, glasovima stručnog povjerenstva proglašena je "Vrime prela" autorice Nedeljke Šarčević.

Tijekom večeri nastupili su i folkloriši HKC "Bunjevačko kolo", a gosti su se do kasno u noć zabavljali uz glazbu tamburaških ansambala "Ravnica" i "Hajo", dok je kao glavna zvijezda ve-

čeri nastupio hrvatski pop-pjevač Boris Novković.

Voditelji programa bili su naša kolegica Željka Vukov i Branko Uvodić, autor i voditelj emisije "Lijepom našom" koji je ovom prigodom najavio snimanje emisije upravo u Subotici, na kojoj bi sudjelovale hrvatske folklorne udruge iz Vojvodine, a koja bi nosila naziv "Kolo igra, tamburica svira".

Velikom prelu u Subotici, između ostalih, nazočili su predstavnici hrvatske diplomacije, lokalne samouprave, Vukovarsko-srijemske županije, Hrvatske turističke zajednice, Grada Osijeka, udruga iz Republike Hrvatske, hrvatskih institucija, ustanova i udruga kulture iz Vojvodine, te Katoličke crkve. ■

ENG The sports hall in Subotica was the scene on January 30th of the Grand Communal Bee (Veliko prelo), the key event in the carnival celebrations among Bačka region Croats, organised by the Bunjevačko kolo Croatian Cultural Centre.

“Oduvijek sam znao da ću se vratiti u domovinu”

Dipl. ing. matematike Tomislav Nürnbergger sada je u mirovini i bavi se pisanjem i uređivanjem knjiga. Napisao je knjigu Ognjištar u mRačnoj demoNkraciji, a urednik je i nedavno objavljene knjige Britanija i bleiburška tragedija, koja je promovirana u HMI-ju

Tomislav
Nürnbergger
u HMI

zrakoplovnim kompanijama i bankama - kaže Tomislav.

No, zbog bolesti majke te njezine smrti, Tomislav se morao vratiti u Hrvatsku, zbog čega gubi posao. Prisiljen je raditi u brodogradilištu “3. maj”, gdje radi kao početnik. Ubrzo odlazi u Kanadu.

U Ontario Hydro i Air Canadi radi kao Data Processing Consultant, a 1988. vraća se u Roseville gdje za prvi kompjutor iz M-serije super large scale 2200 dizajnira i implementira Time Management (Processor Control kompleks: Day clock initialization).

Nakon toga, kao član XPC tima (eXtended Processing Capacity), na projektu Recovery Manager prvo implementira 5.000 linija asemblerskog koda, a onda preuzima tehničku organizaciju implementacije projekta. Usavršava spiralnu metodu razvoja softvera.

Iz razvojnog centra u Rosevilleu odlazi u Europu, u Amadeus u Njemač-

Napisala: Željka Lešić

Snimio: Hrvoje Salopek, iz arhive T. Nürnberggera

Posjet Tomislava Nürnberggera HMI-ju bila je prigoda za razgovor za naš mjesečnik Maticu, budući da je više od 30 godina boravio u izvan-domovinstvu. U iznimno bogat životopis našeg sugovornika treba napisati kako se već kao vrlo mlad istaknuo u športu, a kasnije ga sve više zaokuplja svijet računalna. Naime, nakon završetka studija, kao diplomirani inženjer matematike, stipendist Elektroničkoga numeričkog centra pri Institutu za matematiku na “Ruđeru”, ponajprije se zaposlio u SRCU, zatim u INFOSISTEMU (Univac, Sperry, Unisys), te ubrzo, na početku svoje poslovne karijere, odlazi u SAD.

POSLOVNA KARIJERA U SAD-u, KANADI I EUROPI

Kako ste se snašli u SAD-u i gdje ste započeli svoju poslovnu karijeru?

- Nakon uspješnoga trogodišnjeg rada na najvećim instalacijama (INA, 3-Maj, Energoinvest...), pružila mi se prilika da odem u razvojni centar Unisys-a, Roseville Software Development Center, u Minnesoti. Ondje su radili najbolji stručnjaci na svijetu u područjima računalne industrije i znanosti. Bio sam jedini stručnjak iz Hrvatske koji je radio u razvojnog centru velike kompjutorske kompanije. Radio sam na razvoju jedinstvenog softvera (Integrated Recovery), za koji sam dizajnirao i implementirao jezik, gramatiku i semantičke rutine, koji je namijenjen uglavnom velikim

Tomislav kao mladi nogometaš

koj, najveći civilni Data centar u Europi. Tamo dizajnira i implementira high volume transaction instrumentation feature u tehnološkom okruženju Unisys-ova razvojnog centra, koji izgrađuje potpuno sam. U Amadeusu je također obnašao funkciju Quality Coordinadora za Unisys-ove sisteme.

Dizajn i implementacija operacijskog sustava simulacijom te implementacija jezika i gramatike postaju najvažnije značajke njegove karijere. No, na početku poslovne karijere u Njemačkoj, obitelj se seli u Hrvatsku jer ni sin ni kćer ondje nisu željeli ići u školu. Željeli su se vratiti u Hrvatsku, priča Tomislav Nürnberger te dodaje kako je uvijek znao da će se vratiti u Hrvatsku.

U kojoj je od navedenih zemalja, prema Vašemu mišljenju, najbolje živjeti?

- Kad s ove vremenske udaljenosti uspoređujem život u SAD-u, Kanadi i Europi, uvijek bih dao prednost Minnesoti (USA), što ljudi koji nikada nisu tamo živjeli ne mogu razumjeti.

Ne samo da su mogućnosti za posao i napredovanje u profesiji kojoj ste se posvetili puno bolje u SAD-u, nego je i kakvoća života znatno veća.

Primjerice, radio sam tamo do 18 sati, a već u 18.15 sunčao bih se kraj bazena, a u 19 bih, recimo, odigrao partiju tenisa te bih nakon toga otišao u kupovinu. U Europi bi mi za obavljanje te tri stvari trebala tri dana. Također, ljudi su puno ljubazniji.

Odnos prema ljudima najbolje se vidi u športu. Dok sam se u Americi lako priključio športskom stolnoteniskom klubu, u Njemačkoj sam uvijek ostao izvan toga - zaključuje Tomislav Nürnberger.

A kako ocjenjujete Hrvatsku?

- Hrvatska ima sve preduvjete da bude vodeća zemlja u Europi, i geografski i što se tiče ljudi. Samo sve treba drukčije sistemski urediti. Ovdje još uvijek sistem radi protiv pojedinca, inženjeri bježe van, dok primjerice tehnološki jaka Koreja ima u svijetu jedan od najviših postotaka inženjera u odnosu na broj stanovnika.

ŠPORTSKA KARIJERA

Uz poslovna postignuća, imali ste i velike uspjehe u športu. Nabrojite najveće.

Prigodom promocije knjige

Bio sam svestrani športaš, natjecatelj u nogometu, rukometu, košarci i stolnom tenisu.

Niz godina bio sam među prvih deset stolnotenisača u Hrvatskoj te osvojio mnoge manje turnire.

Član sam "Vjesnika", momčadski prvak Hrvatske, Jugoslavije i pobjednik kupa Velesajamskih gradova (Barcelona) 1969. - 1970.

Kao nogometaš "Elektrostroja" bio sam pozvan u širi izbor za juniorsku reprezentaciju Zagreba.

Nastupio sam za studentsku reprezentaciju Zagrebačkog sveučilišta u nogometu 1964. - 1965., kao i za studentsku reprezentaciju Zagrebačkog sveučilišta u stolnom tenisu 1964. - 1970.

Bio sam drugi strijelac i prvi dodavač srednjoškolskoga jesenskog prvaka Zagreba, VII. gimnazije 1963. godine.

Nakon iseljeničkog života ponovo u svom Zagrebu

Kao trener, uveo sam bez poraza stolnotenisače "Rudeša" u prvu ligu 1972. - 1973.

U Minnesoti osvajam Minnesota Open Championship 1980. Ondje treniram 10-godišnjake nogomet i 14-godišnjake "Traveling Basketballa" (najviši rang za tu dob) 1988. - 1995.

PUBLICISTIKA

Uz sve navedeno, našli ste vremena za bavljenje publicistikom?

- Što se tiče publicistike, objavljujem u Hrvatskom slovu, Fokus, Narodu i AMAC-u (internetski portal) niz članaka iz športa, politike, geopolitike, poreza i nezaposlenosti. Također, trgujem dionicama više od 20 godina.

Autor sam knjige: Ognjištar u mračnoj demokraciji, a u pripremi za tisak je: Hrvatski otpor EUtanaziji - razmišljanja globalnog Ognjištara. Urednik sam hrvatskoga prijevoda knjige Suzanne Brooks-Pinčević: Britanija i bleiburška tragedija. A u pripremi je priručnik radnog naslova Nogometne sitnice za djecu.

Uz navedene aktivnosti, treba reći da je naš sugovornik utemeljitelj i predsjednik udruge "Hrvatski zbor", te jedan od utemeljitelja udruge "Macelj 1945.", a inicirao je i pomogao osnivanje udruge "HOZ - JAZOVKA". Utemeljitelj je i predsjednik udruge "HONI (Hrvati Organizirano Nadgledaju Izборе)".

Sada je u mirovini, no još uvijek često putuje u SAD, Kanadu i uživa u domovini Hrvatskoj u svim velikim i malim stvarima i ljepotama koje ona nudi, te u uređivanju i pisanju knjiga. ■

ENG An interview with Tomislav Nürnberger, a math engineer that has lived in the emigrant community for over 30 years. As a young and very successful athlete he went on to build his career in the IT field.

Otisak palca na boci maslinova ulja

Poznatom dizajneru Borisu Ljubičiću, koji već tridesetak godina ističe prosvjetiteljsku ulogu dizajna, posebice u očuvanju hrvatskoga nacionalnog identiteta, dodijeljena je nagrada "World Star".

Nakon što je u svibnju 2009. u Opatiji šesti put održana manifestacija "Cropak" s ciljem promoviranja i nagrađivanja ambalaže kao sredstva zaštite i identifikacije proizvoda, kada je nagrađen dizajn boce maslinova ulja dopunjen otiskom prsta, krajem godine stiže još jedno značajno priznanje. Trobridnu bocu tvrtke SMS iz Splita, koja od svog osnutka 1979. surađuje s hrvatskim dizajnerom Borisom Ljubičićem, neprofitna organizacija World Packing sa sjedištem u Stockholmu (osnovana 1968. u Tokiju), koja potiče razvoj tehnologije i razmjenu ideja u dizajnu ambalaže u sedam kategorija, ovjenčala je nagradom "World Star".

Veliko je to priznanje žirija koji u svjetskoj konkurenciji nagrađuje dizajn u kategoriji hrane iz jedne gospodarski nepoznate zemlje. Rječiti Boris Ljubičić je izjavio: "Morao sam se natjecati sam sa sobom kako bih pobijedio dizajn skriven u ambalaži!"

Eliptično udubljenje u sredini (zlatne, srebrne, zelene) naljepnice svojim volumenom i odsjajem predstavlja osnovni oblik ploda masline s dva listića iznad, no prvi put je u kategoriji prehrambenog proizvoda upotrijebljen poznati grafizam otiska prsta. Boris Ljubičić dorađivao je ovu verziju više od godinu dana u svojevrsnom dijalogu s tržištem

(koje je prethodno prepoznalo i nagradilo prvu bocu maslinova ulja u Tokiju 2005.). Objasnio je kako je riječ o palcu svetog Petra koji je, prema legendi, krsteći ribe ostavio veliku mrlju na leđima ribe po njemu zvane "šampjer".

"Ovdje otisak ima strukturu kore stabla masline, kao i poruku da je sve trud ljudskih ruku, te je podsjetnik da je izum patentirao Hvaranin Ivan Vučetić (1858. - 1925.), iseljenik u Argentinu. Rješenje je nabijeno vizualnim i sadržajnim pojmovima koji ga zasigurno izdvajaju na prodajnome mjestu." (Ljerka Galic)

ODJEL ZA ŠKOLSTVO, ZNANOST I ŠPORT HMI-a VAS POZIVA:

SVEUČILIŠNA ŠKOLA HRVATSKOG JEZIKA I KULTURE

Organizatori: Hrvatska matica iseljenika i Sveučilište u Zagrebu
Zagreb, 26. lipnja – 23. srpnja 2010.

Škola je namijenjena mladeži hrvatskoga podrijetla i svim drugim studentima koji žele upoznati Hrvatsku, steći ili proširiti svoje znanje o njoj, naučiti ili usavršiti hrvatski jezik.

Akademski program:
95 sati nastave + 15 sati dodatne nastave; tri razine (početna, srednja i napredna), svaka se razina dijeli na tri stupnja (npr. početna P1, P2, P3...); male skupine (do 12 polaznika), 8 ECTS bodova.

Program kulture:
akademska i terenska predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti; stručno vođeni posjeti različitim kulturnim i znanstvenim institucijama; studijski izleti u Hrvatsko zagorje i na Plitvička jezera, 1 ECTS bod;

- diploma Sveučilišne škole
- prijavnice se primaju do 19. svibnja.

MALA ŠKOLA HRVATSKOG JEZIKA I KULTURE

Organizator: Hrvatska matica iseljenika
Novi Vinodolski, 19. – 30. srpnja 2010.

Temeljni cilj ovoga ljetovanja je da djeca (9 - 16 godina) koja žive izvan Hrvatske, u zajedništvu s djecom iz različitih mjesta u Hrvatskoj, unaprijede svoje znanje hrvatskog jezika te upoznaju kulturnu i prirodnu baštinu kraja u kojemu borave.

Program podrazumijeva:
jezičnu radionicu, radionicu hrvatske kulturne i prirodne baštine, dramsku radionicu, novinarsku radionicu, lutkarsku radionicu, šport, rekreaciju i zabavu;
- prijavnice se primaju do 17. lipnja 2010.

Za sve detaljnije upute i informacije za oba programa, na raspolaganju Vam je:
Lada Kanajet Šimić, prof., Odjel za školstvo, znanost i šport, Hrvatska matica iseljenika
tel.: (+385 1) 61 15 116, fax: (+385 1) 61 11 522, e-mail: lada@matis.hr

Kapitalna izložba hrvatskog i svjetskog velikana

Najvažnije je naše svjedočenje Bukovčevu povratku kući, izlasku iz hrvatskog "rezervata", kako je to lijepo rekao Igor Zidić, i odlasku u svijet kojemu je za života, kao njegov građanin, ponajprije pripadao

Izložbu slika "Vlaho Bukovac, hrvatski kozmopolit" u zagrebačkim Klovičevim dvorima otvorio je ministar kulture Božo Biškupić

Tekst: **Uredništvo** (Hina, Klovičevi dvori)

Nakon izložbe Vlahe Bukovca koja je održana u Haagu od 26. rujna 2009. do 10. siječnja 2010., djela ovoga slikarskog vele-majstora mogla su se razgledati u zagrebačkoj Galeriji Klovičevi dvori, gdje su bila izložena do kraja veljače.

Prodor Bukovčeva opusa u reprezentativne izložbene prostore Europe i svijeta započeo je još 2000. godine u Pragu,

da bi se nastavio u Liverpoolu na prijelazu iz 2005. u 2006. godinu, te kasnije u Londonu. Hvalevrijednu inicijativu "povratka Bukovca na svjetsku likovnu scenu" započeo je tadašnji ravnatelj Moderne galerije Igor Zidić, a nastavila Biserka Rauter Plančić, koja je naslijedila mjesto ravnateljice te institucije. Izložba u Gemeentemuseum u Den Haagu najveće je Bukovčevo predstavljanje u Europi, a nekadašnji izložbeni partner Galerije Klovičevi dvori, koji je predstavljanjem remek-djela Haaške slikar-

ske škole 2006. godine uspješno nastavio niz međunarodnih blockbustera, drugi put je hrvatsku likovnu scenu uvrstio na kartu Europe, ovaj put izlaganjem najboljeg dijela naše likovne tradicije u svojem reprezentativnome muzeju.

SVEČANOST SUSRETA S BUKOVČEVIM DJELIMA

Izložba Vlahe Bukovca u Klovićevim dvorima bila je prilika za svečanost susreta s Bukovčevim djelima i jedna od neiscrpnih prilika za uživanje u majstorstvu Bukovčeva kista, u rafinmanu njegova eklekticizma koji je u svojem opširnom eseju u povodu Haaške izložbe redefinirao Igor Zidić. "...Sve je, u njegovu životu i djelu, uvelike determinirano statusom i statusnim argumentima, ali i znatnim sredstvima kojima je, u ve-

Slikar Hrvatske svoga vremena

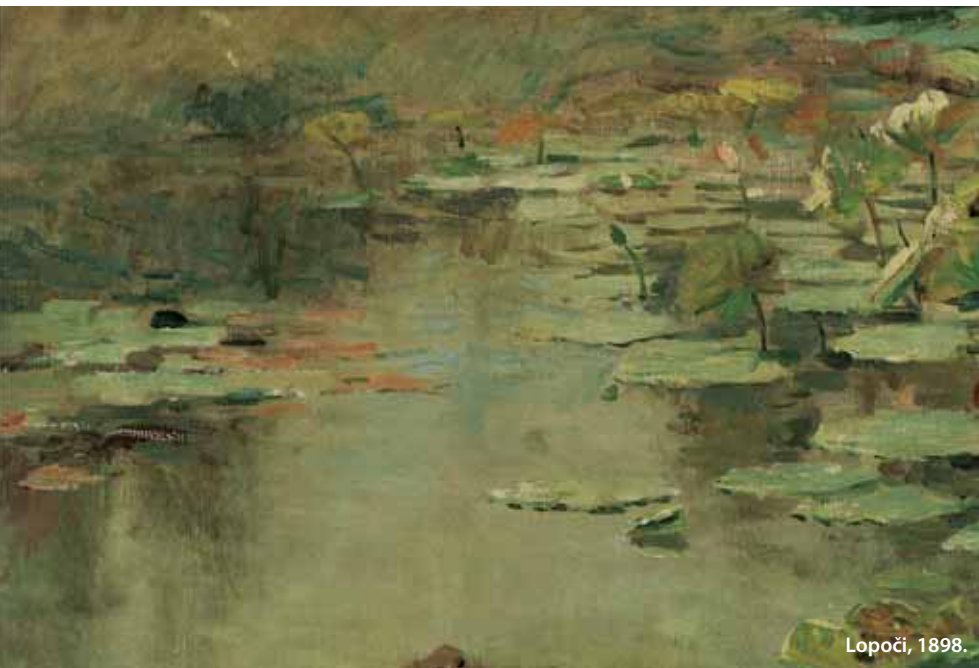
Izložba, koju je 2. veljače otvorio ministar kulture Božo Biškupić, obuhvaćala je 98 djela većinom iz fundusa Moderne galerije i drugih muzejsko-galerijskih ustanova u Hrvatskoj i inozemstvu. Ta djela, nastala od 1879. do 1921., pokazuju izbor slikarovih žanrova i pravaca, a zagrebačka publika mogla je vidjeti i rijetko izlagana platna - aktove "Velika Iza" i "Ružičasti san" te portret zastupnika Vrankovića. Autor izložbe, povjesničar umjetnosti i jedan od boljih poznavatelja Bukovčeva stvaralaštva, Igor Zidić, naglasio je da je naša vodeća povjesničarka umjetnosti Vera Kružić Uchytíl pripremila dvije velike Bukovčeve izložbe i veliku monografiju. Haag je, dodao je Zidić, bila prva velika Bukovčeva provjera na zapadu nakon izložbe u Češkoj u kojoj je veliki majstor djelovao kao profesor na Akademiji likovnih umjetnosti. Poznato je da je Bukovac i umro u Pragu 1922., ali je češkoj javnosti ostao nepoznat do danas. Mi smo mala zemlja koja ima najbolja Bukovčeva djela, ali bez toga ne bi bilo ni praške ni haške izložbe, dodao je. Naglasio je da je Bukovac bio slikar građanskog društva, odnosno Hrvatske svoga vremena. Slikao je ljude iz visokih slojeva jednako kao i običan puk. Osim portreta koji je označio njegovo slikarstvo, Bukovac je poznat i po aktu koji je, prema Zidićevim riječima, u njemu našao svoga pravog interpretatora. Zidić je ponovio da je ljudski lik bio nepresušni izvor Bukovčeva nadahnuća, toga velikog portretista i pejzažista.

Mlada patricijka, 1890.

Portret Huga V. Hoyosa, 1895.

Lopoči, 1898.

ćem dijelu života, ipak raspolagao. Ali, ako su neke slike i atelijeri nosili pečat prošloga vremena, drugi su ga detalji pokazivali kao čovjeka novoga doba: bio je to i kao ležeran slikarski erotoman, kao pasionirani biciklist, kao ekološki osviješten građanin, kao zaštitnik mladih i ljubitelj životinja, kao umjetnik koji poštuje znanost, kao svjetski putnik, kao hedonist, kao umjetnik kojemu njegova umjetnost nije bila dostatna (premda mu je bila važnija od svega drugog), pa je svirao nekoliko instrumenata i bio poliglot i globalni nomad prije globalizacije i Bonita Olive; on je anticipirao mnoge pretpostavke postmoderne i bio to što je bio: vrhunski eklektik, imajući temelj u Hrvatskoj i Francuskoj, Engleskoj, Americi i Češkoj, rastući iz samog srca akademizma (Cabanel), živeći i radući u Parizu impresionista i simbolista, 'izviđajući' i slikajući po Engleskoj, trgujući u Sjedinjenim Državama, podučavajući i slikajući u Zagrebu i Pragu. No, imao je i sebe: svoje u svim tim mijenama očvrstnulo biće, koje nije mogao zatomiti i koje je, prije ili poslije, moralo doći do izražaja: to je njegova čvrsta jezgra, onaj dio njega samoga koji ništa nije moglo pokolebati i koji sve oko sebe provjerava, ispituje i klasificira. Za takve kućne analize treba uvijek vremena, to se ne rješava naprečac i on, dakako, uvijek malo kasni, uvijek – kao i većina rasnih eklektika – malo zaosta-

je u trci s vremenom. Kad bi ga netko o tome pitao, on bi zacijelo uzvratio: 'Ne utrkujem se s vremenom, nego se borim za vrijednosti.' (Igor Zidić: Vlaho Bukovac – Hrvatski kozmopolit, tekst u katalogu izložbe)

IZLAZAK IZ HRVATSKOG "REZERVATA"

Djela na izložbi prikupljena su iz najvažnijih javnih institucija, muzejsko-galerijskih ustanova, javnih i privatnih zbirki Hrvatske, ali i Srbije, Crne Gore te Bosne i Hercegovine. Već nakon odlaska u Haag izložba je pobudila veliki interes javnosti i medija, a intrigantna selekcija autora izložbe ni domaću publiku nije ostavila ravnodušnom.

Izložbom su ujedinjena najvažnija djela, žanrovi i pravci u sklopu kojih se slikar kretao, ali i prikazani neki novi artefakti i svježa otkrića.

Posljednja Bukovčeva retrospektiva otvorena je 1988. godine u Umjetničkom paviljonu (autorica Vera Kružić Uchytel). Nakon nešto više od dva desetljeća otvorila se nova mogućnost susreta s djelima ovog možda najslavnijega hrvatskog kozmopolita. Najvažnije je, dakako, naše svjedočenje Bukovčevu povratku kući, izlasku iz hrvatskog "rezervata" (kako je to lijepo sročio autor teksta Igor Zidić) i odlasku u svijet kojemu je za života, kao njegov građanin, ponajprije pripadao. ■

Moje gnijezdo, 1897.

ENG Following an exhibition of the works of Vlaho Bukovac staged in The Hague from September 26th, 2009 to January 10th, 2010, the works of this master painter were available for viewing at Zagreb's Klovićevi dvori Gallery, where they were on exhibition up to the end of February.

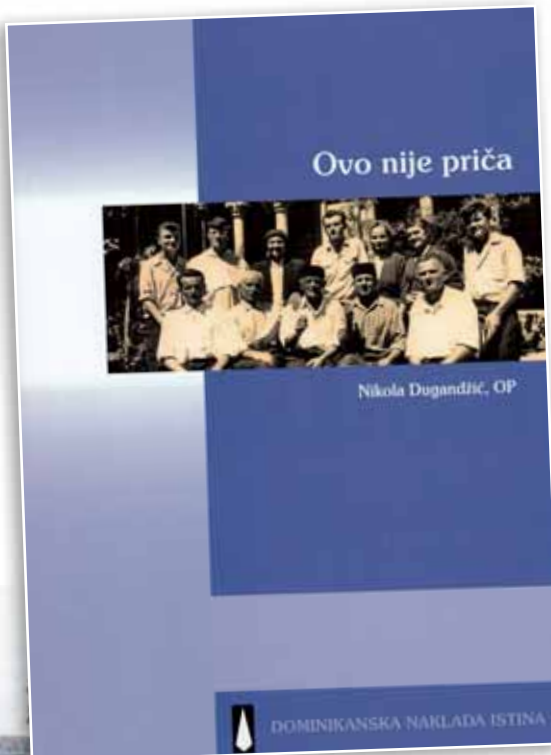
“Ovo nije priča”

Memoari fra Nikole postaju jedan kamenčić koji savršeno oslikava sudbinu tolikih tisuća, dapače desetaka pa i stotina tisuća Hrvata koje je prvo siromaštvo, a zatim i mržnja vlastodržaca rastjerala križnim putovima i svim stranama svijeta

Tekst: Uredništvo

U ispunjenoj dvorani “Vinko Draganja OP” dominikanskog samostana u Splitu sredinom veljače predstavljena je knjiga fra Nikole Dugandžića “Ovo nije priča - od Krlovca do Michigana i natrag”. Knjigu je izdala Dominikanska naklada “Istina” iz Zagreba.

Mnogobrojnim ljubiteljima knjige predstavili su je don Stanko Jerčić, generalni vikar Hvarske biskupije te, preko dostavljenog teksta, dr. fra Robert Jolić, i na kraju autor knjige fra Nikola Dugandžić. Uz glazbene točke VIS-a “Dominik” program je vodio fra Ivan Iko Mateljan.

U uvodnoj riječi voditelj je naglasio kako je autobiografska proza sve prisutnija u književnom izričaju u kojoj se preko osobnog iskustva govori o svakidašnjici te ocrta socijalna, politička, kulturna i religijska zbilja. Izrečena je i činjenica da se ovom književnom vrstom više koriste žrtve II. svjetskog rata i poračca, negoli izvršitelji zla i zločina, uz konstataciju da “hrvatska šutnja i dalje traje”. U svom osvrtu na knjigu fra Robert je napisao da memoari fra Nikole Dugandžića postaju jedan kamenčić koji savršeno oslikava sudbinu tolikih tisuća, dapače desetaka pa i stotina tisuća Hrvata koje je prvo siromaštvo, a zatim i mržnja vlastodržaca rastjerala križnim putovima i svim stranama svijeta.

Don Stanko Jerčić je pohvalio knjigu napomenuvši kako je ona pokušaj otrgnuća od zaborava bleiburgške tragedije i bolnih događaja u vremenima kada su komunističke vlasti tukle ljude. Bilo bi pravedno da im se napokon sudi za zločine koje su počinili.

Autor knjige fra Nikola Dugandžić na kraju je istaknuo vrijednosti slobode i istine koje su ga tijekom života oduševljavale te očekuje da konačno povijesna istina kaže svoju riječ, a ne politika, da život počne pisati našu povijest, a ne politika i ideologija! Završavajući govor, autor knjige je naglasio: “Osveću ne tražim. Želim istinu, velikim i malim slovom!”

Autor knjige Ovo nije priča, fra Nikola Dugandžić, s osam godina je prošao križni put od Novske do Bleiburga te od Bleiburga do Zadra! Dvadeset šest godina nije mogao dobiti vizu kako bi iz SAD-a pohodio svoju domovinu. Knjigu “Ovo nije priča” možete nabaviti u dominikanaca u Splitu i u Zagrebu. ■

NIKOLA DUGANDŽIĆ, OP, rođio se 1937. godine u Cernu kraj Čitluka u Hercegovini. Gimnaziju je pohađao u Ljubuškom i u Bolu na Braču gdje je maturirao 1958. godine. Studij filozofije pohađa na Visokoj dominikanskoj bogoslovnoj školi u Dubrovniku, a tri godine teologije na Bogoslovnome fakultetu u Zagrebu. Godine 1965. zaređen je za svećenika u zagrebačkoj katedrali. Mladu misu prikazuje iste godine u Chicagu. Četvrtu godinu teologije pohađa na Dubuque University, Iowa, SAD. Na Loyola University, Chicago, pohađa predmete iz sociologije od 1967. do 1969. Od 1981. do 2006. godine župnik je Hrvatske katoličke misije Anđela čuvara, odnosno Blaženi Alojzije Stepinac, Chicago. Godine 2006. vraća se u domovinu u dominikanski samostan u Splitu gdje živi i radi.

ENG Ovo nije priča - od Krlovca do Michigana i natrag (This is No Tale - From Karlovac to Michigan and Back Again) is a book of memoirs by Fra' Nikola Dugandžić, the long-time parish priest at the Croatian Catholic mission in Chicago.

Stvoreni preduvjeti da Hrvati postanu ozbiljan politički čimbenik

“Trenutno se Hrvati upisuju u poseban birački popis kao preduvjet za izravne izbore kojima svi težimo. No, nismo zadovoljni situacijom jer je nadležno Ministarstvo domicilne države učinilo mnoge propuste u obavljanju ovoga iznimno ozbiljnog i važnog posla”

Razgovarala: **Marija Hećimović**

Nacionalno vijeće hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji (Hrvatsko nacionalno vijeće - HNV) iznimno je važna institucija za hrvatsku zajednicu u Srbiji. Kako ocjenjujete rad i rezultate Vijeća tijekom Vašeg mandata?

- Ako se analizira do sada postignuto, rezultati mogu biti zadovoljavajući jer smo ipak u ovo vrijeme, nimalo povoljno za našu zajednicu, postigli to da imamo školstvo na hrvatskome jeziku u osnovnom i srednjem obrazovnom sustavu, s planom i na visokoobrazovnoj razini. Realizirali smo informiranje i izdavaštvo na hrvatskome jeziku. Osnovane su nove ili obnovljene postojeće hrvatske udruge u području kulture, a posebno treba naglasiti osnivanje Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Treba također istaknuti da smo uspjeli kupiti prostori-je za nesmetani rad HNV-a u Subotici. Drugim riječima, stvoreni su preduvjeti koji omogućuju hrvatskoj nacionalnoj zajednici u Republici Srbiji da postane ozbiljan čimbenik u političkom okruženju u kojem živi, kao i skrbnik vlastitoga nacionalnog bića, a samim time čvrsta grana hrvatskoga stabla.

Prema novome srbijanskom Zakonu o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina u lipnju ove godine provest će se izbori za novi saziv nacionalnih vijeća. Što donosi novi zakon?

- Zakon donosi točno definirane nadležnosti nacionalnih vijeća. Tako,

Branko Horvat je od 2003. član, a od 2007. predsjednik HNV-a

primjerice, vijeća imaju obvezu i pravo utjecati i sudjelovati u kadrovskoj politici, na donošenje plana i programa obrazovanja u školama gdje se izvodi nastava na manjinskim jezicima, a isto

tako i u području informiranja i kulture. Drugim riječima, vijeće postaje relevantni čimbenik kada je riječ o korištenju zakonskih prava nacionalnih manjina.

Branko Horvat u
svom voćnjaku

**Izboru HNV-a neposrednim
putem prethodi postupak upisa
pripadnika hrvatske nacionalne
manjine u posebne biračke popise.
Kako teku upisi i što ako ne bude
upisan potreban broj birača?**

- Trenutno se Hrvati upisuju u poseban birački popis kao preduvjet za izravne izbore kojima svi težimo. No, nismo zadovoljni situacijom jer je nadležno Ministarstvo domicilne države učinilo mnoge propuste u obavljanju ovoga iznimno ozbiljnog i važnog posla odnosno nisu osigurani potrebni uvjeti i financijska potpora za ovu sveobuhvatnu zadaću. Isto tako, iz matične domovine kojoj smo se obratili za pomoć, nije se reagiralo na vrijeme. No, pomoć će stići, ali s velikim zakašnjenjem što će se odraziti na postizanje krajnjeg cilja. Me-

đutim, Zakon je predvidio i alternativu izbora posrednim putem, odnosno "Elektorskom skupštinom". Naime, ako se ne uspije formirati popis Hrvata do zakonskoga roka, a to je 9. ožujka, tada se pristupa formiranju elektorske/izborne skupštine na kojoj će se izabrati novi HNV. No, tada nećemo prestati s popisivanjem hrvatskih glasača jer krajnji je cilj okupljanje svih Hrvata u Republici Srbiji. Želimo pokazati da smo relevantni politički čimbenik koji je sposoban boriti se za svoje interese.

Očekujete li uspješni završetak Vaših višegodišnjih napora za uspostavu programa na hrvatskome jeziku na radiju i televiziji?

- Da, sa zadovoljstvom mogu reći da smo dobili jednu ozbiljnu bitku u po-

dručju informiranja. Osnovano je uredništvo na hrvatskom jeziku pri Radio-televiziji Vojvodine čiji program kreće polovinom ožujka s dnevnim informativnim i tjednim studijskim emisijama. Već dulje vrijeme na programu RTV-a je dokumentacijsko- informativna emisija "Prizma" koja će se nastaviti emitirati. Polovinom godine kreće radijski program na hrvatskome pri RTV-u koji će za početak biti producirani u sklopu jedinstvene radio i televizijske produkcije. Od sljedeće godine hrvatska zajednica trebala bi dobiti jednosatni dnevni TV-program i uredništvo te bi se tako osigurala gledanost u cijeloj Vojvodini. Cilj nam je ostvarivanje prava koja imaju 'starije' manjinske zajednice u Vojvodini, a koje ta prava već odavno koriste, poput mađarske, slovačke, rumunjske i dr.

Mnogobrojni problemi postoje u provedbi prava na obrazovanje na hrvatskome jeziku, zar ne?

- U pravu ste. Problemi su veliki, od nedostatka profesorskog kadra do nedostatka udžbenika na hrvatskome jeziku. Još uvijek postoji rezerviranost ili strah od eksponiranja u nekom hrvatskom programu. Tu je i racionalizacija u sustavu obrazovanja koja često unazađuje program na manjinskom jeziku. Dijeli nas korak do visokog obrazovanja na hrvatskome jeziku kao realni nastavak dosadašnjih postignuća. Za sve to imamo verbalnu potporu, kada je riječ o Ministarstvu ili bilo kojim drugim visokim dužnosnicima, ali postoji zadržka kada je riječ o primjeni ustavnih i zakonski rješenja što se događa, vjerujem, i drugdje.

U Srbiji djeluju mnogobrojne hrvatske tvrtke kćeri i predstavništva. Jesu li ti poslovni subjekti pomogli gospodarskom položaju hrvatske zajednice u Vojvodini?

- Na žalost, moram reći da nisam zadovoljan u vezi s tim jer je hrvatski kapital u značajnoj mjeri ušao u Srbiju, a sve se to događalo i događa se mimo Hrvata i hrvatske zajednice u Republici Srbiji. Pokušavao sam povezati hrvatske tvrtke sa sredinama gdje žive Hrvati, ali bez uspjeha. Konkretno, u Subotici postoji nekoliko hrvatskih tvrtki, ali je simboličan broj onih koje imaju rukovodni kadar iz hrvatske zajednice. No,

Zasjedanje HNV-a u prostorijama
Hrvatskog kulturnog centra u Subotici

vjerojatno i za to postoji neko opravdanje. To je složena problematika koja zahtijeva posebno elaboriranje.

Tijekom svoga mandata imali ste kontakte s raznim hrvatskim ustanovama i državnim tijelima u RH. Kako ocjenjujete suradnju s Hrvatskom maticom iseljenika i njezinu ulogu za Hrvate u Vojvodini?

- Prvi konkretni kontakti i suradnja nakon osamostaljenja RH učinjeni su s Hrvatskom maticom iseljenika. To je ostalo u podsvijesti većine Hrvata koji su pridonijeli očuvanju hrvatske zajednice u novim uvjetima, kao novonastale manjine. Stoga sam govorio o HMI-ju kao okosnici povezivanja Hrvata izvan Hrvatske s matičnom domovinom. Navedeni kontakti bili su iznimno važni u vrijeme kada Hrvati u Srbiji nisu imali ni status manjine, drugim riječima formalno nismo ni postojali.

Kako uspijevate spojiti svoje obveze u HNV-u i privatni život s obzirom na to da ste uspješni poduzetnik u Vojvodini?

- Uz redoviti posao ostvario sam još jedan vremenski mirovinski fond dajući svoj doprinos na političkom planu i društveno angažiranim zadaćama u zajednici. Nastojao sam dati svoj doprinos na izgradnji sustava i funkcionalne infrastrukture hrvatske manjinske zajednice. Uz svoj dugogodišnji društveni angažman, voćarstvo je moja opsesija i ljubav. U tome sam također tražio i

Branko Horvat gostovao je kao mladi folkloras 'Matije Gupca' na zagrebačkoj Smotri folkloru 1966.

Folklorasi HKPD 'Matija Gubec' iz Tavankuta uvijek plijene pozornost

BRANKO HORVAT rođen je u Gornjem Tavankutu, hrvatskome selu nedaleko od Subotice, 30. listopada 1945. Poduzetnik je i društveno-politički djelatnik. Nakon završene osnovne i trgovačke škole diplomirao je na Višoj ekonomskoj školi 1972. godine. Nakon duljega radnog vijeka u privredi, osniva vlastitu tvrtku i posvećuje se proizvodnji, prometu i izvozu voća. Zauzima zapaženo mjesto u Društvu voćara Vojvodine. Aktivni je član HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta od 1964. Bio je i dugogodišnji predsjednik i jedan od glavnih oslonaca u obrani hrvatskog identiteta Društva. U svome zapaženom društveno-političkom radu bio je član Foruma hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini, jedan od osnivača političke stranke Hrvatskoga narodnog saveza, a zatim i jedan od pokretača i nositelja procesa ujedinjenja dviju hrvatskih stranaka: HNS-a i DSHV-a. Godine 2003. izabran je za člana HNV-a, zatim postaje potpredsjednik, a od 2007. i predsjednik HNV-a.

dokazivao sebe dajući svoj doprinos razvoju voćarstva u svome okruženju. Sa zadovoljstvom mogu reći da sam osigurao i nastavak obiteljskog posla zahvaljujući mojoj kćerki koja je diplomirani agronom zaštite bilja. Ona nastavlja obiteljsku tradiciju, a na njoj je da osigura treći naraštaj od svoja dva sina.

Dugo ste bili predsjednik poznatoga Hrvatskoga kulturnog i prosvjetnog društva "Matija Gubec" iz Tavankuta, a danas ste počasni predsjednik koji i dalje podupire Društvo. Kakvo iskustvo nosite iz tog razdoblja, a osobito nas zanima na koje ste probleme nailazili s obzirom na brisanje i vraćanje hrvatskoga predznaka Društvu?

- Ponosan sam što sam kao mladi član Društva bio sudionik prve Smotre folkloru u Zagrebu 1966. godine. U

to vrijeme je započeo moj angažman u hrvatskoj zajednici koji traje bez velikih prekida do danas. Spominjete vraćanje hrvatskog predznaka Društvu. To je bila prekretnica i veliki izazov za nas Hrvate u Tavankutu, kada je 17. veljače 1991. KUD-u "Matija Gubec" vraćeno izvorno ime s hrvatskim predznakom, a koje je bilo zabranjeno davne 1956. godine. Kada s današnje vremenske distance promatram tadašnje događaje, mislim kako smo bili hrabri. Moglo se tada štošta negativnog dogoditi s tragičnim posljedicama. Doživljavali smo strahovite pritiske jer je to odjeknulo kao revolucija, sve se događalo 1991. godine. Uspjeli smo očuvati vraćeno ime, na koje smo jako ponosni svi mi koji smo u to vrijeme nosili najveći teret i preživjeli to neizvjesno razdoblje. Zbog tih razloga dajem sebe i branim stvoreno i danas, s ciljem očuvanja i prenošenja stečenoga na mlade koji dolaze. ■

ENG An interview with Branko Horvat, president of the National Council of the Croatian Minority in Serbia, who is coming to the end of his term at the post. Horvat has been a prominent political activist for many years, and a well-known entrepreneur in the fruit production business.

180.000

vozača zna zašto biti članom HAK-a.

A Vi?

Postanite član HAK-a.

Učlanite se putem priložene prisupnice,
on-line: www.shop.hak.hr ili u autoklubu u
Vašem gradu.

HAK-ova iskaznica donosi Vam brojne popuste kod odabranih partnera u Hrvatskoj
Znak Show your Card! na iskaznici
omogućuje Vam popuste u svim europskim
zemljama, detalji na: www.arceurope.com
Na cesti nikad niste sami - HAK Vam jamči
pomoć na cestama u Hrvatskoj i inozemstvu
24 sata dnevno 365 dana u godini

www.hak.hr
hak-clanstvo@hak.hr
Avenija Dubrovnik 44
10010 Zagreb

01/ 66 11 912
01/ 66 11 913
01/ 66 11 914
01/ 66 11 909

Pristupnica za članstvo u HAK-u

Ime i prezime

Datum rođenja

Ulica i kućni broj

E-mail

Poštanski broj

Grad

Broj telefona ili mobitela

Marka vozila

Gore navedeni podaci za čiju točnost potpisnik jamči daju se u svrhu učlanjivanja u HAK, te ostvarivanja članskih pogodnosti. Isti će se koristiti i obrađivati isključivo u tu svrhu te će se tri mjeseca po prestanku članstva brisati iz evidencije članstva HAK-a. Član HAK-a ima pravo uvida u osobne podatke koji se o njemu prikupljaju i čuvaju u HAK-u, a sve sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka.

Djelo koje popunjava veliku prazninu

Knjiga je svojevrsni kompendij o Hrvatima u Vojvodini i podjednako je namijenjena pripadnicima hrvatske manjine u Vojvodini kao i svima drugima koji se žele na objektivan način informirati o njima

Napisala: **Viktorija Škoručak**

O Hrvatima u Vojvodini pisano je dosta u prošlosti, međutim, uglavnom parcijalno. Naime, posebno su istraživani Hrvati u Bačkoj, posebno u Srijemu, dok su oni u Banatu ostali gotovo nezapaženi i izvan interesa hrvatske i šire znanstvene javnosti. Razlog svakako treba tražiti u različitoj teritorijalnoj pripadnosti Bačke, Banata i Srijema u prošlosti. Društveni razvoj pod nekoliko političkih suvereniteta u prošlosti, nerijetko i međusobno suprotstavljenih, utjecao je tako na stupanj izgrađenosti nacionalne svijesti Hrvata u pojedinim dijelovima Vojvodine i na njihovu regionalnu podvojenost. Prva sinteza o Hrvatima na području Vojvodine nastala je prije 80 godina (Petar Pekić, *Povijest Hrvata u Vojvodini*, Zagreb, 1930.), ali ona je uključila baranjske Hrvate dok je izostavila srijemske.

Zbog povijesnih i suvremenih društveno-političkih okolnosti još uvijek je slaba integracija u sklopu zajednice pa se većina Hrvata u Vojvodini lakše prepoznaje pod regionalnim imenima negoli pod pojmom "vojvođanski Hrvati".

Knjiga "Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti: osnovne činjenice" (Subotica, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, 2009.) dvojice autora - Marija Bare i Tomislava Žigmanova, koju ovdje prikazujemo, podijeljena je u četiri dijela. U prvom autori daju pregled povijesti Hrvata od srednjega vijeka do

kraja 1980-ih i raspada Jugoslavije. Ističu se migracije hrvatskih skupina pod subetničkim imenima (Bunjevci, Šokci, Dalmatinci, Karaševci i dr.) u Podunavlje te autohtonost Hrvata u Srijemu od naseljavanja Slavena. Posebna pozornost usmjerena je na preporodna gibanja, društveni i gospodarski položaj te

regulativu i (ne)ostvarivanje manjinskih prava. Važan dio posvećen je pitanjima problema, obujma i kvalitete prava koja su počeli uživati (političko organiziranje i javna predstavljenost, informiranje i obrazovanje na materinskom jeziku i dr.). Dva dijela knjige o povijesti i sadašnjosti prate kratke biografije deset zaslužnih Hrvata u Vojvodini iz različitih domena društvenog djelovanja - književnici, svećenici, političari, znanstvenici od XVIII. stoljeća do danas. Izabrana bibliografija knjiga i članaka o Hrvatima u Vojvodini čini treći dio knjige, s namjerom autora "da se svaki znatiželjnik može dodatno informirati i upoznati s njihovim povijesnim trajanjem i sadašnjim trenutkom". Na samom kraju dan je popis svih hrvatskih institucija i organizacija s osnovnim podacima.

Iako je djelo pisano znanstveno popularnim stilom, ono popunjava veliku prazninu koja je postojala o povijesti, podrijetlu, udjelu Hrvata u različitim područjima društvenog života te aktualnom trenutku njihova društveno-političkog organiziranja i ostvarivanja manjinskih prava. Ono je svojevrsni kompendij o Hrvatima u Vojvodini i podjednako je namijenjeno pripadnicima hrvatske manjine u Vojvodini kao i svima drugima koji se žele na objektivan način informirati o njima. ■

demografski razvoj. Drugi dio tematizira suvoreni položaj hrvatske manjine u Vojvodini od raspada SFRJ do današnjih dana. Razdoblje u kojem su postali od konstitutivnog naroda u bivšoj državnoj zajednici do službeno priznane manjine (2002.) analizira se s obzirom na brojnost i druge demografske značajke, egzodus iz Srijema i dijela Bačke, zakonsku

područjima društvenog života te aktualnom trenutku njihova društveno-političkog organiziranja i ostvarivanja manjinskih prava. Ono je svojevrsni kompendij o Hrvatima u Vojvodini i podjednako je namijenjeno pripadnicima hrvatske manjine u Vojvodini kao i svima drugima koji se žele na objektivan način informirati o njima. ■

ENG Croats in Vojvodina in the Past and Present: The Basic Facts is a book by Mario Bara and Tomislav Žigmanov. The volume is a compendium of sorts about the Croats in Vojvodina and is targeted equally to the members of the Croatian minority in Vojvodina and to all others who wish to find objective information about them.

Slavonsko porječje rijeke Save

Po svom obliku ova županija je specifična radi dijagonalnog položaja u smjeru zapad-istok u dužini od 125 km, dok joj je širina u smjeru sjever-jug u prosjeku oko 15 km

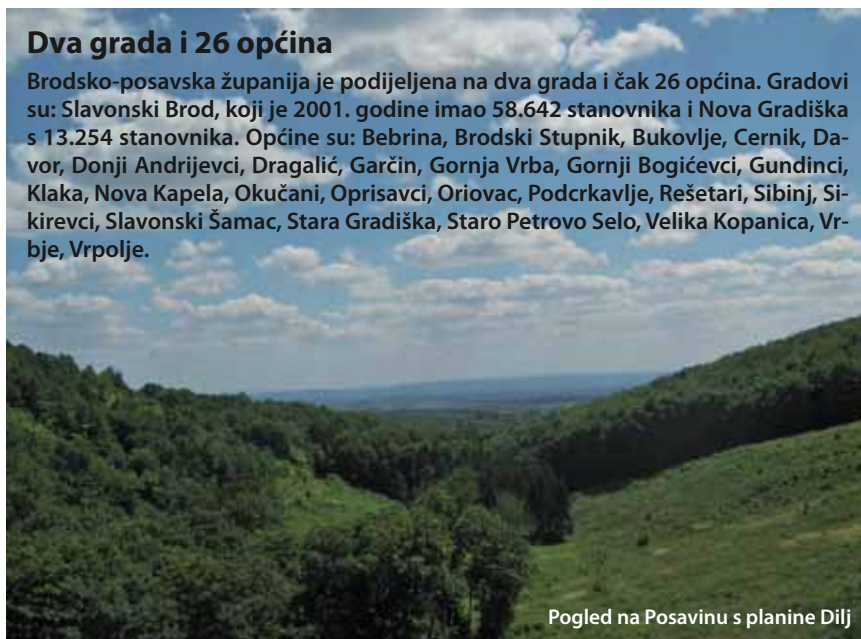
Piše: **Zvonko Ranogajec**

Brodsko-posavska županija 12. je po redu među hrvatskim županijama po službenom redoslijedu, a naziv je dobila kao i najveći broj županija, po političkom središtu Slavonskom Brodu i povijesnoj regiji Posavini. Prema površini i broju stanovnika ona spada u srednje hrvatske županije, a prema demografskim pokazateljima među najpotentnijim je županijama. Površinom od 2.027 četvornih kilometara ova je županija 13. u Hrvatskoj, dok je po broju stanovnika sa 176.765 (2001. godine) deseta u Hrvatskoj.

Gledajući sumornu demografsku sliku Slavonije, pohvalno je da ova župani-

Dva grada i 26 općina

Brodsko-posavska županija je podijeljena na dva grada i čak 26 općina. Gradovi su: Slavonski Brod, koji je 2001. godine imao 58.642 stanovnika i Nova Gradiška s 13.254 stanovnika. Općine su: Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Cernik, Davor, Donji Andrijevići, Dragalić, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogičevci, Gundinci, Klaka, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Rešetari, Sibiñj, Sikirevci, Slavonski Šamac, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo, Velika Kopanica, Vrbje, Vrpolje.

Pogled na Posavinu s planine Dilj

ja od pet slavonskih županija pokazuje tendenciju rasta u posljednjem popisnom razdoblju unatoč Domovinskom ratu i položaju na prvoj crti bojišnice. Od prvog popisa 1857. godine ova županija ima stopu rasta 138,4 po čemu je druga u Hrvatskoj nakon Splitsko-dalmatinske županije. S gustoćom naseljenosti od 87 stanovnika po četvornom kilometru Brodsko-posavska županija

je sedma u Hrvatskoj. Ipak, pokazatelji prirodnog kretanja i ovdje su negativni jer je natalitet u posljednjem desetljeću 10,5 promila, a mortalitet 11,3 promila. Ova županija je i jedna od najmlađih jer je prosječna starost njihova stanovništva 37,8 godina. Uz dominirajuće Hrvate (94 posto) ima i 3 posto Srba, koliko ima i pravoslavaca, a katolika ima 92 posto. U gradovima ove županije živi 41

Slavonci u živopisnim nošnjama brodske posavine

Ribiči na Petnji

Središte Slavonskog Broda

Nova Gradiška: gimnazija i župna crkva

posto stanovništva, dok poljoprivrednog stanovništva ima 7,7 posto.

Po svom obliku ova županija je specifična radi dijagonalnog položaja u smjeru zapad-istok u dužini od 125 km, dok joj je širina u smjeru sjever-jug u prosjeku oko 15 km. Uz južnu granicu prema Bosni i Hercegovini, Brodsko-posavska županija graniči s četirima hrvatskim županijama: Sisačko-moslavačkom na zapadu, Požeško-slavonskom i Osječko-baranjskom na sjeveru i Vukovarsko-srijemskom na istoku. I reljefna struktura prati dijagonalno pružanje ove županije u smjeru zapad-istok: od južno položenih naplavnih ravnica porječja rijeke Save, preko najzastupljenijega ravničarskog dijela županije pa do sjeverno položenih obronaka Psunja, Požeške gore i Dilja. Jedini veći prtok Save je Orljava koja dolazi iz Požeške zavale iz koje u Savu dovodi sve vodotoke s požeškog prostora. U naplavnoj ravnici Save ističu se veća polja, Mramorsko polje s ribnjakom Soboština u zapadnom dijelu županije, Crnac polje te Jelas polje s ribnjacima Jasinje. Prostor je dobro prošaran mrežom kanala. Na obroncima Dilja nalazi se umjetno jezero Petnjica.

SLAVONSKI BROD

Slavonski Brod kao naselje ima dugu tradiciju, a spominje se još u antičko vrijeme pod nazivom Marsonia, dok se kasniji Brod pod tim imenom prvi put javlja 1224. godine na povelji Bele IV. Slavonski Brod značajna je utvrda u Vojnoj krajini na granici Austrije i Osmanlijskog carstva. Tvrđava Brod sagrađe-

na je 1780. godine i danas je vrhunski spomenik fortifikacijske arhitekture. U gradu se razvija obrt i trgovina, a uz pomoć franjevac prosvjeta i kultura. Najbrži rast industrije i prometa grad doživljava u 20. stoljeću. Glavna je industrija holding Đaković s proizvodnjom željezničkih vozila, poljoprivrednih strojeva, borbenih vozila (tenk Degman), tramvaja i željezničkih konstrukcija. Značajna je i prehrambena industrija i proizvodnja vina. U obližnjem Oriovcu poznata je drvna industrija Oriolik. Grad je bio strašno razaran tijekom Domovinskog rata kada su ga gađali pobunjeni Srbi iz Bosne. Slavonski Brod također je poznat

Tvrđava Brod vrhunski je spomenik fortifikacijske arhitekture

po spisateljskom radu slavne književnice Ivane Brlić Mažuranić. Od materijalne baštine ističe se franjevački samostan kao jedna od najznačajnijih baroknih građevina u Slavoniji s bogatim klaustrom samostanske arhitekture sjeverne Hrvatske. Grad ima i veleučilište.

NOVA GRADIŠKA

Nova Gradiška je utemeljena 1748. godine u okrilju Vojne krajine, a već se tada gradi najstarija građevina u gradu - barokna crkva sv. Terezije. Grad je dosta stradao u Domovinskom ratu. Značajni su industrijski potencijali drvne, tekstilne, prehrambene i metalne industrije. U susjednoj Staroj Gradiški poznat je nekadašnji zatvor, dok su Okučani tijekom Domovinskog rata bili središte agresije pobunjenih Srba. Ona je ugašena oslobodilačkom akcijom Hrvatske vojske, Bljeskom, u svibnju 1995. godine kada je ponovno uspostavljena prometna integracija Hrvatske. Na obroncima Psunja sjeverno od Nove Gradiške je Cernik s franjevačkim samostanom i dvorcem Kulmer-Marković. U Sibinju se nalazi spomenik Sibinjskim žrtvama, hrvatskim seljacima koje su ubili žandari Kraljevine Jugoslavije 19. veljače 1935. godine.

Diljem Brodsko-posavske županije razvijen je lovni i ribolovni turizam u mnogobrojnim lovištima i ribnjacima. ■

ENG Brod-Posavina County, with its capital of Slavonski Brod, stretches across the Slavonian part of the Posavina region. With a surface area of 2,027 square kilometres this county is the 13th largest in Croatia, and tenth by the size of its population, home to 176,765 people.

'ARHIPELAG GASTARBAJTER' DRAGE TRUMBETAŠA

ZAGREB - Crteži, slike i grafike Drage Trumbetaša, pisca, slikara i ručnog slovoslagara koji je kao gastarbajter u Njemačkoj radio najrazličitije fizičke poslove i istovremeno ostvario iznimno zanimljiv likovni opus u kojemu je opisao težak život obespravljenih radnika, predstavljeni su na izložbi "Arhipelag gastarbajter - Drago Trumbetaš i njegov svijet", koja je otvorena 2. ožujka u Galeriji Prsten HD-LU-a u Zagrebu. Kompleksni projekt, kojemu pripada i bogat prateći program, prikazuje frankfurtski mikrokozam Drage Trumbetaša u kojemu se, uz niz asemblaža s prizorima iz svakidašnjega gastarbajterskog života ističe vjerno rekonstruirana umjetnikova emigrantska sobica iz Frankfurta.

POSJET KANADSKJE MINISTRICE YELICH HRVATSKOJ

ZAGREB - Tijekom svoga službenog posjeta Zagrebu, 14. veljače, ministrica u kanadskoj Vladi Lynne Yelich sastala se s ravnateljem Hrvatskih svjetskih igara Jurom Strikom. Kanadska ministrica hrvatskog podrijetla istaknula je da će se u svojstvu veleposlanice igara snažno zalagati za razvoj ovog projekta tj. za povezivanje domovinske i iseljene Hrvatske. Spomenimo da je ministrica Yelich bila prisutna na prvim Igrama 2006. godine i da se tijekom HSI 2010. upisala među donatore projekta.

NOVA UPRAVA I PREDSJEDNICA HKD JADRAN

ŠVEDSKA - Na godišnjoj skupštini HKD Jadran iz Malmöa, koja je održana 14. veljače u Malmöu, izabrana je nova uprava na čelu s novom predsjednicom društva Ivanom Spajić. Riječ je o dosad najmlađem sastavu uprave u povijesti HKD Jadrana. Svi bivši članovi uprave, koji su se zahvalili na povjerenju i prepustili svoja mjesta mlađima, obećali su svojim nasljednicima potporu i pomoć u ostvarivanju zadanih ciljeva u ovoj godini. Članovi Upravnog odbora u 2010. godini su: Jelena Stanišić, Maja Resovac, Andreja Resovac, Elizabeta Spajić, Franjo Spajić, Goran Tomić, Marko Tomas i Tomi Stojković. Pričuvni sastav Upravnog odbora čine: Adam Antolović, Petar Plašč i Anto Šakić.

POSAVSKA ZABAVA U BERLINU

NJEMAČKA - Tradicionalna dobrotvorna zabava berlinskih Brođana, koju ovaj hrvatski klub već godinama organizira zajedno s grupom Hrvata iz Posavine, deveto je izdanje "Veseli se Posavino", a okupila je oko 500 gostiju u dvorani u Gemeinschaftshaus Lichtenradezili. Na početku večeri

posjetiteljima su se obratili dugogodišnji predsjednik i dopredsjednica "Brođana", Ivan Bitunjac i Elizabeta Kopic. Berlinske Hrvate su zabavljali "Braća Vidović" i glazbeni sastav "Domino" iz Nürnberga. "Braća Vidović" su dan prije dolaska u Berlin stigli s jednomjesečne turneje po Americi. Ljubitelji posavskog zvuka odali su im priznanje i ocijenili njihovo glazbeno i pjevačko umijeće visokom ocjenom. "Veseli se Posavino" u Berlinu je potrajala do jutra. (Sonja Breljak)

KARNEVAL U YVONADU

ŠVICARSKA - U mjestu Yvonad (pokraj Yverдона) Hrvatice i Hrvati ovoga dijela Švicarske proslavili su 13. veljače dane poklada, maskara i karnevala. Posvuda su se vidjele maske, osmijesi i veselje, a ljubazni domaćini bili su svima na usluzi. Karnevalska večer je prvi put od postojanja misije održana u ovome lijepom i simpatičnome mjestu. Posebno raspoložen i nadahnut tako velikim brojem ljudi i djece, fra Vlado Ereš je svojim najavama vodio večer. Uz virtuoze iz St. Gallena, nastupila je i nedavno osnovana misijska folklorna grupa "Biser". Pridružili su im se i "Naši i vaši" iz Vispa i "4 asa" iz Briga. Na kraju večeri podijeljene su nagrade osvojene na tomboli i izabrane najbolje maske.

'ZAJEDNO SMO JAČI' U BEČU

AUSTRIJA - U organizaciji Hrvatskoga folklornog ansambla "Anno 93" iz Beča, potkraj siječnja u austrijskoj prijestolnici održana je 8. međunarodna smotra folklora pod motom "Zajedno smo jači". U prekrasnoj atmosferi dvorane Langenfeldgasse, pod paskom voditelja Branka Uvodića i Lidije Akrap, nastupilo je devet folklornih skupina: "Sarajlije" iz Tomislavgrada (BiH), "Aristotelis Kerasias" - Pella (Grčka), "Bakirköy Genclik" (Turska), HKD "Lisinski" - Našice (Hrvatska), F. A. "Kočani" - Kočani (Makedonija), DFD "Sončece" - Varaždin (Hrvatska), KUD "Stevan Mrkanjac" - Beč, KUD BH "Rubina" - Beč i domaćin Folklorni ansambl "Anno 93" - Beč (Austrija). Napominjemo i to da su festival prenosile čak četiri televizijske kuće i to: HRT, ORF, Makedonska televizija i OKTO, kao i mnoštvo drugih medija.

Živjeti u Portugalu, a voljeti svoju Hrvatsku

Dr. Roca petnaest godina stječe znanstveno-istraživačko iskustvo na Institutu za međunarodne odnose u Zagrebu, pet godina u sjedištu Svjetske agencije FAO u Rimu. Na poziv Lusofone odlazi u Portugal, od 1995. je međunarodni konzultant u području lokalnog i regionalnog razvoja

Napisala: **Klara Kovačić**

Snimke: **Arhiva dr. Z. Roca**

“**H**rvatska je, kao i Portugal, zemlja emigracije, no tamo više nitko ne inzistira na fizičkom povratku već na suradnji s poduzetničkom, kulturnom i znanstvenom dijasporom. Portugal se uvjerio da je to najbolji način jačanja međunarodnog ugleda i stvarna integracija u međunarodne tokove. Promicanjem raznih oblika transnacionalnog umrežavanja dobivaju se brži odgovori i na neka teška pitanja vezana uz razvoj. Prošli smo ono što Hrvatska upravo prolazi”, kaže naš znanstvenik dr. Zoran Roca, profesor na Fakultetu Lusofona za društvene znanosti i tehnologiju u Lisabonu. Universidade Lusófona de Humanidades e Tecnologias je najveće portugalsko privatno sveučilište. Dr. Zoran Roca je osnivač i direktor njihova Odjela za geografiju i Centra za proučavanje prostora, kulture i razvoja.

Zoran Roca u Centru za istraživanje prostora, kulture i razvoja, Universidade Lusófona, Lisboa 2008.

Radionica Identerra na Geografskom odjelu PMF-a u Zagrebu, 2008.

Odrastao je i školovao se u Zagrebu, maturirao u Klasičnoj gimnaziji, diplomirao geografiju na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu, gdje je i doktorirao. Vezu sa svijetom počinje tijekom studija, na Université de Strasbourg provodi treću godinu, magisterij na Ohio State University, Columbus, SAD. Petnaest godina stječe znanstveno-istraživačko iskustvo na Institutu za međunarodne odnose u Zagrebu, pet godina u sjedištu Svjetske agencije FAO u Rimu, zaokupljen je razvojnim politikama i projektima u Africi, Aziji i Latinskoj Americi. Na poziv Lusofone odlazi u Portugal, od 1995. je međunarodni konzultant u području lokalnog i regional-

nog razvoja, upisan u Registar znanstvenika Hrvatske.

OTKRIVATI SLIČNOSTI I RAZLIKE

“Moja supruga Maria – naturalizirana Hrvatica, podrijetlom Portugalka, a odrasla i školovana u Rio de Janeiru – također je doktorirala geografiju na PMF-u u Zagrebu. Profesorica je na državnom sveučilištu u Lisabonu. Naš stariji sin Marko je glazbenik – skladatelj, izvođač i producent hip-hopa, funka i jazza u Amsterdamu. Mlađi sin Ivan završava studij ekonomije turizma i vodi svoju trgovinu potrepština za street art u središtu Lisabona. Unučić Luka je, kao i mi, bilingvalan, pravi luso croata.”

Predavanje na
Federalnom Sveučilištu
Fluminense, Rio de
Janeiro, 2007.

Živjeti u Portugalu, a voljeti svoju Hrvatsku, biti voljan s njom dijeliti znanje i ideje, znači otkrivati sličnosti i razlike sa zemljom koja je od 1986. rubna članica EU-a, što ćemo i mi uskoro biti. Obje zemlje imaju sličan kulturni krug, obje oplakuje more, atraktivna su turistička destinacija, a obje su izložene tranzicijskim mijenama. Iz patrijarhalnog i nedemokratskog društva Portugal izlazi još 1974. rušenjem diktature. Nedostatak civilnog društva, uzurpaciju moći, korupciju, prezaduženost građana obuzetih duhom konzumerizma, konfliktno korištenje prostora u gradovima, u rezervatima prirode, osjetio je prije Hrvatske. Iskustva Portugala nama su relevantnija od "spektakularnog napretka" Irske. Pogotovo zato što je većina tih problema trajno riješena – danas je to otvoreno, demokratsko, multikulturno društvo. Iako i tamo, kao i u Hrvatskoj, vjeruju da su im prirodne ljepote i baština, uključujući i gastronomiju, nenadmašni.

TERITORIJALNI IDENTITET I LOKALNI RAZVOJ

"Za razliku od Hrvatske, Portugal pruža jednaku uslugu domaćim i stranim namjernicima, bez obzira na dubinu džepa, ukuse i navike. Ne sanja samo elitne turiste, domaće tek kao 'nužno zlo', iskren je i pravedan u svojoj gostoljubivosti. U tome smo još dosta različiti." Istraživanje utjecaja krajolika, načina

života, kulture – lokalnih i teritorijalnih posebnosti – na ekonomski razvoj određene sredine zaokupljalo ga je godinama. Krajolik, sam po sebi, veliki je kapital i može trajno oplemeniti život stanovnika, iako pritom nešto od svega treba sačuvati, nešto i odbaciti, a lokalnoj upravi i investitoru dati pаметan, odgovoran, dugoročan, presudan savjet, potporu odlukama o dugoročnom razvitku. Sustav terenskog istraživanja znanja i aktivnosti lokalne vlasti i prostornog identiteta dr. Zorana Roce i njegovih suradnika prerastao je u model "Identerra", koji ima jasan pristup i

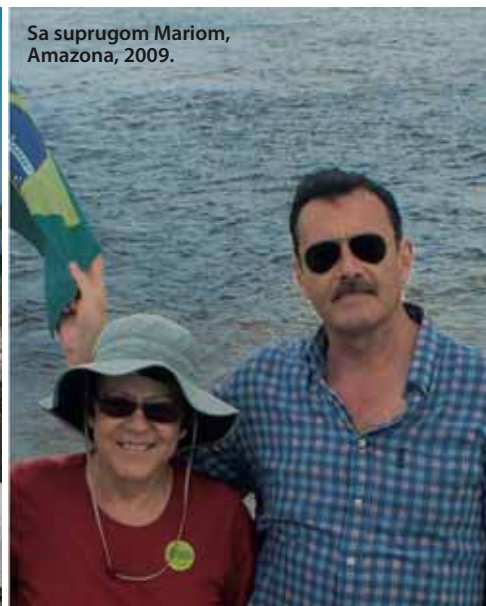
originalne analitičke metode, a uspješno se primjenjuje u Portugalu i Brazilu (Rio de Janeiro, Brasília, Curitiba, Manaus...) već nekoliko godina, no u nas je za to još bilo prerano. Ono što je prihvatila Europska komisija i Fondacija za znanost - mi nismo. Projekt "Teritorijalni identitet i lokalni razvoj u hrvatskoj Mediteranu" na natječaju nije odobren. O sličnom iskustvu svjedoče i drugi naši globalno afirmirani znanstvenici, o gotovo identičnom upravo je izvijestio javnost prof. dr. Ivan Đikić. Unatoč svemu, znanstveni skup "Krajolici, identiteti, razvoj", koji je prošle godine organizirao u Lisabonu za 400 sudionika iz 40 zemalja, imao je i petnaestak geografa, sociologa, antropologa i drugih istraživača iz Zagreba i Splita.

"Iako to još nije posljedica suradnje u zajedničkim istraživanjima, bili su to plodovi predavanja, radionica i seminara na Geografskom odjelu PMF-a u Zagrebu, u Centru za mediteranske studije Sveučilišta u Splitu i na Institutu za međunarodne odnose", kaže dr. Zoran Roca, nimalo obeshrabren lošim iskustvom. Upravo istražuje utjecaj načina života vezanog uz odmor i rekreaciju. Stanovnici kuća za odmor (u Portugalu četrdesetak posto stambenog fonda) i te kako utječu na lokalnu zajednicu, portugalska Fondacija za znanost očekuje konkretne rezultate: metode terenskog istraživanja i znanstvenu podlogu prostornim planovima. Problem je poprimio eksplozivne razmjere, prijeti održivoj organizaciji i

Sa unukom Lukom,
Cascais, 2007.

Sa suprugom Mariom,
Amazona, 2009.

Sa roditeljima, Zagreb, 2004.

Sa studentima geografije, sjeverni Portugal 2007.

funkcioniranju prostora. Najzahtjevnije istraživanje financira Europska komisija u sklopu uglednog programa Marie Curie Actions. Kultura manje razvijenih, perifernih područja prednost je i bogatstvo, pravi kapital na putu prema 'društvu znanja' odnosno cjelini.

U PROJEKT UKLJUČENA I HRVATSKA

Istraživačkim projektom to uvjerljivo dokazati, izmjeriti, ponuditi standarde i kriterije, znači odgovoriti na ključno pitanje budućnosti razvoja pasivnoga i zaostalog seoskog i otočnog Portugala u odnosu na cjelinu društva. Isti bi odgovor mogao vrijediti i za Portugal u odnosu na cjelinu Europske unije, na odnos industrijaliziranih zemalja članica prema manje razvijenima. Financiranjem projekta Europa nastoji riješiti svoj problem, a ocjenjuje ga iznimno zanimljivim.

"Osim Portugala, još u fazi natječaja Europske komisije, uspio sam uključiti i Hrvatsku. Dio je naših istraživanja. Počinjemo međunarodnim skupom u Starome Gradu na otoku Hvaru. Stručnjaci i lokalne vlasti za okruglim stolom uskoro će razgovarati o provokativnoj temi - UNESCO-vo kulturno naslijeđe otoka Hvara: Blagoslov ili prokletstvo za lokalni razvoj? Mediteranski dio Hrvatske posebno je suočen s izazovom bez presedana. Moraju se donijeti prioritne odluke o tome što su prave vrijednosti i kako ih zaštititi, kako na vrijeme zaustaviti ono nepoželjno. Bez dobre suradnje

investitora, lokalne vlasti i stanovništva, to se ne može očekivati."

UTJECAJ TURIZMA NA ŽIVOT STAROSJEDILACA

Plodno polje Staroga Grada, korišteno od četvrtog stoljeća prije Krista, drugu je godinu na UNESCO-vu popisu kulturne baštine svijeta. Čeka procjenu njegove vrijednosti za svakidašnjicu čovjeka drugog tisućljeća. Posao obuhvaća i znanstvenike i stanovnike. Skandinavskim i američkim kolegama važno je portugalsko iskustvo utjecaja odmora, načina života tzv. leisure class na život

starosjedilaca. Treba usporediti te životne mijene te londonskom izdavaču Ashgate Publishing poslati uredničku bilješku, posljednju pripremu za tisak knjige, pregledati elektroničku poštu...

Dr. Zoran Roca došao je u Zagreb posjetiti roditelje, čestitati im 65. obljetnicu braka. Majku Mirjanu, lektoricu za hrvatski jezik, pamte naraštaji novinara Hrvatskog radija. Otac, akademski slikar Josip Roca, priprema monografiju, ovih dana i izložbu u Domu hrvatske vojske, a u Osnovnoj školi Matije Gupca traje izložba njegovih crteža, slika i grafika. Sin se žurio kući. ■

U misiji FAO-a, centralni Mozambik, 1994.

ENG Dr. Zoran Roca is a researcher and a professor at the Lusofona University of Humanities and Technologies in Lisbon. His research is of interest to both Portugal and Europe as a whole, and his latest work could also unite researchers in Croatia as it relates to her territory.

PROSLAVA SV. TRIPUNA U KOTORU

CRNA GORA - Vanjska proslava sv. Tripuna, održana 7. veljače, započela je pred glavnim gradskim vratima gdje su gradske glazbe Kotora, Tivta i Šibenika, sve podružnice Bokeljske mornarice, zajedno s gradonačelnicom grada Kotora Marijom Čatović i kotorskim biskupom mons. Ilijom Janjićem dočekali predsjednika Crne Gore Filipa Vujanovića. Predsjednik Vujanović uručio je predsjedniku Bokeljske mornarice Niku Kondonariju orden "Crnogorske zastave drugog stupnja", koji je na prijedlog Hrvatskoga građanskog društva Kotor, a u povodu 1200. obljetnice, dodijelio Bokeljskoj mornarici. Uslijedilo je tradicionalno kolo Bokeljske mornarice u čast sv. Tripuna. Svečanu pontifikalnu misu slavio je varaždinski biskup mons. Josip Mrzljak, u zajedništvu s mons. Želimirom Puljićem, biskupom dubrovačkim i mons. Ilijom Janjićem. Recimo još da je u povodu proslave sv. Tripuna u zagrebačkome Etnografskome muzeju otvorena izložba "Iz povijesti Boke kotorske - kravata u Bokelja", koju čini 80 fotografija koje prezentiraju pojedinačne i skupne portrete Bokelja, posebice pomorskih kapetana.

POSJET HRVATA IZ SLOVENIJE

ZAGREB - Uredništvo Matice posjetilo je 3. veljače izaslanstvo Hrvata iz Slovenije, u sastavu: Đanino Kutnjak iz Lendave, dopredsjednik Saveza Hrvata u Sloveniji (SHS), Mijo Stanko iz Ljubljane, dopredsjednik SHS-a, i Josip Kelemen, predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva iz Maribora. Svrha njihova dolaska bila je da nadležne državne ustanove u Zagrebu izvijeste o stanju hrvatske manjine u Sloveniji i problemima na koje pripadnici hrvatske manjine u Sloveniji nailaze. Kao ključni problem istaknuli su status hrvatske zajednice u Sloveniji koja još uvijek u Sloveniji nije priznana kao autohtona manjina te nema manjinska prava kakva primjerice ima slovenska manjina u Hrvatskoj. Kako kažu, trenutno razrađuju strategiju kako ostvariti taj ključan cilj. Dotaknuli su se i pitanja podučavanja hrvatskog jezika u slovenskim školama. Rečeno je da se jedino u Lendavi održava tečaj hrvatskoga za našu djecu, koji HKD Pomurje ostvaruje u suradnji s Međimurskom županijom. Gosti iz Slovenije istaknuli su i veliki problem asimilacije te sve manji broj mladih Hrvata koji se uključuju u rad hrvatskih društava u Sloveniji.

Rezultati natječaja Silvije Strahimir Kranjčević

Nagradu Silvije Strahimir Kranjčević za literarno stvaralaštvo iseljenika i njihovih potomaka Povjerenstvo u sastavu prof. emeritus Katica Ivanišević, prof. dr. Branka Kalogjera i prof. dr. Estela Banov, dodijelilo je za poeziju gospodinu Rudolfu Miletichu iz SAD-a, te za prozu gospodinu Rajku Ljubiću iz Srbije. Nagrada se sastoji od skulpture "Gnijezdo rođenja", rad akad. slikara i kipara Josipa Diminića.

Povjerenstvo je također odlučilo da se Plaketa Hrvatske matice iseljenika za poeziju dodijeli gospodinu Adolfo Polegubiću iz Njemačke, za poeziju, te gospođi Ani Bačić iz Kanade za prozu.

Povjerenstvo smatra da pisana riječ i govor na materinskom jeziku, uvelike je u prošlosti, pa i u sadašnjosti, osnaživala u naših iseljenika i njihovih potomaka svijest o identitetu, nastojeći se oduprijeti posvemašnjoj asimilaciji te sačuvati svoju narodnosnu korijeniku. Valja naglasiti, kada govorimo o nagrađenim autorima, da se njihova djela ističu suvremenim pristupom tematici, iskazuju zavidnu razinu kreativnosti i erudicije, a simbolizam kojeg koriste ima kvalitetu bezvremenosti i kozmopolitizma.

Po svojim dosezima iseljenička književnost umnogome je sastavni dio hrvatskog književnog korpusa. Mnogi autori pored hrvatskog, pišu i na jeziku svoje društvene sredine, a nerijetko tematika literarnih djela ukorijenjena je u njihovom hrvatskom podrijetlu i tradiciji. Time pridonose stvaranju mostova među nacionalnim književnostima.

U Natječaju je sudjelovalo 14 autora iz SAD, Kanade, Australije, Njemačke, Srbije, Mađarske i Švedske.

S ovim Natječajem obilježava se ujedno i 25. obljetnica od kad je Hrvatska matica iseljenika iz Rijeke utemeljila nagradu. Natječaj za nagradu Silvije Strahimir Kranjčević raspisuje se svake druge godine. (Vanja Pavlovec)

Skijaško natjecanje HBZ-a

SAD – Potkraj veljače održano je 36. skijaško natjecanje članova Hrvatske bratske zajednice u Americi u prekrasnome skijaškom i turističkom naselju Hidden Valleyju, istočno od Pittsburgha. Gorje planina Laurel ogrnuo je debeli snježni ogrtač (s oko 105 cm snijega) tako da je zaista sve pogodovalo ljubitelji-

ma zimskih športova da se zabave i na kraju odmjere svoje snage. Na ovome godišnjem susretu zajednica, osim skijaškoga turnira, članstvu su ponuđene i druge vrste zabave. Bila je organizirana škola za skijanje - za najmlađe i početnike, snowboarding, a došupan je bio i veliki plivački bazen te

oprema za tjelovježbe. Gotovo uvijek HBZ na ovome godišnjem okupljanju svoga članstva i prijatelja priprema zabavu petkom navečer, subotom banket na kojemu se na svečani način proglašavaju pobjednici i oda priznanje svim natjecateljima i nazočnima.

Glavni predsjednik Luketich u svome pozdravnom govoru istaknuo je svoje divljenje zbog činjenice da je dvorana za banket bila dupkom puna mladeži koja uživa u zimskim športovima i druženju te zvukovima tamburice i hrvatskih kola i pjesama. O kulturnom dijelu programa brinuli su se TS Barabe iz Pittsburgha na čelu s Darijem Barišićem te Kombo "Sv. Juraj" tamburaši iz Cokeburga.

U subotu navečer održana je i sv. misa koju je služio višegodišnji prijatelj HBZ-a i hrvatskog naroda u Americi vlč. Pierre Falkenahan, a svečanost na banketu uveličali su i predstavnici Hrvatskog veleposlanstva iz Washingtona. (*Franjo Bertović*)

Mladi čileanski košarkaši u Splitu

SPLIT - Košarka je vrlo popularan šport u Čileu, ali često je problem što nemaju dovoljno visokih igrača da bi se pokazali uspješnim u ovom športu. Splitski ured HMI-ja već je sudjelovao u raznim programima vezanim uz košarku u Čileu pa je tako još 2002. godine trener Goran Devivi otišao u 'Sokol' u Punta Arenasu, a iste godine iz Splita je poslana pomoć njihovu 'Sokolu' u Antofagastu da im pojača momčad za međunarodni turnir. Nedavno se iz tog kluba vratio splitski trener Milan Zečević, a u subotu 27. veljače u Split su došla dva juniorska reprezentativca Čilea kako bi dva tjedna trenirali u Splitu i stjecali iskustvo, a zatim bi u Čile otišla dva igrača iz Splita. Juniori imaju bračke korijene, a zovu se Klaus Krinfokai i Andreas Nunez. Krinfokai je prezime iz Sutivana na Braču, a neobično je jer je riječ o Kalabrežanima koji su u 18. stoljeću došli na naš otok vjerojatno kao trgovci. U Sutivanu

ih nema već više od 60 godina, ali ih zato ima u Čileu.

Mladi košarkaši su rođeni 1993. godine i pohađaju Colegio Aleman u Concepcionu te igraju za momčad svoje škole. Obojici su očevi bili košarkaši.

Na dan njihova dolaska rodni im je grad bio pogođen razornim potresom i nije bilo moguće niti provjeriti jesu li im obitelji žive. Alejandro Krinfokai, Klausov otac, popeo se na neko brdo da uhvati mobitelni signal i pošalje poruku da su svi živi i zdravi, a nismo mogli biti sigurni da se to odnosi i na obitelj Nunez. Svako su bili lišeni jednoga mučnog iskustva, a u Splitu su obasipani pažnjom i druže se sa svojim vršnjacima, sinovima čileanske povratnice Vesne Mimice iz Prove-

nira pa se ne osjećaju usamljenima, a i nemaju vremena misliti na ono što se događa kod kuće. Uključeni su u sve akcije vezane uz pomoć Čileu i nadamo se da će se vratiti kući s pozitivnim iskustvima i lijepim uspomena na domovinu svojih predaka. (*B. Bezić Filipović*)

Riznica nepresušnih izvora

Autorica se kreće znanjem i perom predjelima južnoameričke države, SAD-om i Kanadom, Južnom Afrikom, Australijom i Europom. Uspjesi naših ljudi nižu se jedan za drugim. Svi su oni poniknuli na njivama gorkih iskustava života, na ljubavi prema svojoj domovini i zahvalnosti prema zemlji primateljici

Napisao: **Drago Šaravanja**

Činjenice govore, a iskustva potvrđuju da je Hrvatska u egzilu, sve donedavno, postojala samo u viziji nepresušnoga dolara i političkih manipulacija. Prva je shvaćanje neupućenih, druga je krojena i nametana snagom jačega. A ona je, iseljena Hrvatska, živjela i život jedne druge stvarnosti, one suočavanja s gorčinom života ispod tuđih nebesa, u moru nepoznatih jezika, navika, običaja, naroda i kultura. Tekao je život poželjnih i nepoželjnih, podobnih i nepodobnih, što je opet djelo vlasti državne tvorevine, koja je završila kako je i poslovala. Stvaranjem neovisne države Hrvatske stvoreni su i novi uvjeti, novi pogledi, nova vrednovanja, ali i poduzetništva, što je vrlo važno. Mi smo još uvijek svijet koji tek ulazi u svijet - u

vlastiti svijet, načinjen od domovinske i rasute Hrvatske (ovaj je termin preuzet od profesora Đure Vidmarovića). Dva su to, dakle, nacionalna bića, koja se u dugome tijeku vremena prvi put susreću, prepoznaju i poistovjećuju u jednoj hrvatskoj stvarnosti. Za takvo stanje zaslužne su institucije kao što je Hrvatska matica iseljenika i druge, ali zaslužan je i niz dalekovidnih, marljivih i sposobnih ljudi. Jedna od najboljih među njima je i hispanistica Željka Lovrenčić, čiju knjigu sabranih zapisa Tragovi iseljenih Hrvata (DHK - ogranak Rijeka & Liber, Rijeka, 2009.) ovdje predstavljamo.

DUGO NIJEKANE ISTINE

Rasuta Hrvatska riznica je nepresušnih izvora dugo nijekanih istina o njoj. Ova knjiga pokazuje kako i zašto krenuti putovima koji vode do nje. Hrvati u Čileu zauzimaju u njoj posebno naglašeno mjesto. I ne bez razloga. Autorica, kao profesorica hrvatskoga jezika i književnosti te diplomatkinja, provela je pet godina u toj zemlji, gdje je susrela i upoznala mnoge ljude, uglednike čiju anatomsku složenost upotpunjuje i neuništivi hrvatski gen. Svjesna da tako široku lepezu hrvatske aktivnosti u tako dugom rasponu vremena i na tako širokim prostorima nije moguće ni u mašti osmisliti, kamo li znanstveno zaokružiti, usredotočila se na jednu sredinu, a to je najbolji način i siguran jamac za uspjeh.

Kao što i autorica primjećuje, hrvatski potomci u Čileu uistinu su fenomen koji zaslužuje ozbiljno znanstveno i istraživačko proučavanje. Na temelju dosad učinjenoga, autorica se predstavlja kao iznimno upućena i kompetentna osoba. Aktivnost koju je

započela treba nastaviti i uz našu pomoć privesti je kraju.

Prvi Hrvati, Bračani i nekoliko Hvarana, stigli su u Čile na prijelazu devetnaestoga stoljeća u dvadeseto. Naselili su

se uglavnom u Punta Arenasu, glavnome gradu Magallanesa, zapravo negostoljubive Ognjene zemlje. Radili su najteže poslove u najtežim uvjetima, uz daleko manju naknadu od one koju su im obećavali agenti raznih brodskih kompanija. Suočeni s krutom stvarnošću novoga života, okrenuli su se svijetu prilagodbe. Većina se oženila Čileankama španjolskoga podrijetla. Na obiteljskoj razini, plamičak hrvatske riječi ugasio se i zauvijek nestao. Međutim, svijest genetske pripadnosti nije. Ona je buknula pravim plamenom u grudima njihovih potomaka. Teško je reći kako i zašto. Iz iskustva znam da, bez obzira na godi-

Autorica Željka Lovrenčić

ne življenja u nekoj zemlji, svatko nosi stigmatu, znak imena koji za sobom povlači neugodne konotacije. Možda odgovor leži u tome. S druge strane, kako objasniti fenomen tolikih pisaca u tako kratkome razdoblju? I ne bilo kakvih pisaca, nego pisaca nagrađivanih domaćim i međunarodnim nagradama, koji su prevedeni na mnoge svjetske jezike. Kao da se u čileanskoj hrvatskoj koloniji probudio hrvatski Francesco Petrarca, eruptirale sve vode mudrosti u jednome blagoslovljenom vremenu.

Uzalud bi bilo trošiti vrijeme i riječi na čileanske pisce hrvatske genetske pozadine kad u njihovim djelima ne bi tekle tekućice hrvatskoga ponosa, osjećaja pripadnosti i jednakosti. Djela Ramóna Díaz Eterovića, Nicolása Mihovilovića Rajčevića, Antonija Skármete Vrančića, Juana Mihovilovića Hernándezza, Antuna Domića Bežića, Ernesta Livačića Gazzana, Isabele Torres Dujšin i drugih, obilježena su upravo tim atributima.

VELIKE I ODGOVORNE DUŽNOSTI U SVOJIM ZEMLJAMA

U Tragovima iseljenih Hrvata autorica se ne bavi samo književnošću iseljenih Hrvata, nego i njihovim drugim dostignućima, što je izraženo i u podnaslovu. Paško Baburica Soletić vlasnik je rudnika salitre, a stekao je nevjerovatno bogatstvo koje je ostavio mladima Čilea. Još je puno Čileanaca hrvatskoga podrijetla o kojima autorica pripovijeda u svojoj knjizi. Smijemo li ih svojatati? "Ni jedan ne govori hrvatski, svi ponosni na Hrvatsku." Ova autoričina konstatacija poništava daljnja pitanja i daje odgovor. Čovjek je ono što osjeća. To i autorica potvrđuje kad kaže kako je hrvatska književnost diljem svijeta slična jer autore povezuju isti korijeni.

Autorica se kreće znanjem i perom predjelima južnoameričke države, SAD-om i Kanadom, Južnom Afrikom, Australijom i Europom. Uspjesi naših ljudi nižu se jedan za drugim. Svi su oni poniknuli na njivama gorkih iskustava života, na ljubavi prema svojoj domovini i zahvalnosti prema zemlji primateljici.

Maštu plijene uspjesi hrvatskih inženjera šumarstva u Argentini. Osim što su uspostavili prvi fakultet šumarstva u toj zemlji, neimenovane su rijeke i reljefe nazvali hrvatskim imenima: Sava, Korana, Bosna, Lika... Ništa manje uspješni

Upravni odbor Hrvatskog tamburaškog društva "Tomislav" u Punta Arenasu

su Zdravko Sančević i Dušan Žanko, hrvatski intelektualci u Venezueli. Od velikih Hrvata u SAD-u i Kanadi, autorica nam prikazuje zapis o donaciji pisane građe hrvatskog intelektualca Karla Mirtha hrvatskoj Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu. Treba još spomenuti zapis o Pavlu Tijanu i njegovoj supruzi Nediljki u Španjolskoj. Tijan je svoju arhivsku građu poklonio HAZU.

ZAPISI DOMOVINSKIH I RASUTIH AUTORA

Nadalje, autorica obrađuje i zapise domovinskih i rasutih autora o piscima izvan domovine. Branka Kalogjera objavila je, danas već tri, a moguće i više knjiga, u kojima znalački obrađuje hrvatske pisce u hrvatskome rasuću. Vesna Ku-

kavica snažno dodiruje istu temu naslovom Iseljenički horizonti. Isto gradivo obrađuje i Vinko Grubišić u Hrvatskoj književnosti u egzilu, te Šimun Šito Ćorić knjigama Četrdeset i pet odnosno Šezdeset hrvatskih emigrantskih pisaca. Mnogi se još javljaju člancima u raznim revijama, kao Vinko Brešan, Vladimir Goss, Boris Škvorc, Luka Budak, Đuro Vidmarović, Sanja Vulić i drugi. Krasno i hvale vrijedno, ali... Hrvatsko rasuće golem je prostor nagomilane, pisane i još nezapisane građe. Treba ga segmentirati, podijeliti između vrijednih, znanjem i željom opremljenih, financirati, stalno poticati – i arhivirati. Knjigu Tragovi iseljenih Hrvata autorice Željke Lovrenčić već smo arhivirali. ■

ENG *Traces of Emigrant Croatians (Tragovi iseljenih Hrvata) is a book by Hispanicist and top Croatian emigration pundit Željka Lovrenčić. The Croatian community of Chile, where the author spent five years working as a teacher and diplomat, are a focal point of this work.*

Povijesni korijeni Hrvatske gospodarske komore

Među trgovačkim komorama osnovanim 1850. središnji položaj zauzimala je zagrebačka Trgovačko-obrtnička komora. Nakon izbora svojih članova, provedenog potkraj 1851., Komora je konstituirana na sjednici održanoj 16. veljače 1852. u Zagrebu

Zgrada Hrvatske gospodarske komore u Zagrebu

Hrvatske trgovačko-obrtničke komore”, kako se Komora u početku nazivala, a i zapisnici komorskih sjednica vodili su se na hrvatskome jeziku do 1854., kada je u službenu uporabu uveden njemački (1860. vraćen je hrvatski jezik).

VAŽNOST GOSPODARSKE SAMOSTALNOSTI HRVATSKE

Teritorijalna nadležnost Komore protezala se na području Zagrebačke, Varaždinske i Križevačke županije, uključujući do 1863. i Međimurje, pripojeno 1861. susjednoj Ugarskoj. Isprva se zagrebačka Trgovačko-obrtnička komora koristila prostorijama zagrebačkoga gradskog poglavarstva u današnjoj Čirilometodskoj ulici na Gornjem gradu. Od 1858. do 1866. bila je smještena u zgradi na početku Ilice, a do preseljenja u vlastitu palaču, sagrađenu prije Prvoga svjetskog rata, nalazila se u Ulici Marije Valerije, danas Praškoj ulici.

Od samog početka zagrebačka Trgovačko-obrtnička komora u svojim aktivnostima upozoravala je na važnost gospodarske samostalnosti Hrvatske i

Piše: **Željko Holjevac**

Nakon što je habsburški vladar Franjo Josip 18. ožujka 1850. donio patent o osnivanju trgovačkih i obrtničkih komora, njegov ministar trgovine Bruck potpisao je 28. ožujka te godine provedbeni akt o osnivanju takvih komora u Zagrebu, Osijeku, Rijeci, Dubrovniku, Splitu, Zadru i Rovinju. Komore su bile javne stručne ustanove, utemeljene radi promicanja poduzetništva i jačanja gospodarskog rasta i razvoja obrta i trgovine, a njihovo članstvo i nadležnosti propisani su zakonom.

Prve trgovačke komore na hrvatskom tlu osnovane su u Dubrovniku 1808. i Rijeci 1809., ali se one nisu dugo održale.

Novi snažan poticaj razvoju komora dao je prijelaz s feudalnih odnosa na tržišne u gospodarstvu poslije ukidanja kmetstva 1848. godine. Među komorama osnovanim 1850. središnji položaj zauzimala je zagrebačka Trgovačko-obrtnička komora. Nakon izbora svojih članova, provedenog potkraj 1851., Komora je konstituirana na sjednici održanoj 16. veljače 1852. u Zagrebu. Taj se datum uzima kao njezin rođendan, iako je kao pravni subjekt osnovana dvije godine ranije. Za prvog predsjednika izabran je Anastas Popović, zagrebački trgovac grčkoga podrijetla. Prvi tajnik Komore bio je Imbro Ignjatijević Tkalac iz Karlovca, autor iscrpnih izvješća o gospodarskom stanju u Hrvatskoj i memoara Uspomene iz Hrvatske. Sljedećeg dana, 17. veljače 1852., donesen je “Poslovni red

Antun Jakić, predsjednik zagrebačke Trgovačko-obrtničke komore

Priznanje Komore Zagreb u sastavu Hrvatske gospodarske komore

zalagala se za gospodarski napredak hrvatskog prostora. Komora je sudjelovala u osnivanju Kraljevskoga gospodarsko-šumarskog učilišta u Križevcima 1860. i organiziranju Prve dalmatinsko-hrvatsko-slavonske gospodarske izložbe u Zagrebu 1864. godine. Tada je na čelu Komore bio Antun Jakić, trgovac i tiskar iz Kostajnice. On je 1862. u zagrebačkom dnevniku Pozor prvi iznio cjelovitu koncepciju stvaranja hrvatskoga nacionalnog tržišta, a 1864. pokrenuo je tjednik Sidro, prvi hrvatski gospodarski časopis.

BEOGRADSKI CENTRALIZAM

U kraljevskoj Jugoslaviji glavni grad bio je Beograd, ali je vodeće industrijsko, financijsko i trgovačko središte cijele države bio Zagreb. Trgovačko-obrtnička komora u Zagrebu, koja je nastavila raditi na temelju austro-ugarskih zakona, imala je tada pet sekcija: trgovačku, obrtnu, industrijsku, financijsko-prometnu i pomorsku. Istodobno je gospodarski centralizam, koji je poticala državna vlast u sprezi s beogradskim bankama, nanosio znatne štete hrvatskom gospodarstvu. Velika svjetska gospodarska kriza 1929. pogoršala je to stanje i dovela 1931. do sloma hrvatskoga financijskog kapitala. Zatim je na temelju srbijanskog Zakona o komorama, protegnutog 1931. na čitavu državu, dotad jedinstvena zagrebačka Komora podijeljena 1932. na Trgovinsko-industrijsku i Zanatsku, a 1938. izdvojena je i Industrijska komora kao

posebna ustanova. Time je bitno oslabljena uloga Komore u gospodarskom životu. Kratkotrajno postojanje Banovine Hrvatske (1939. - 1941.) omogućilo je podijeljenim komorama slobodnije djelovanje, ali im nije moglo vratiti stari sjaj.

Hrvatska državna vlada provela je 1942. temeljitu reformu komore i osnovala granske komore – Obrtnu, Veleobrtanu, Trgovinsku i Komoru za novčarstvo i osiguranje. Sve su te komore imale sjedište u Zagrebu i djelovale su na teritoriju cijele države, ali zbog ratnih prilika komorski sustav NDH nije uspio zaživjeti do kraja.

U KOMUNISTIČKOJ JUGOSLAVIJI

U socijalističkoj Jugoslaviji postojeće komorske organizacije 1948. nacionalizirane su i likvidirane, a zajedničku upravu preuzela je Komora FNRJ u Beogradu. Doduše, 1952. osnovana je Trgovinska komora NR Hrvatske, ali i niz drugih samostalnih granskih komora. Tek 1962. utemeljena je Privredna komora Hrvatske kao jedinstvena republička ustanova u kojoj je bilo pet granskih komora: 1.

Govoreći o značenju Hrvatske gospodarske komore, predsjednik Tuđman je 1992. naglasio: "U socijalističkom razdoblju Privredna komora bila je produžena ruka komunističke jednostranačke vlasti, a danas Hrvatska gospodarska komora mora biti stvaralački poticatelj, pa i korektiv Vladine politike, što će reći i usmjeritelj državno-političkih zakonskih i drugih rješenja." Danas su osnovne zadaće HGK: zastupanje, usklađivanje i zaštita zajedničkih interesa članica pred državnim tijelima; sudjelovanje u oblikovanju gospodarskog sustava i mjera ekonomske politike; sudjelovanje u procesu restrukturiranja gospodarstva; razvijanje poduzetničke inicijative; promocija hrvatskoga gospodarstva u inozemstvu i uspostavljanje veza poslovnog svijeta i Hrvatske; poticanje istraživanja i inovacija postupaka, proizvoda i usluga; poslovno obrazovanje; uspostavljanje zajedničkoga informacijskog sustava; izvršavanje javnih ovlasti povjerenih Komori i dr.

Prva hrvatska gospodarska izložba u Zagrebu 1864.

Komora za industriju, rudarstvo, građevinarstvo i saobraćaj, 2. Trgovinska komora, 3. Zanatska komora, 4. Ugostiteljska komora i 5. Poljoprivredno-šumarska komora. Zakonom u udruživanju u privredne komore 1974. uvedene su općinske i regionalne komore u sastavu Privredne komore Hrvatske. U uvjetima društvenog vlasništva i planskoga gospodarenja Komora se bavila unapređivanjem procesa samoupravnog organiziranja udruženog rada, davanjem poticaja za pripremu samoupravnih sporazuma o osnovnim planovima, sudjelovanjem u pripremi republičkih i saveznih društvenih planova i ostvarivanjem sličnih "samoupravnih" zadaća.

Prilikom osamostaljenja Hrvatske 1991. ustrojena je Hrvatska gospodarska komora sa sjedištem u Zagrebu kao jedinstvena organizacija svih gospodarskih subjekata u Republici Hrvatskoj. U sastavu Komore zadržano je 11 komora za uža područja – Zagreb, Osijek, Split, Rijeka, Pula, Bjelovar, Varaždin, Sisak, Karlovac, Zadar i Gospić. U skladu s novom podjelom Republike Hrvatske na županije, osnovane su 1993. županijske komore kao podružnice Hrvatske gospodarske komore. Danas je Hrvatska gospodarska komora središnja nacionalna asocijacija zadužena za promidžbu i povezivanje hrvatskoga gospodarstva sa svjetskim, a obuhvaća središnjicu s 9 sektora, 5 centara, 42 strukovna udruženja, 73 grupacije i 21 zajednicu ustrojenju prema teritorijalnom načelu. ■

ENG The decision of Habsburg ruler Franz Joseph on March 18th of 1850 to adopt charters on the establishment of chambers of commerce and of trade saw these institutions set up in Zagreb, Osijek, Rijeka, Dubrovnik, Split, Zadar and Rovinj.

■ ISELJENIČKA VIJEST

HRVATSKI JEZIK U ŠKOLSKOM PROGRAMU BRITISH COLUMBIJE

KANADA - Ministarstvo obrazovanja kanadske provincije British Columbijе prihvatio je hrvatski jezik kao dio redovitoga školskog programa od 5. do 12. razreda. Učenici u British Columbijі bit će u mogućnosti, u kategoriji izbornih predmeta, odabrati hrvatski jezik koji će jednakopravno s drugim jezicima i predmetima utjecati na njihov uspjeh. Nakon što je provincija Ontario odobrila hrvatski u svome školskom programu, na inicijativu Bernarde Periš iz MVPEI započeo je 2005. postupak u British Columbijі kojeg je vodila i koordinirala Zora Prlić. Ustrajnim radom voditeljice projekta, uz potporu Veleposlanstva RH u Ottawі, nadležno ministarstvo je prihvatilo hrvatski kao dio redovite nastave. Za učenje hrvatskog jezika postoji veliki interes mnogobrojne hrvatske zajednice od 18.815 članova, ali i ostalih stanovnika British Columbijе.

N A Š A K U H I N J A

Priprema: Marija Hećimović

SASTOJCI

2 kg junećega buta (ruža)
4 veća crvena luka
4 srednje mrkve
1 peršin (korijen)
1/2 celera (korijen)
10 dag slanine
1 rajčica od 400 g (oguljena rajčica iz limenke)
2 dcl crnog vina
2 dcl prošeka
goveđi temeljac (ili obična voda)
10 suhih šljiva
2 smokve
1/2 jabuke
klinčići
češnjak
senf
kiseli krastavci
po jednu žličicu majčine dušice, mažurana, muškarnog orašića
sol, papar i malo cimeta

MARINADA

2 dcl octa razblažena s 3 dcl crnog vina (ili više, ovisi kakva je posuda u kojoj se meso marinira jer ono mora biti prekriveno marinadom i dobro ga je povremeno okretati tijekom 24 sata)

NJOKI

500 g bijelog krumpira
150 - 200 g brašna
1 jaje
60 g maslaca
sol

POSTUPAK ZA PAŠTICADU

Juneći but nožem dublje zarezati na 20-ak mjesta, zatim jednu zarezanu rupu u mesu puniti narezanim štapićima slanin, kiselog krastavca, mrkve, češnjaka i klinčića. Meso posoliti, popapriti i namazati senfom te staviti u posudu i preliti marinadom.

U jednoj posudi na vrućem ulju (bolje domaća mast) pržiti sitno narezani luk i na štapiće narezanu mrkvu dok ne požute. Dodati crno vino, prošek, rajčicu iz konzerve izrezanu na kockice. Ako je smjesa kisela, dodati malo goveđeg temeljca ili obične vode. Zatim dodati krupno narezani peršin i celer te šljive, smokve i jabu-

S N J O K I M A

Reprezentativni dalmatinski recept tradicionalnoga jela paštice prava je delicija koja svoje podrijetlo duguje spoju naše kontinentalne i mediteranske kuhinje, a svoj vrhunac definitivno je postigla u Dalmaciji, gdje domaćice kažu kako svaka dalmatinska kuća radi po svojoj recepturi paštice. No, svi će se složiti s time da meso mora biti govedina ili junetina od buta i to najbolji dio buta i da bez dobrog crnog vina i prošeka te luka, slanin, klinčića, šljiva i drugih začina neće biti prava paštica, nego junetina u umaku.

ku, preostale začine i zakuhati.

U drugoj posudi na vrućem ulju (još bolje na domaćoj masti) pažljivo popržiti posušenu junetinu sa svih strana tako da porumeni, ali paziti da ne pregori. Meso premjestiti u prvu posudu i dalje pažljivo pržiti otprilike tri sata uz stalno podlijevanje marinadom.

Kada meso omekša (vilica mora lagano prolaziti kroz meso), izvaditi ga i izrezati na ploške te preliti umakom koji ste procijedili kroz cjediljku (ako je umak rijedak, dodati malo brašna i prokuhati). Još lagano kuhati 20-ak minuta. Mlađe domaćice vole dodati i Worchester umak.

Poslužite s domaćim njokima.

POSTUPAK ZA NJOKE

Topli skuhani krumpir protisnuti na radnu površinu, na sredini načiniti udubinu, posoliti i dodati jaje, malo promiješati, dodati maslac te postupno brašno. Tijesto je gotovo kada se ne lijepi za ruke. Podijeliti tijesto i oblikovati nekoliko valjaka te narezati komade duge 2 cm. Odmah ih razdvojiti da se ne slijepe. Kako bi njoki bolje upili umak, svaki njok pritisnuti vilicom te ga na ribežu prstom srolati da mu na površini ostane reljef. Kuhajte ih u slanoj kipućoj vodi dok ne isplivaju na površinu te nakon 5 minuta procijedite.

Sveti Ante i did Kleco

Toga su se dana u Runjavoj Glavici, u Klecinov kući napose, dramatični događaji smjenjivali jedan za drugim. Ukućani su se prvi put obradovali svo- me Čipi, a opće veselje zbog njegova dolaska i poklona malo je pokvarila činjenica što su Rodijakovi kuferi ostali u Docu. Opasno je bilo poslati dječake po stvari. Osim toga, većina poklona nalazila se u kuferima, a znatiželja je porasla dotle da su iste večeri po njih otišli Čipa i braća mu Antiša i Pere. Djed se Kleco najviše obradovao karamelama, što je Rodijaka začu- dilo, ali nije bilo druge već djeci uskratiti slatkiše. Uostalom, djed je sam presudio kao da se radi o čvarcima, a Rodijaku je prigovorio što nije donio više bombona. Čipa je podijelio krunice, te na kraju izva- dio kip svetoga ante koji je bljesnuo u svoj svojoj ljepoti i svetosti.

- Od sada imamo kućnog čuvara – kaza Rodijak predajući kip djedu. – Odsad đav- li tute neće imat šta tražiti!

- Nikad nam nije bio potribniji ka da- nas, Čipica moj – polaska djed prvom unu- ku, dok su se ukućani krstili, klanjali i ljubi- li kip. Jesi li vidio šta đava more uradit?

- I di će doć, pa u naše selo? Misusovo mi bilo – zavapi strina Kreza.

- Je đava, ali ne laže – nadoveza Kle- co. – Taman mi je drago da je nako pošte- no svima kaza. Iz svake kuće ima barem jedan u paklu, osim iz Klecine. Tako je kaza. Svaka mu čast. Ja sam uvik govorio da je Zelčinov did u paklu, ali ko je smio kazat. Eto im sada. A još nam danas dođe sveti Ante u kuću. Pere, odnesider ga gori u moju sobu i metni na prozor – zapovje- di djed Kleco.

Veselje i radost zavladaše Klecinom ku-

ćom, a osmijesi nisu silazili s lica ukućana. Napokon, isti je dan stigla i duhovna i ma- terijalna okrepa. Tako je bilo sve do noći kada su čeljad krenula na počinak i kada su mnogi događaji uzbunili ne samo Kle- cinu kuću, već čitavo selo.

Prvo se iz djedove sobe začula vika, kuknjava, nabranje i molitva. Razaznavši djedov glas, Rodijak je Čipa poletio u nje- govu sobu, ali je već na vratima stao, šo- kiran onim što je vidio. S prozora je svije- tlio oreol kakav je viđao u crkvi, a koji je blijedo obasjavao lice svetoga Ante. Dakle, njegov je kip koji je netom donio iz Nje- mačke očito imao što nagovijestiti, pomi- slio je Rodijak. Ukazanje je to u tami koje bi trebalo protumačiti. Svi su klekli i molili krunicu. Nitko se nije usuđivao prići bli- že. U tren je oka vijest pukla selom, pa se tu skupljalo mnoštvo ljudi. Tek oni što su prvi došli mogli su se ugurati u sobu i na hodnik. Ostali su molili i hodali oko kuće, ne usudivši se komentirati događaj, premda su mnogi povezivali ta dva današnja čuda – ukazivanje nečastivog i svjetleće signa- le koji su dolazili s kipa svetog Ante. Neki su bili već čuli da je nešto kazao, nešto u smislu da se Glavičani trebaju popraviti. Pojavio se tu i fra Julijan, mladi svećenik kojemu je, očito, netko dojavio o čudnim zbivanjima. Fratar se ljutito i otesito pro- bio do Klecine sobe, a onda je šibicom upa- lio svijeću koju je netko donio na fratrovo traženje. Svjetlo rastjera ne samo tamu, već i svjetleće točkice oko glave svetog Ante, a kip ostade miran i nepomičan, isti onakav kakva su vidjeli po danjem svjetlu.

- Nema, dakle, nikakvih čudesa, zagrmi fra Julijan na Glavičane. Što se vama ima ukazati, ljudi moji! Evo, sad ćemo utrnuti svijeću, pa će kip opet zasvijetliti.

Fratar puhnu u plamen, pa nasta tama i opet se, kako je kazao, ukaza svjetlo oko glave kipa.

- A sad će opet svega nestati kad upa- lim svijeću, reče fratar i kresnu šibicom. Bilo je kako je kazao.

- Dakle, nastavi župnik, ovaj kip ima na sebi tzv. Fluorescentne čestice koje svi- jetle u mraku. Danju ne svijetle, već samo noću. To se znade u kulturnom svijetu. To znači da tu nema ništa nadnaravno, da je sve logično i prirodno, te da se ne radi o nekom ukazanju.

- Čipa, magarče – viknu djed Kleco. – To si ti sve zna, pa si samo tija mene poplašit. Naša si još uz to vlastita dida plašit svetim Antom, mojim najdražim svecem. E, vake mi svece više ne dono- si iz Njemačke.

- A šta je s ukazanjem đavla, veleča- sni? – upita netko.

- Mi smo se danas dobro s njim ispri- čali, dobaci drugi glas.

- Kakav đavao, kakav đavao – uzjogu- ni se fratar. – Vi ste đavli!

- Mi smo ga vidjeli svojim očima! – dobaci Zelčina.

- Vi ne smijete vjerovati u ono što vi- dите. Je li netko mogao navući masku od vraga?! A?! A i to se donosi iz Njemačke. Mnogo toga ćete vi još vidjeti, a jadni li ste ako budete svemu viđenom vjerovali – kaza fratar i ljutito napusti Klecinu kuću, ostavivši zbunjene Glavičane.

- Slab je ovo pratar, šapnu Zelčina Sur- gi dok su se razilazili kućama. Čuj, ne smi- mo virovat u ono što vidimo?!

- Da je on pravi pratar, otiša bi istrat đav- la iz Klecina Zekana – dobaci Surgo.

Kad papiri traže Anđu...

Kao nikada dotad ukazanje ne- častivoga je izazvalo mnoš- tvo nepredviđenih događaja u Runjavoj Glavici. Njegove izjave o glavičkim pokojni- cima širile su se i bujale, a sotonine riječi na različit su način tumačene što je izazva- lo svađe, ljutnje, stvaranje novih seoskih klanova i zavjera. Vrhunac svega bila je

smrtna kazna za Klecina konja Zekana, koja stjeca jem okolnosti, što smo već ka- zali, nije izvršena. Priče nekih Glavičana kako je sumnjiv svaki čovjek kojega vrazi hvale, Kleco je tumačio čistom seoskom zlobom. Zadovoljan zbog maraka koje je njegov Čipa donio iz Njemačke, djed je u veselju kovao planove o građnji nove kuće, koja bi, kako je govorio, "tribala bit veća od

Jurišine, šira od Čorine, a duža od Zeline". Stoga je djed Kleco zdušno podržao Čipinu odluku da se ženi, premda mu se nije svi- đao izbor djevojke. Naime, Kata je Matkova bila lijepa i ponizna, ali siromašna.

- Viro pogana, objašnjavao je Kleco ukućanima večer uoči zaruka, dobro je što se mali ženi, pa makar i sirotinju. Jerbo, kad se oženi bolje će novce čuvat, više će didu

slat, a did zna s njima upravit. Neće did davat marke u budaleščine.

Nevolja je stigla iste večeri i baš tog trenutka kad je djed pokušao ukucane uvjeriti u svoju nepogrešivost i pametne odluke koje je donosio čitava života i nakon čega bi sva čeljad morala kazati: Šta bi mi, jadni, da nam nije dida. Dakle, tu večer uoči zaruka i usred djedove priče ušao je u kuću Čipa tužan i ojađen, s pismom u ruci. Pošto su se seljani plašili pisma više nego ičega, odmah je u Klecinoj kući prestala svaka priča, a znatiželjni ukucani su okamenjeno čekali vijest.

- Svi su u zatvoru, dide! – raportirao je Čipa.

- Šta govoriš, viro pogana? – upita Kleco.

- Sve poapsilo i otralo u zatvor. I Galu i Stipana i Markana... Sve što su kupili žene i dicu.

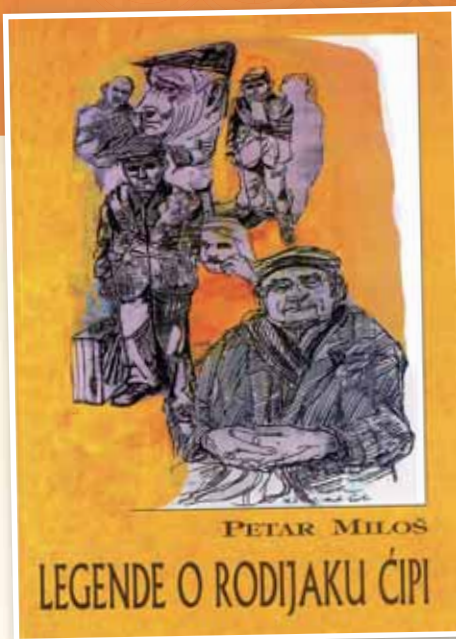
- Jopet ne razumim – pripomenu djed.

- I mene će u zatvor ako se vratim u Njemačku.

Na te su riječi djeca ciknula, a žene vrisnule, pa Kleci nije bilo druge već ih istjerati iz kuće i na miru od unuka Čipe saznati o čemu se zapravo radi. A radilo se o pismu koje je Čipa dobio od Gale iz Njemačke i gdje mu je Gale dojavio da su njemačke vlasti uhitile sve ljude koji su svojedobno kupili lažne vjenčane i rodne listove za djecu, a s ciljem dobivanja doplatka. Pošto su Glavičani, kako smo ranije napisali, također nabavili lažne dokumente, sad su uhićeni i nalaze se u zatvoru. Markana i Stipana bilo je lako naći u laži pošto se nisu mogli sjetiti imena vlastite djece. Galu je spasila njegova djevojka Silvija, inače Njemica, koja je platila kauciju i odmah se s njime vjenčala, a Gale je u tom pismu preporučivao Rodijaku da se pod hitno oženi i to s nekom Anđom, jer je Anđa zapisana u lažnom vjenčanom listu, te da napiše kao datum vjenčanja 23. srpnja 1961. godine. Bez toga čeka ga samo zatvor u Ettstrasse 2 u Münchenu.

- Znači li to da bi problem bio riješen ako bi ti oženio bilo koju Anđu? – priupita djed pošto je razumio sadržaj Galine poruke.

- Tako Gale kaže – slegnu ramenima Čipa.

- Ondak tute nema problema.

- Kako nema, dide, kad ja ženim Katu Matkovu.

- Viro pogana, nisi je vinča. Sad ćeš isprosit Anđu Grbešinu.

- Ti znaš, dide, da je Anđu kaparisa Zelčina i da meni neće. Mi smo siromašni.

- Ko je siromašan, viru ti čaćinu?! I ko kaže da ti neće Anđa?!

- To svak znade.

- E, vidiš, svak se vara. Znaš li ti da je se Anđi ukaza đava kad je našeg Zekana vodila na vodu?

- Znam, dide.

- Kaži ti sada svom didu ko će oženit curu kojoj se đava ukaza?! Ko?!

- Niko, dide.

- Eto, kako ti ništa ne znaš. I šta bi bilo od vas da mene nije? Ti ćeš takvu curu oženit, viro pogana. Ti ćeš oženit Anđu!

- Oću, dide, pomirljivo reče Čipa. Ali, kako ćemo izvadit rodni list za nju i vinčani list na kojem će pisat isti datum vjenčanja ka na onom tamo...

- Vidiš li ti orlova, maši se djed za džep. A samo jednog treba dat matičaru, onom Racu, da ti ispiše sve datume koji ti trebaju. Je li did u pravu?

- Dide moj, šta bi mi bez tebe – zava-pi Rodijak Čipa i time nagovijesti buduće događaje koji su se odvijali upravo po Klecinu planu. A to znači da Čipa nije išao na dogovorene zaruke kod Kate Matkove, već je koji dan kasnije isprosis Anđu Grbešinu. Jer, papiri su tako tražili. Djed je Kleco te večeri još održao svoj glasoviti govor o ženama, koji je Rodijaku do danas ostao u glavi.

- Sada kada se ženiš, siti se, viro pogana, našeg praoca Adama i pramajke Eve – otpočeo je djed Kleco. – Siti se kako je Eva privarila Adama, kako je nesritnog muža nagovorila da prikrši Božju zapovijed.

Adamu bi bilo bolje da je zagrizla govno neg zabranjenu jabuku, ali nije moga odoliti Evinu nagovaranju. Tako ti je svakom muškarcu, čovik si moj, tako je i tvo-me didu Kleci.

Vidiš li kako ja uvijek galamim na babu Mandu, kako joj pritim, kako podignem plesku, ali džabe. I uvijek joj kažem da neće bit po njezinoj, pa makar mene đavli odnili. I uvijek se na kraju dogodi da uradimo nako kako je ona zapikirala. Zato ja razumim nesritnog Adama. Ti znadeš da ja nisam bio za to da tvoj mali brat ide na škole. A otiša je. Otiša je zato što je tvoja baba Manda to tila i što je mene nagovorila. Kad i kako, ne znam. Ja sam jednom davno njojzi kaza nek uzme kuću na se, a ja ću slušat njezine zapovijedi. Ali, jok! Neće ona bit glavna. Ona oće da ja budem glavni, pa mi radit suprotiv. Kupovat mi đavla. I kad nešto ispadne dobro urađeno, onda ona kaže: Srića tvoja, pa si mene poslušao. Ako ispadne loše, ondak ima drugu: Da si, srićom, mene poslušao.

Ja mislim da je Eva, kad su bili protrani iz raja, opet optužila Adama. I kazala mu da nije nikakvo muško jerbo ne misli svojom glavom i da je triba njoj zabranit krećanje u zabranjene jabuke. A da je Adam baš to učinio, osta bi u Evinim očima uvijek kukavica i neznalica jer je moga živit u raju samo da je nju poslušao i mašio se za zabranjenu jabuku koja ti daje Božje znanje, ka šta mu je i kazala. Znaju žene često pametno kazat nesritnom čoviku, samo što čovik ne zna kad je pametno, kad nije.

Po svojoj babi Mandi moreš vidit i to kako žensko lipo vara. Vidiš li ti kako ona ponosno paradira s kruvom ispod peke kad joj se lipo uredi. Onda ona ide zaobilaznim putom iz kućine da joj ga čitavo selo vidi. Pa ga udara pleskom, puše po njemu, čisti lug... sve dok neko ne vidi da je lip. A di su oni prisni i izgorili kakvi je najviše ispekla? E, te joj niko nije vidio osim kućne čeljadi. Nekad bi je da za dva groša, ali bi jopet založio četiri da je otkupim. More bit da žene nisu dobre za život u raju, ali bi teško bilo bez nje u ovom jebenom zemaljskom životu. ■

Prvonagrađeni literarni rad u dobnoj skupini od 16 do 18 godina

Martina Tonjac

16 g., Göteborg, Švedska
Učiteljica: Biserka Maletić

U jeziku se susrećemo i prepoznajemo

Jezik je most među ljudima. Kad znaš jezik, onda imaš osjećaj da su ti sva vrata otvorena. Mi koji živimo u tuđini najviše to osjećamo jer nas ovdje ima iz cijelog svijeta, a ipak se razumijemo jer svi znamo jezik zemlje u kojoj živimo.

Kako je lijep osjećaj kad razumiješ pjesmu na hrvatskom, švedskom, engleskom, njemačkom jeziku. Možda u budućnosti naučim još jedan jezik, ili ćemo možda govoriti istim jezikom.

Velika mi je radost kad dođem u Hrvatsku i kad mogu sa svima razgovarati i sve razumjeti, jer svi moji najdraži i najbliži žive u Hrvatskoj.

Neizmjereno sam ponosna na sebe i zahvalna svojim roditeljima i učiteljicama što su mi pomogli da naučim hrvatski. U mojoj pjesmici sigurno ćete prepoznati da sam prava Hrvatica!

Kad čujem hrvatsku riječ
srce mi brže zakuca,
i ta toplina u srcu
grije me poput sunca.

Evo i ja mogu pisati
ovdje daleko u tuđini
najljepšoj domovini.

Najdražim hrvatskim jezikom
pjevam, čitam i pišem
uvijek ću Hrvatsku voljeti
i govoriti hrvatski sve dok dišem.

Drugonagrađeni novinarski

Biografija moje prabake Veronike Krišić

Moja prabaka Veronika Krišić je rođena 10. 12. 1914. godine u obitelji Gudelj u selu Crvenice kraj Tomislavgrada (BiH). Odrasla je bez majke jer je ona prilikom porođaja umrla. Odgajale su je njezine dvije tetke, jer je otac morao raditi. Pošto se rodila za vrijeme Prvoga svjetskog rata, imala je jako teško djetinjstvo bez dovoljno odjeće i hrane. Kad je malo porasla, morala je odmah pomagati u kući, brinuti se o stoci i raditi na polju tako da nije imala mogućnosti ići u školu. Zbog tog razloga nije naučila čitati i pisati. S 21 godinom se udala za moga pradjeda Franu Krišića u selo Borčane kraj Tomislavgrada. Kada je došla u obitelj Krišić, bila je dvadesetosmi član u kući. Rodila je sedmero djece od kojih je još šestero živih.

Žene su se brinule o kući, ručku, djeci i rublju koji su morale ručno prati. Vodu su morale donositi iz bunara koji je bio dosta udaljen od kuće. Muškarci su radili na polju i brinuli se o stoci. Kada je počeo Drugi svjetski rat, stanje je bilo loše, muškarci su morali u rat, vojska je oduzela stoku i zalihe hrane. Drugi svjetski rat je za moju prabaku bio još naporniji nego Prvi svjetski rat jer je bila odgovorna za svoju djecu. Pradjed Frano je uspio preživjeti i vratiti se kući. Te go-

Drugonagrađeni

Silvio Duspara, 16 g.

Željezo/Eisenstadt, Austrija
Učiteljica: Angelika Kornfeind

U jeziku se susrećemo i prepoznajemo

U šesnaestom stoljeću, kako povijest piše, Turci su vladali u Bosni. Uništavali su sve do čega su mogli doći i na područjima gdje su živjeli Hrvati. Zauzeli su skoro sve hrvatske teritorije. Po nekim tvrdnjama, već u tridesetim godinama šesnaestog stoljeća, na područje današnjeg Güssinga, doselile su se prve veće skupine Hrvata. Nakon toga su počeli naseljavati i druge krajeve. Bili su to ljudi iz svih triju govornih područja: čakavice, štokavice i poneki s kajkavskoga govornog područja. Pobjegli su pod navalom Turaka i nikada se nisu više vratili svojim domovima. Zauvijek su ostali tu. Nastavili su život s domaćim stanovniš-

rad u dobnoj skupini od 13 do 18 godina

dine rata su bile najteže godine njezina života. Nakon rata prabaka je oboljela od opasne bolesti zvane tifus, ali je na sreću i to preživjela.

Poslijeratno stanje je također bilo teško i to za svu obitelj. Ipak je moja prabaka uspjela svoje šestero djece othraniti i školovati. Pradjed nije mogao dobiti posao tako da je bio prisiljen raditi kao nadničar. Pošto u tadašnje vrijeme u našem kraju nije bilo mogućnosti dobiti posao, djeca su se uputila na različite strane svijeta, tražeći posao i sreću. Moja je baka 1981. godine ostala udovica. Po starome našem običaju, nosi od toga dana crna odjeća.

Djeca su zaradila novac u svijetu, sagradili kuće i omogućili prabaki lijep i konačno bezbrižan život. Na žalost, život nije ostao bezbrižan jer je počeo rat u bivšoj Jugoslaviji. Tako su došla opet teška vremena za moju prabaku. Sjećati se Prvog svjetskog rata, Drugoga svjetskog rata, dva preživjeti i treći rat doživljavati nije lako. Na sreću rat je završio, a u našem kraju nije bilo velikih materijalnih posljedica i prabaka je tako uspjela preživjeti.

Prabaka Veronika je odrasla bez dovoljno hrane, odjeće, igračaka, struje, televizije i radija, bez ostalih stvari bez kojih mi danas ne možemo zamisliti život. Ona nikada nije bila u bolnici i nije nikada imala operaciju. Ako je nešto zaboli, ona se liječi prirodnim lijekovima odnosno travama. Moja prabaka ima danas petnaestero unučadi i dvadesetsedme-

Dajana Krištić

13 g., Berlin, Njemačka

Učiteljica: Marija Malekinušić

ro prauunučadi. Sa svojih 94 godine života još živi u Borčani-
ma s krunicom u ruci i priča o svom životu i prošlosti svojim
unucima i prauunucima.

Meni je drago što sam upoznala svoju prabaku i da je još živa, jer znam da puno djece nema prabaku ili pradjeda. Malo mi je žao što nisam upoznala i svoga pradjeda. Danas moja prabaka ima dobro pamćenje, voli se šaliti i gledati televiziju, što prije nije mogla. Ide nedjeljom u crkvu i plete unučadi i prauunučadi 'pape' (šlapice) za uspomenu na nju. Ona je s 94 godine najstarija osoba u selu.

Moja prabaka se uvijek veseli kad joj dođem ljeti za praznike. Ja se veselim isto što je vidim i htjela bih da živi barem do 100. godine, ali mislim da može živjeti još i više. Ja volim jako svoju prabaku jer ona meni puno ispriča o svojem životu, a i ja mogu njoj ispričati svoje doživljaje.

literarni rad u dobnoj skupini od 16 do 18 godina

tvom, ali čuvajući sve ono što su donijeli sa sobom: svoj jezik, svoje običaje i kulturu.

Nekoliko mjeseci prije mog rođenja, moji roditelji i moja starija sestra, koji dolaze iz Bosne i Hercegovine, doživjeli su sličnu situaciju. Morali su napustiti svoj dom, grad u kojemu su rođeni, odvojiti se od rodbine i prijatelja, te bježati u nepoznato.

Otac je jednoga dana osvanuo u Klagenfurtu. Kao izbjeglicu, pronađen mu je smještaj u Eisenkappelu, u Koruškoj. Otprilike mjesec dana nakon toga, stigla je i majka s mojom sestrom. Bili su ponovno svi skupa, zdravi i živi. Prvih nekoliko mjeseci u Koruškoj bilo im je jako teško. U to vrijeme sam se i ja rodila. Moje rođenje, kako kažu moji roditelji, uvelike im je uljepšalo život, te im dalo novu snagu. Ona im je i te kako bila potrebna.

S obzirom na to da je u Koruškoj bilo jako teško dobiti radnu dozvolu, čim je sestra završila osnovnu školu, svi smo ponovno krenuli. Moj otac je prvi došao u Burgenland, to je na hrvatskom jeziku Gradišće, i pronašao posao. Pronašao je i stan, pa je došao po nas. Bila sam mala i našeg dolaska se ne sjećam, ali sam čula mnoge priče od svojih roditelja.

U Gradišću smo se ponovno susreli s hrvatskim jezikom, a isto tako sa stanovništvom čiji su preci bili naših korijena. Bilo je sve puno lakše i jednostavnije. Pošto se otac zaposlio, mogli smo nešto i planirati u životu. I jezična barijera je nestala. Naš život je ponovno dobio smisao. Ljudi koji su nas ovdje okruživali zračili su toplinom. Posvuda susretljivost i suosjećajnost. Gradišćanski

Hrvati su ti koji niti nakon toliko stoljeća nisu zaboravili svoj jezik. Po tome su jedinstveni u svijetu. Mislim da mi mladi, kao i budući naraštaji koji dolaze poslije nas, ne smijemo uništiti to što su stariji tijekom tolikih stoljeća s velikom ljubavlju uspjeli sačuvati. Trebamo samo nastaviti njihov put, jer danas je to puno lakše nego što je to bilo u njihovo vrijeme.

Moji roditelji su još prije rata kao turisti dolazili u Beč. Putujući, često su prolazili kroz Austriju. Znali su za Gradišće i za postojanje gradišćanskih Hrvata, ali nisu ni slutili da su ti ljudi u tako velikoj mjeri uspjeli sačuvati svoj jezik i kulturu. Prvi dolazak u Trausdorf, hrvatski Trajštof, podsjetio ih je na hrvatsku Slavoniju. Zvukovi tamburice, a u nizu kao "pod špagu" gusto poređane niske kuće. Na ulazima su smještene visoke kapije koje zatvaraju pogled u dvorišta. Ispred većine kuća posađeno je stablo oraha i poneka klupa za odmor. Dok prolazimo pokraj tih klupa, često, pogotovo ljeti, imamo priliku susresti blagi pogled nekih starih očiju. Te oči ja ne poznajem, ali mi se čine jako poznatima. U njima prepoznajem nešto svoje. Iza toga blagog pogleda, gotovo redovito slijedi i topli osmijeh dobrodošlice. Postane mi jako toplo oko srca. Ako im dam bilo kakav znak da se nigdje ne žurim i da želim malo popričati, oni su uvijek tu. Uz pomoć hrvatskoga jezika ponovno smo se susreli i prepoznali s potomcima naših predaka, koji su naš jezik brižno i vjerno čuvali toliko stoljeća. Sada svi skupa sastavljamo prekinute niti i u budućnost idemo zajedno.

KNJIŽEVNI JEZIK POD OPSADOM RAZGOVORNOGA

Posljednjih smo godina svjedocima sve snažnijega prodora razgovornoga jezika i slenga u normirani hrvatski književni jezik. Stječe se dojam da književni jezik sve više posrće pred tim naletom koji pak postaje sve snažniji. Pri razgovoru o toj temi, mnogi ravnodušno sliježu ramenima, uz napomenu kako se to ne događa samo hrvatskomu jeziku nego i mnogim drugim europskim jezicima sa znatno brojnijim govornicima.

Zbog takvoga ravnodušnoga odnosa prema normiranomu književnomu jeziku događa se npr. da obrazovani sudionici ozbiljnih televizijskih emisija kulturalnoga programa, umjesto riječi prijateljica rabe ružnu hibridnu riječ frendica s engleskom osnovom i hrvatskim sufiksom, i to kao stilski neutralnu. U doba kada je u napunu snage bio naraštaj hrvatskih intelektualaca koji je sada već pomalo na odlasku, takvo miješanje slenga i književnoga jezika bilo je nezamislivo. Danas se pak malo tko osvrće na takve nakaradne mješavine.

Što tek reći o apsurdnoj općeprihvaćenoj uporabi riječi papirologija koja je potpuno zamijenila izraze tipa obavljanje administrativnih formalnosti, činovnički posao itd. Dobro je poznato da papirologija, kako sam naziv kazuje, podrazumijeva znanost o papiru, o načinu postanka, o sastavu, izradbi, starosti papira itd. Također je poznato da bi nazivlje

Piše: **Sanja Vulić**

u pravilu valjalo biti jednoznačno. Umjesto toga, razgovorni je jezik nametnuo to drugo značenje riječi papirologija, pa ga susrećemo u svim jezičnim stilovima. Prevoditelji filmova i televizijskih nizanki više se i ne trude izabrati prikladan prijevod nego jednostavno "ubace" papirologiju. Obično iz razgovornoga stila riječi najprije prihvati jezik novina i televizije, a zatim se postupno sve više počinju rabiti u normiranom književnom jeziku općenito.

Usto se događa da se u televizijskim emisijama hrvatske riječi odjednom počinju zamjenjivati nekim drugima. Tako se npr. posljednjih

mjeseci umjesto hrvatske riječi polovica sve češće čuje polovina. Budući da takvi primjeri više nisu rijetkost, nameće se pitanje jesu li samo rezultat nemara. Ili kako je npr. moguće da se počinje promicati uporaba riječi zubarka kao ravnopravne s hrvatskom riječju zubarica? A što tek reći o sve češćem podvaljivanju pozdrava dobro večer umjesto hrvatskoga dobra večer ili dobar večer? Prosječan hrvatski čovjek puno vremena provodi gledajući televiziju ili čitajući jeftine novine, a mladi na internetu. Ako im se putem tih sredstava informiranja svakodnevno nude jezična rješenja koja nisu u duhu normiranoga hrvatskoga književnoga jezika i hrvatske jezične tradicije, govornici hrvatskoga jezika početi će ih smatrati vlastitim. Te naizgled male jezične pomake ne bi trebalo zanemarivati i smatrati beznačajnim. ■

MATIČIN FOTOALBUM

Ivica Karlović, Vid Pavičić, Mirko Dundov i Ive Barić (slijeva nadesno) u logoru Frascette, Italija, 1954.

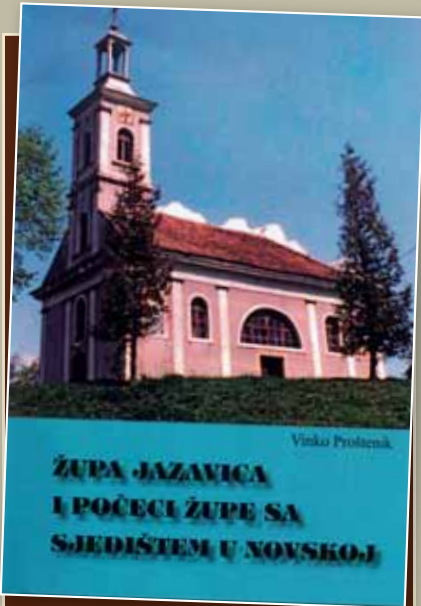
Mladi hrvatski emigranti u talijanskom logoru

Hrvat iz Čilea Vid Pavičić, rođen 1928. u Lukovu Šugarju kraj Karlobaga, šalje nam vrijednu fotografiju naših emigranata iz talijanskoga izbjegličkog logora Frascette (stotinjak km južno od Rima) iz 1954. godine. Uz to gospodin Pavičić piše: "Mi smo pobjegli zajedno iz Zadra brodom u Anconu. Bili smo zajedno u logoru u Italiji. Mirko Dundov i Ive Barić su emigrirali u Venezuelu, Ivica Karlović i ja emigrirali smo u Čile. Mirko i Ivica su s otoka Ugljana, a Ive i ja iz Lukova Šugarja. Ive Barić je umro u Caracasu prije tri godine. Ivica Karlović također je umro, ima osam godina, u Santiagu de Chileu. Mirko Dundov živi u Španjolskoj, u Madridu. On je doktor."

Imate li sliku za Matičin foto-album?

Ukoliko imate zanimljive fotografije iz života hrvatskog iseljništva potpišite ih i pošaljite na e-mail adresu: casopis.matica@gmail.com

Sve fotografije koje zadovoljavaju našim stručnim i tehničkim kriterijima bit će objavljene u Matici. Ujedno ćemo fotografije pohraniti u foto-arhivi Muzeja hrvatskog iseljništva u osnivanju.

POVIJEST ŽUPE U NOVSKOJ

Potkraj prošle godine iz tiska je izašla knjiga Vinka Proštenika "Župa Jazavica i počeci župe sa sjedištem u Novskoj" (Matica hrvatska – ogranak Novska i župa sv. Tome Rajića, Novska). Prvi spomen Novske vezan je uz popis župa zagrebačke biskupije iz 1334. godine, kada se ovdje nalazila župa svetoga Demetrija, dok se toponim nazivao Belina. Proštenik smatra da se navedena crkva nalazila na mjestu današnje crkve sv. Luke u Novskoj. Belina, kasnije imenovana mađarskim jezikom kao Ujvár (hr. Novi-grad), nalazila se u sklopu velikoga feudalnog posjeda poznatog u povijesti pod nazivom Svetačje. Posljednji hrvatski vlasnik posjeda bio je Krištofor II. Svetačje 1540. prelazi na stranu Turaka i predaje im svoje gradove Subocku, Novsku, Britvičevinu i Jasenovac. Novski kraj oslobođen je od turske okupacije tek 1691. godine. Cijelo područje ostalo je bez najvećega broja stanovnika tako da dolazi do novoga naseljavanja. Župe su rijetke, a o njima se skrbe franjevci iz samostana u Velikoj kraj Požege. Proštenik prati razvoj crkvene organizacije u novskome kraju, poglavito povijest župe u Novskoj, oslanjajući se isključivo na kanonske vizitacije zagrebačke biskupije. (Đuro Vidmarović)

CROATIA SIR TIMOTHYJA CLIFFORDA

U atriju Muzeja za umjetnost i obrt predstavljena je monografija "Croatia - Aspects of Art, Architecture and Cultural Heritage" nakladnika Frances Lincoln Limited iz Londona. Predstavljajući monografije organizirali su Algoritam i Muzej za umjetnost i obrt, a predstavio ju je ravnatelj Muzeja za umjetnost i obrt Miroslav Gašparović, konzervator iz Splita Joško Belamarić te sir Timothy Clifford i Jadranka Njerš Beresford Peirse iz Londona. Najveću zaslugu za nastanak knjige ima profesorica Njerš Beresford Peirse, dobitnica Nagrade Ine za promicanje hrvatske kulture u svijetu za 1999. Ona je uz veliku potporu supruga, sir Henryja, utemeljila dobrotvornu Međunarodnu zakladu za hrvatske spomenike kulture, za obnovu ugrožene hrvatske baštine i usavršavanja hrvatskih restauratora u specijaliziranim britanskim ustanovama. Ina je financijski potpomogla ostvarivanje projekta. Knjiga je na 224 stranice bogato ilustrirana fotografijama, iscrpnim bilješkama te kazalom imena.

"BLAŽENI ALOJZIJE STEPINAC SVJEDOK EVANĐELJA LJUBAVI"

"Ja kažem ovo, kad se prilike srede i smire, kad se budu mogli publicirati svi dokumenti, kad se budu mogli isti u miru raditi i izraditi, kad svi faktori mogu slobodno da kažu svoju riječ, bez ikakvog straha, potpuno slobodno u svjetlu čiste istine, s političkog i moralnog stanovišta, neće se naći nijedan čovjek koji bi upro prst u zagrebačkog nadbiskupa", riječima zagrebačkog nadbiskupa bl. Alojzija Stepinca, izgovorenima tijekom sudske rasprave 1. listopada 1946., započelo je predavljanje trilogije dr.

Jurja Batelje "Blaženi Alojzije Stepinac svjedok Evanđelja ljubavi", u ponedjeljak u dvorani Vijenac Nadbiskupskoga pastoralnog centra na zagrebačkom Kaptolu. Tri opsežna sveska donose 691 dokument i svjedočanstva na ukupno 1.872 stranice, od kojih su mnoga prvi put pred hrvatskom javnosti, a predstavili su ih dr. Josip Čorić, umirovljeni profesor na KBF-u u Splitu, dr. Josip Jurčević s Hrvatskog instituta za povijest i autor dr. Juraj Batelja, postulator kauze za proglašenje svetim bl. Alojzija Stepinca.

Monografija o primadoni Ruži Pospiš Baldani

Monografija pod nazivom "Ruža Pospiš Baldani - hrvatska primadona", autorice muzikologinje Jagode Martinčević, predstavljena je u foajeu Hrvatskoga narodnog kazališta u Zagrebu, u nazočnosti velikog broja

posjetitelja. Uz promociju monografije prikazan je i film redatelja Jakova Sedlara o Ruži Pospiš Baldani. U proslovu monografije muzikologinja Martinčević ističe kako je pokušala ispričati priču o hrvatskoj primadoni Pospiš Baldani, nacionalnoj prvakini i jednoj od naših najvećih vokalnih umjetnika. Prijateljujući s velikom umjetnicom od njezina prvog nastupa te tijekom duge i uspješne karijere, autorica monografije bila je opskrbljena bogatom dokumentacijom te je, kako je istaknula, mogla pristupiti pisanju monografije o životnom i stvaralačkom putu primadone Ruže Pospiš Baldani.

Porini Vjekoslavu Šuteju i Darku Glavanu

Ove su godine diskografske nagrade Porin za životno djelo četvrti put u povijesti dodijeljene posthumno. Na žalost, svojim preranim odlaskom dva su velikana hrvatske glazbene kulture ubrzala odluku Instituta hr-

vatske glazbene industrije o dodjeli nagrada dvojici Riječana, rođenih i umrlih, slučaj je tako htio, istih godina, 1951. i 2009., kako je uvodnoj riječi naveo Siniša Škarica, predsjednik Instituta hrvatske glazbene industrije. Nakon prikazivanja petominutnog filma o Darku Glavanu autora Ante Batinovića, ministar kulture Božo Biškupić predao je Porina za životno djelo - za poseban doprinos hrvatskoj glazbenoj publicistici - supruzi Darka Glavana Danijeli. Nakon kratkog filma o maestru Vjekoslavu Šuteju predsjednik Ivo Josipović predao je Porina za životno djelo - za poseban doprinos hrvatskoj glazbenoj kulturi - obitelji Vjekoslava Šuteja.

Novi Gibonnijev album ugledao svjetlo dana

Nakon tri godine iščekivanja, Zlatan Stipišić - Gibonni izdao je novi album pod nazivom "Toleranca". Prodaja je u standardnom CD izdanju službeno počela početkom ožujka. Album je najavljen singlom "Žeđam" početkom prosinca, koji je do danas osvojio vrhove domaćih top-lista, uključujući rekordnih šest uzastopnih tjedana na 1. mjestu Nacionalne top-liste svih centara Hrvatskog radija. "Toleranca" je snimana u različitim studijima, od Zagreba i Splita do Kaira, New Yorka i Adelaide, a završni 'miks' Gibonni i producent Nikša Bratoš napravili su u Real World Box studiju Petera Gabriela. U travnju će uslijediti i velika koncertna turneja.

Osijek: Večer klapsko-tamburaške glazbe

U Osijeku je održana veličanstvena večer klapsko-tamburaške glazbe na kojoj su nastupili Tomislav Bralić & klapa Intrade uz Najbolje hrvatske tamburaše i Davora Pekotu. Ovaj jedinstveni glazbeni događaj pobudio je veliko zanimanje Osječana. Koncert su otvorili Tomislav Bralić i klapa Intrade pjesmom "Ne damo te pismo naša", nakon koje su redom slijedile dobro poznate pjesme dalmatinskog ugođaja. Kad su na pozornicu izašli Davor Pekota te Najbolji hrvatski tamburaši, publika ih je pozdravila gromoglasnim pljeskom. Ovaj spoj dalmatinske klapske glazbe i osebujnog zvuka tamburice ispunio je prostor snažnim emocijama.

Splićani pjesmom za Haiti

Oliver Dragojević, Thompson, Jelena Rozga, Gibonni, Jole, Vinko Coce, Giuliano, Neno Belan i mnogobrojne druge domaće glazbene zvijezde ujedinile su glasove za pomoć Haitiju na humanitarnom koncertu koji se održao u splitskoj Areni. Za glazbeni spektakl tražila se karta više, a tijekom prijenosa uživo koncerta "Daj i ti za Haiti" u organizaciji splitske Hvidre gledatelji su pozivom donirali 6,15 kuna, iznos dovoljan da jedno dijete na Haitiju ima pitke vode za mjesec dana. U pozivnom centru na telefone koji su neprekidno zvonili javljale su se javne osobe iz svih područja društvenog života: glazbenici, političari, športaši i drugi.

Zagrepčani oduševljeni Spli'skim akvarelom

Opereta Ive Tijardovića "Splićki akvarel", u izvedbi Hrvatskoga narodnog kazališta Split, podignula je na noge nazočne u (pre)punome zagrebačkom Košarkaškom centru "Dražen Petrović". Pred gotovo četiri tisuće gledatelja izvedbom je ravnao maestro Ivo Lipanović, a predstavu koja je premijerno izvedena u Splitu u studenome 2008. režirao je Krešimir Dolenčić. Posljednje gostovanje "Splićkog akvarela" u Zagrebu dogodilo se prije 19 godina, kad je gledalište zagrebačkog HNK bilo popunjeno u sve tri izvedbe. Očito u Zagrebu vlada veliki interes za predstave koje nose duh staroga Splita, te za ljubavne arije i duete kojima "Akvarel" obiluje. Predstava je od premijere u matičnoj kući do sada izvedena 27 puta pa je u do sada u Splitu vidjelo više od 16.000 gledatelja.

HR TOP 10

zabavna

- 1** **Zlatko Pejaković** - Siromah sam, nije me sramota
Hit Records
- 2** **Jelena Rozga & klapa Iskon** - Ostavit ću svitlo
Tonika & Hit Records
- 3** **Armin** - Gdje si ti
Hit Records
- 4** **Magazin & Igor Cukrov** - Nebesa
Tonika & Hit Records
- 5** **Jole** - Bagrem bijeli
Hit Records
- 6** **Danijela** - Danijela časti
Dallas
- 7** **Severina** - Lola
Dallas
- 8** **Jasmin Stavros** - Žene
Hit Records
- 9** **Miroslav Škoro** - Najbolje godine
Hit Records
- 10** **Sandi** - Prešuti
Hit Records

pop&rock

- 1** **Toše Proeski** - Još uvijek sanjam da smo zajedno
Hit Records
- 2** **Gibonni** - Žedam
Dallas
- 3** **Nina Badrić** - Znam te ja
Hit Records
- 4** **Tony Cetinski** - Zajedno
Hit Records
- 5** **Lana** - Miljama daleko
Hit Records
- 6** **Ivana Kindl** - Nisi sam
Menart
- 7** **Feminnem** - Sve što ostaje
Croatia Records
- 8** **Hari Mata Hari** - Sreća
Hit Records
- 9** **Carla Belovari** - Otići na vrijeme
Dallas
- 10** **Nipplepeople** - Sutra
Menart

Dubrovnik pozdravlja svoga svetog parca

Dubrovnik je već 1038. put proslavio blagdan svoga nebeskog zaštitnika sv. Vlaha, a misno slavlje kojemu je pred dubrovačkom prvostolnicom nazočilo nekoliko tisuća hodočasnika i uzvanika predvodio je šibenski biskup mons. Ante Ivas. - Danas, po više od tisućiti put, Dubrovnik pozdravlja svoga svetog parca – zaštitnika i odvjetnika. Vjerujemo da to nije festa od jednoga dana na godište nego trajna, sveta duhovna baština ovoga grada koji je čuva i njeguje kao svoj dragocjeni miraz, kao nasljedstvo, kao patrimonij - naglasio je mons. Ivas. Recimo još i to da je prošle 2009. godine svijet prepoznao 'festu sv. Vlaha' i zajedno s 'hvarskom procesijom za križem' uvrstio je na UNESCO-vu listu nematerijalne odnosno duhovne baštine.

Pomama za knjigama

Neviđena pomama za knjigama nastala je ispred Algoritma u samome središtu Zagreba. Unatoč temperaturi od -7 Celzijevih stupnjeva, hladnom vjetru i ranim jutarnjim satima, građani su u koloni dugoj nekoliko stotina metara nestrpljivo čekali i dva sata. Ne, nije se dijelilo ništa besplatno, kako to obično biva na našim prostorima, već je Algoritam slavio 20. rođendan. Tom prigodom građani su mogli izabrati 20 od ukupno 32 ponuđene knjige, a svaku platiti tek kunu. Takva akcija, čini se, oduševila je sve ljubitelje knjiga koji ih ne mogu, očito, kupiti po redovitoj cijeni. - Knjige su teže od mene! Ruke me bole - požalila se 23-godišnja Martina noseći 20 knjiga teških gotovo desetak kilograma.

Splićani spalili dvojicu krnja

Na završetku sedmodnevnoga Splićkog krnjevala u odvojenim događajima spaljena su dvojica krnja - drveni lik "Podravkina pivca" i maskota s likom splitskoga gradonačelnika Željka Keruma. Klub Hajdukovih navijača "Torcida" i Udruga Splićki krnjeval proglasili su za krnju maskotu gradonačelnika Željka Keruma te u lučici Matejuški organizirali spaljivanje tri metra visoke maskote s Kerumovim likom.

Daskanje po snijegu tik do mora

Tko kaže da je daskanje po snijegu (snowboard) moguće samo u planinama? Riječani su dokazali da se snowbordati može i samo 200-tinjak metara od mora. Naime, u Rijeci se održao drugi Carnival Snowboard Session. Kao što već znate, u Rijeci je u ovo doba sve podređeno karnevalu pa tako i snowboard. Ovo međunarodno natjecanje održava se na posebno izrađenom poligonu dugom četrdeset i širokom osam metara. Za potrebe ovog natjecanja organizator je dopremio 80-ak kubika snijega iz Gorskog kotara. Jedinstveno je i po tome što se održava najbliže moru od svih ostalih snježnih natjecanja.

Zrinka nagrađena u Berlinu

U sklopu 60. međunarodnoga filmskog festivala u Berlinu održan je 13. program Shooting Stars 2010., koji je predstavio i nagradio 10 europskih glumaca. Među njima je i hrvatska glumica Zrinka Cvitešić. Žiri sastavljen od petoro profesionalaca iz različitih filmskih struka odabrao ju je na temelju ostvarenja Jasmile Žbanić Na putu, u kojemu je odigrala glavni lik Lune. Shooting Stars program jedna je od inicijativa EFP - europske filmske promidžbene organizacije koja okuplja filmske agencije trideset i jedne europske zemlje kako bi predstavila tamošnje glumačke talente.

Lički snjegović za Guinnessovu knjigu rekorda

Središnji gospički trg Stjepana Radića zimus je krasio snjegović širok 12 i visok 10 metara sa šeširom na kojem je pet olimpijskih krugova simboliziralo povezanost ličke metropole sa Zimskim olimpijskim igrama u Vancouveru. Snjegovića su uz pomoć i prema ideji profesora likovne umjetnosti Ivana Golca izradila djeca - članovi likovne radionice u Gospiću koji se nadaju da će ući u Guinnessovu knjigu rekorda.

ZOI: DVA SREBRA KOSTELIĆA I BRONCA FAKA

Boje Hrvatske na Zimskim olimpijskim igrama u Vancouveru branilo je 19 športaša u alpskom skijanju, skijaškom trčanju, biatlonu i bobu četverosjedu, koji se vraćaju kući s tri osvojene medalje. Uz Ivicu Kostelića, koji je osvojio srebro u super kombinaciji i slalomu, broncom se ovjenčao biatlonac Jakov Fak. Hrvatska je s tri medalje završila na podjeli 21. mjesta sa Slovenijom, od 82 zemlje sudionice. Olimpijske igre nisu mogle bolje krenuti za hrvatske športaše - prvi nastup i bronca. Biatlonac Jakov Fak (22) bio je treći u sprintu, utrci na 10 kilometara. "Presretan sam, ovo mi je najsretniji dan u životu. Zahvaljujem HOO-u, imao sam čast nositi hrvatsku zastavu na otvorenju Ol-ja, nadam se da sam je sada i opravdao", rekao je nakon utrke mladi biatlonac. Nakon nordijske bronce, Ivica Kostelić je dodao prvu alpsku medalju

za Hrvatsku na ZOI-ju. Ali to nije bio kraj žetvi medalja za Hrvatsku i Ivicu. Predzadnji dan Igara vozio se muški slalom na kojemu je ponovno briljirao, pustio je "ručnu kočnicu" i još jednom odjurio do športske besmrtnosti. Osvojio je novu srebrnu medalju, treće olimpijsko srebro u karijeri. "Tata mi je rekao da pripazim u drugoj vožnji, ali ovo je jedina prilika u životu. Ako postoji jedna vožnja u karijeri u kojoj sam trebao riskirati, onda je to bila ova", rekao je Ivica Kostelić. Recimo još da je naš bob četverosjed opravdao odlazak na Igre ušavši u finalnu trku na kojoj je zauzeo 20. mjesto. U momčadi boba nastupa i naš najbolji atletičar - bacač kladiva Andraš Haklić. Ovaj gradišćanski Hrvat iz Mađarske je dan je od rijetkih športaša koji se može pohvaliti nastupima na ljetnim i na zimskim olimpijskim igrama.

HRVATSKI TENISAČI U ČETVRTFINALU DAVIS KUPA

Marin Čilić i Ivo Karlović pobjedom u igri parova donijeli su Hrvatskoj i treći, pobjedonosni bod protiv Ekvadora u dvoboju 1. kola Svjetske skupine Davis kupa. U gotovo ispunjenoj varaždinskoj Gradskoj sportskoj dvorani Hrvatski je par nakon dva sata i 40 minuta

igre svladao braću Lapentti, Nicolasa i Giovannija, sa 7-6 (3), 6-3, 7-5 i osigurao plasman u četvrtfinale natjecanja. Iako Čilić i Karlović nisu igrali zajedno od 2008. godine, protiv braće Lapentti pokazali su dojmljivu i učinkovitu igru. "Sada je posve jasno, u budućnosti možemo ozbiljno računati i na bod iz igre parova", zadovolj-

no je ustvrdio izbornik Goran Prpić. Pobjedom u Varaždinu Hrvatska je ponovno izborila plasman u četvrtfinale Davis kupa, a osigurala je i dogodine nastup u Svjetskoj skupini. U borbu za polufinale Hrvatska će ući na domaćem terenu, a s druge strane mreže stajat će reprezentativci Srbije, koji su u Beogradu iz natjecanja izbacili SAD.

“MEDVJEDI” U POLUFINALU!

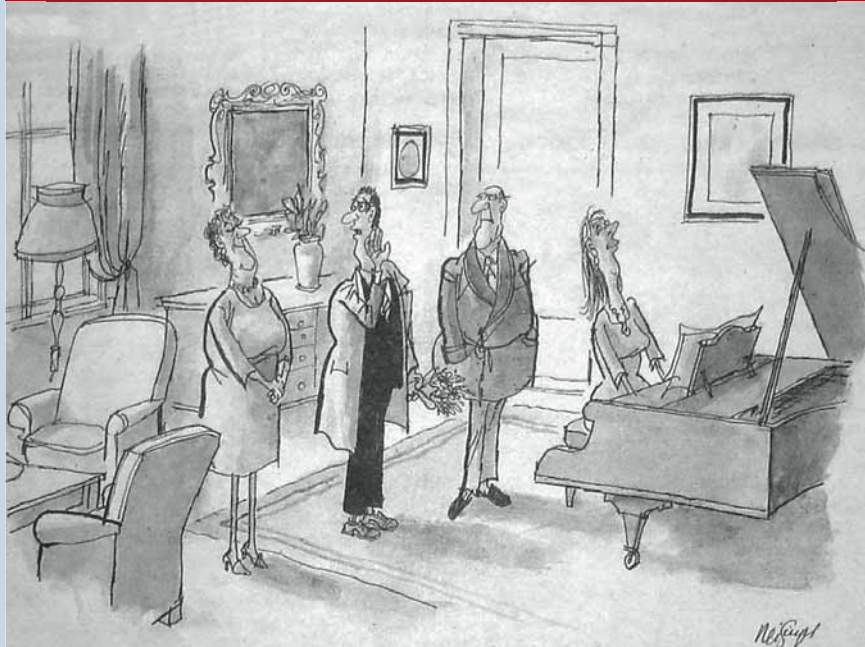
Hokejaši Medveščaka postižu senzacionalne uspjehe u uglednoj EBEL ligi u kojoj ove sezone prvi put nastupaju. Naime, plasirali su se u polufinale nakon što su u šestoj četvrtfinalnoj utakmici u Zagrebu svladali vodeću momčad lige nakon regularne sezone, Graz 99erse s 5 : 2. Treba reći da Zagreb ne pamti ovakvo zanimanje publike za hokej. Zagrebački dom športova je na svakoj utakmici rasprodan, a gotovo 7.000 navijača stvara euforičnu atmosferu, dosad neviđenu u EBEL ligi. Nositelji igre Medveščaka su stranci, ponajviše igrači iz SAD-a i Kanade, a među njima su i ‘naši’ – potomci hrvatskih iseljenika: Mike Prpić i John Hečimović iz Kanade te Andy Sertich iz SAD-a.

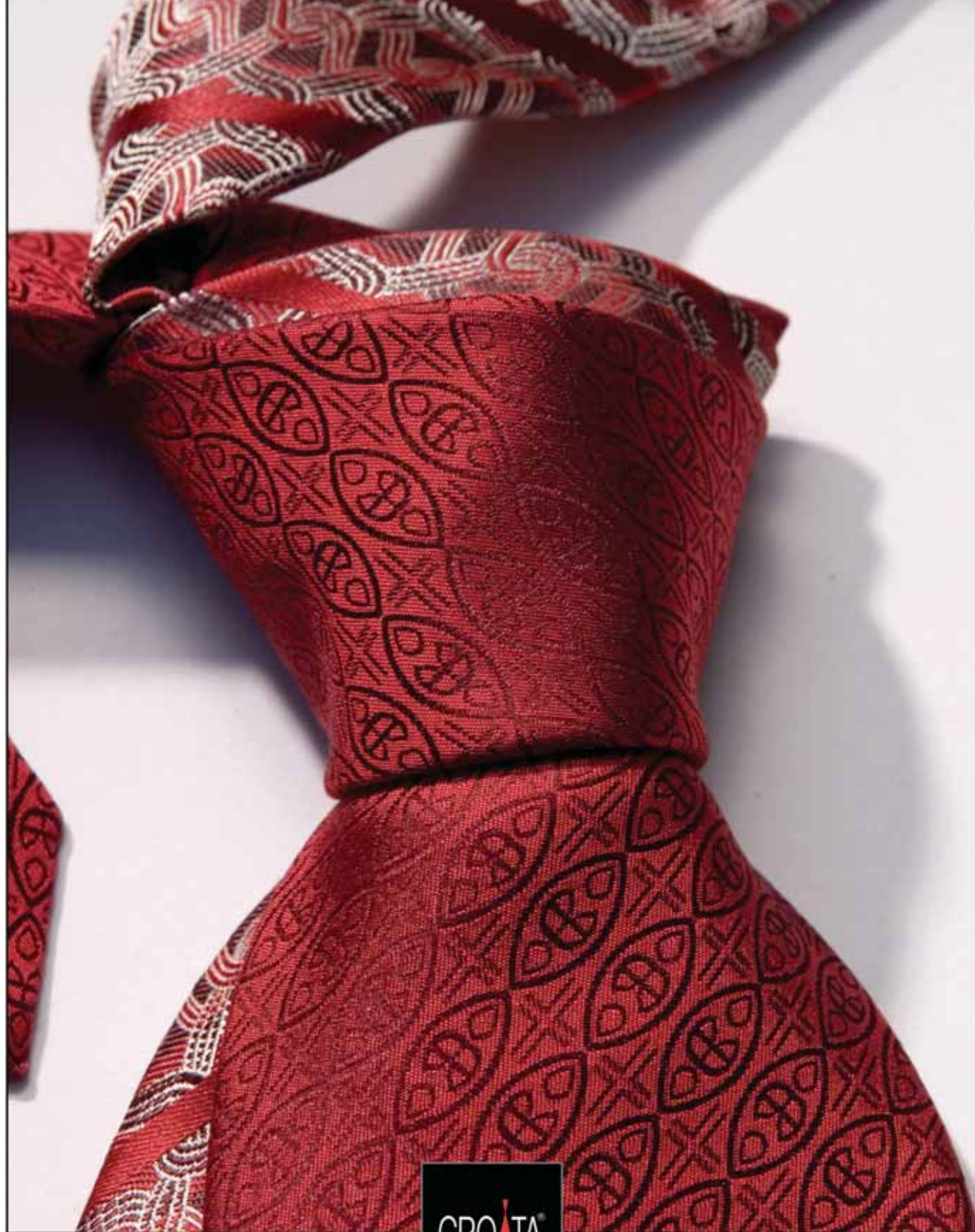
KRANJČAROV PROJEKTIL SRUŠIO BELGIJSKE NADE

Nogometna reprezentacija Hrvatske u prijateljskoj utakmici nadvisila je Belgiju na gostovanju u Bruxellesu. Jedini pogodak dao je Niko Kranjčar u 64. minuti sjajnim udarcem iz daljine. Imala je Hrvatska više prigoda, Belgija više loptu u nogama, no sve vrijedno dogodilo se u nastavku, dok je u prvom dijelu ispitivane snaga trajalo predugo. Pobjeda s 1 : 0 uz igranje s dva sustava (3-5-2 i 4-4-2) daje izborniku Biliću pravo da bude zadovoljan, iako je svjestan da dojam već sada ne može biti osobit. “Dobili smo ono što smo tražili, utakmicu koja je nalikovala na natjecateljsku. Uz pobjedu i pogodak, stvorili smo još četiri lijepe prilike. Istodobno smo kombinirali i dva sustava igre”, rekao je Bilić.

NA KRAJU OTON

- Nadam se da klavir ne ulazi u miraz!

croatia.hr

CRO^{TA}

Did you know that the cravat originates from the Croats?

ZAGREB
Ilica 5 (Oktogon),
Kaptol 13

VARAŽDIN
Trg kralja
Tomislava 2

OSIJEK
Županijska cesta 2

RIJEKA
Adamićeva 17

ZADAR
Široka ulica 24
(Kalelarga)

SPLIT
Mihovilova širina 7
(Voćni trg)

CAVtat
Hotel Croatia

DUBROVNIK
Pred dvorom 2,
Hotel Excelsior